

HLAS PRAVOSLAVÍ

DOGMATIKA: O PRVOTNÍM HŘÍCHU / SLOVO METROPOLITY: O PUTOVÁNÍ SVATÝ MUČEDNÍK A KRÁL OLAF / SV. NIKOLAJ VELIMIROVIČ: RAJSKÁ PYRAMIDA PO STOPÁCH KŘEŠŤANŮ V LIBYI / PRAVOSLAVÍ NENÍ IDEOLOGIE ZPRÁVY Z DOMOVA I ZE SVĚTA / NOVODOBÝ ŠAMANIZMUS *četba na pokračování* EKOLOGIE: KŘEŠŤANSKÝ ŽIVOTNÍ STYL / POZVÁNKY NA PRAVOSLAVÉ POUTĚ

MONASTÝRSKÁ IKONOGRÁFICKÁ DÍLNA VILÉMOV

Nejhlubší pokora

*Milí čtenáři,
je tomu přesně rok, co jsem s jistou
bázní a rozechvěním psala první úvodník
pro obnovený Hlas pravoslavi. V té chvíli
jsem ještě netušila, jaká zkušenost „školy
pokory“ se přede mnou otevírá. Naivně
jsem si myslela, že to, proč se náš časopis
v loňském roce dostal do situace, ve
které byl, je jen dílem těžké nedostatečné
komunikace s pravoslavnými církevními
obcemi. Myslela jsem, že když upřímně
oslovím všechny, abychom v lásce v Kris-
tu pracovali SVORNĚ a vytvořili první
skutečné místo komunikace – náš církevní
časopis a informační portál, bude to stačit
k tomu, aby ta svorná spolupráce opravdu*

*nastala. Nenastala. Proto každé nové čís-
lo považuji za malý zázrak.*

*S Boží pomocí se ale redakční rodina
opravdu rozrůstá a zrodilo se i české letní
prázdninové dvojčíslo, které – jak všichni
doufáme – pro vás bude opět zajímavým
duchovním čtením. Více informací o tom,
jak náš časopis vzniká, co se nám za ten
rok podařilo a co nikoliv a proč, si můžete
přečíst na s. 68–70.*

*Děkuji všem, kteří neváhali věnovat svůj
osobní čas a podíleli se na tvorbě, a také
všem Bohu známým dárcům, bez nichž by
toto číslo nemohlo vyjít.*

*S láskou v Kristu
Vaše sestra Maria*

Z OBSAHU

SLOVO METROPOLITY	TÉMA
Putování..... 4	Pravoslavi není ideologie 26 <i>z díla biskupa Gorazda</i>
TEOLOGIE	EKOLOGIE
0 prvotním hříchu..... 6 <i>Pavel Milko</i>	Křesťanský životní styl..... 30 <i>Roman Juriga</i>
DUCHOVNÍ ČTENÍ	ZPRÁVY ZE SVĚTA..... 34
Přejdi Jordán..... 10 <i>arcibiskup Simeon</i>	MÉDIA..... 38
Rajská pyramida IX. 12 <i>sv. Nikolaj Srbský</i>	OSOBNOSTI DĚJIN 40 Hus jako pravoslavný a světec <i>Jakub Jiří Jukl</i>
Novodobý šamanizmus..... 14 <i>o. Jan Týmal</i>	ZAMYŠLENÍ..... 44 O biskupech, kněžích a rozkvětu církve <i>David Dudáš</i>
HAGIOGRAFIE	ZE ŽIVOTA EPARCHIÍ 50
Svatý mučedník a král Olaf..... 18 <i>Marek Maxim Švancara</i>	ROZHOVOR s o. Liborem Serafímem Halíkem 55
HISTORIE	Z REDAKČNÍ POŠTY 60
O rodině carských mučedníků..... 20 <i>Eliška Artová</i>	Z PROGRAMU METROPOLITY..... 73
ZÁPISNÍK Z CEST	
Po stopách křesťanů – Libye..... 22 <i>Svatava Maria Kabošová</i>	

PUTOVÁNÍ

V době letních prázdnin a dovolených se vydáváme na různé cesty a putování. Poznáváme nové kraje naší země nebo zemí blízkých našemu srdci. Setkáváme se a seznamujeme se s dosud neznámými lidmi anebo upevňujeme letitá přátelství.

**Vzpomínka na pouť s vladykou Kryštofem.
Svatá řeka Jordán. Foto: Milan Kment**

Málokdy si uvědomujeme, jak velký je rozdíl mezi cestováním a putováním. Cestování pochází od slova cesta a více souvisí s turistikou. Kdežto putování je spojeno se slovem pouť, která vždy vede za duchovním cílem. Cestujeme, abychom si rozšířili svůj obzor vědění, seznámili se s dosud nepoznaným. Na pouť vycházíme za jasným cílem: prohloubit svůj duchovní život, očistit se od světských

vlivů, přiblížit se k Bohu Stvořiteli a jeho svatým.

Každý věřící člověk má jistě s poutí nějakou zkušenost. Nejčastěji o poutích slyšíme z úst jejich účastníků. Dozvídáme se o poutích úspěšných či méně úspěšných. Slyšíme dokonce hodnotící posudky týkající se duchovních osob, které pouť vedly, nebo atmosféry, kterou vytvořili sami poutníci.

Opravdový věřící poutník však takovým

posudkům nedává váhu. Opírá se o svoji vlastní osobní zkušenost. Když žádnou nemá, nenechává se ovlivnit. Důležité je, aby se rozhodl sám pouť vykonat a tak mohl nasbírat své vlastní osobní zkušenosti a zážitky.

Proč se však vlastně poutí účastnit? Co nám v duchovním životě taková pouť může přinést?

Odpověď je prostá: pouť je součástí opravdového duchovního života věřícího člověka. Patří mezi ony dobré skutky, které máme jako pravoslavní křesťané konat. Kromě ranní a večerní modlitby, účasti na svátečních bohoslužbách, dávání tzv. almužen potřebným, které nemusí být jen materiální, je tu i konání poutí za účelem duchovního obohacení a posílení.

Velikým příkladem je nám v tom sám Pán Ježíš Kristus, který nejednou putoval do Jeruzaléma, aby tam oslavil církevní svátek a účastnil se bohoslužeb. Po něm tak činili svatí apoštolové spolu s přesvatou Bohorodicí a další světci, z nichž uvedme například ctihodnou Marii Egyptskou.

Poutě konali také svatí Cyril a Metoděj, apoštolové slovanští, kteří zasedli sémě víry v polovině 9. století v našich zemích. Svatý Cyril na jedné z takových poutí, konané do Říma roku 869, zesnul. Byl pohřben v bazilice svatého Klimenta, jehož ostatky do Říma se svým bratrem a mučedníky přinesl. Příští rok v únoru uplyne 1140 let ode dne jeho smrti. Bude to jubileum, které bychom neměli přehlédnout. Rád bych s Boží pomocí uskutečnil se všemi opravdovými zájemci pravoslavnou pouť do Říma k jeho hrobu, abychom tam našli Boží milost a stali se důstojnými následovateli svatého Cyrila, apoštola Slovanů.

Poutě ke svatému Václavu a svaté Ludmile na Pražský hrad začali konat naši předkové hned po jejich mučednické smrti. Stejně tak chodili na pouť ke svatému Janu pod

Skalou anebo například na Kozí hrádek a do Betlémské kaple, kde kázal slovo Boží svaté paměti mistr Jan Hus. V současnosti kromě již zmíněných míst putujeme na Moravu, kde žili svatí věrozvěstové Cyril a Metoděj, do Hrubé Vrbky, rodiště svatého mučedníka biskupa Gorazda, nebo na památná místa pravoslavná, jakými jsou Jindřichovice v západních Čechách, Ladomírová, Krásný Brod na Slovensku, Počajev na Ukrajině, Grabarka v Polsku či ostrov Tinos v Řecku.

Každá pouť připomíná svým účastníkům, že život člověka je putování od zrození ke smrti, jež znamená přechod z času a prostoru do věčnosti. Konání poutí nám připomíná tuto realitu vezdějšího života. Pomáhá nám zbavit se pout dočasnosti a pomijivosti. Pozvedá nás z prachu všednosti a odkrývá nám nebeské horizonty.

Proto každá pouť je vlastně vystupováním. Nemusí to být vždy reálné v nějakém terénu. Pouť nám hlavně umožňuje vystoupit z našich všedních problémů a starostí, povznést se nad všechno, co nás v životě tíží, a nechat se ozářit věčným světlem Božího milosrdenství. Z každé poutě se věřící vracejí duchovně posílení, ať už je to z Jeruzaléma, Betléma či Sinaje nebo z mariánské pouti do Lutiny na východním Slovensku. Veliká je milost Boží, která poutníky provází dále životem.

Kdo se alespoň jedné pouti zúčastnil, dá jistě za pravdu, že zatoužil uskutečnit další pouť. Využijme toto léto nejen k zasloužilému odpočinku se svými blízkými na dovolené, ale vykonejme také nějakou pouť. Připojme se k těm, kteří poutě konají a mají s nimi zkušenosti. Každá poutní cesta přivede věřícího člověka blíže k Bohu a člověku. Oběti přinesené námi ve spojení s poutí jsou nezvratným projevem naší lásky k nebeskému Otci a jeho vyvoleným.

METROPOLITA KRYŠTOF

Pozvánky na tradiční poutě k sv. Václavovi, sv. Ludmile a sv. Prokopovi Sázavskému, které připravuje Bratrstvo pravoslavné mládeže, najdete uvnitř čísla. Připravuj se i poutě do zahraničí, o nichž se dočtete na zadní straně obálky.

O PRVOTNÍM HŘÍCHU

Výňatek z Úvodu statí Pavla Milka Prvotní hřích v Athanasiově De Incarnatione.

Východní učení o prvotním hříchu bývá nezdědká špatně chápáno a dokonce se někteří autoři domnívají, že neexistuje. Ani pravoslavní autoři si specifika a rozdílnost Východního a Západního učení do druhé poloviny 20. století příliš nevědomovali. Až I. ROMANIDIS svým soustředěným zájmem na přednikajské autority a to především ap. Pavla, apoštolské otce a Ireneu toto téma otevřel. Bohužel jeho zásadní práce nikdy nevyšla v západním jazyce. Autorem, který toto téma rozpracovával v angličtině a francouzštině byl J. MEYENDORFF, se zaměřením na prvotní hřích u byzantských autorů (od 5. století). V poslední době se tomuto tématu věnuje např. monografie A. B. VLETSISE, která se zabývá Maximem Vyznavačem a v našem jazykovém prostředí PRUŽINSKÉHO Byzantská teologie. Že nejde o téma mrtvé,

či zcela probádané ukazuje i nedávné obvinění prof. Osipova z Moskevské duchovní akademie studenty z nesprávného učení, když vykládal při hodinách pravoslavné učení o prvotním hříchu.

Západ

1. „DĚDIČNÝ HŘÍCH“

Jedním z témat, kde se Západní a Východní pojetí rozchází, je nauka o Adamově hříchu a jeho následcích pro lidský rod. Západní učení formovala Augustinova nauka, či spíše jeho polemika s Pelagiem a Julianem z Eclana. Na Východě v podstatě neměla žádný vliv a téma bylo zpracováno jinak. Uveďme si jako příklad několik odstavců ze Summy theologické Tomáše Akvinského:

„Pročež hřích, který tak od prvního rodiče přechází na potomstvo, se nazývá prvotní,

jako hřích, který od duše přechází na potomstvo, se nazývá prvotní, jako hřích který od duše přechází k údům těla, se nazývá skutkový; a jako skutkový hřích, který je páchan nějakým údem, není hříchem onoho údu, leč pokud onen úd jest něčím onoho člověka, pročez se nazývá lidským hříchem; tak prvotní hřích není hříchem této osoby, leč pokud tato osoba přijímá přirozenost od prvního rodiče, pročez se nazývá i hříchem přirozenosti...“

„Pročez pouze ti přijímají prvotní hřích, kteří pocházejí od Adama skrze činnou sílu v plození, vznikem od Adama plynoucí, což jest pocházeti od něho podle semenného způsobu: neboť semenný způsob není nic jiného, než činná síla v plození...“

„...kdyby Adam nezhršil, ale Eva by zhršila, děti by nepřejaly prvotního hříchu; naopak by však bylo, kdyby Adam zhršil a Eva nikoliv...“

„Musí se říci, že podle katolické víry se musí pevně držeti, že všichni lidé, kromě jediného Krista, pocházející z Adama, z Adama přejímají prvotní hřích, jinak by všichni nepotřebovali vykoupení, které jest skrze Krista; a to je bludné...“

Český jazyk vlivem Západního učení užívá pojmenování „dědičný hřích“, neboť důležitým rysem Západní nauky o prvotním hříchu je jeho dědičnost.

Východ

2. STVOŘENÍ A PÁD ČLOVĚKA

Východním bodem antropologie křesťanského východu je stvoření člověka „podle obrazu a podobenství“ (Gn 1,26). Lidská přirozenost je tak na jedné straně (nekonečně) rozdílná od Boha – odraz není vzor –, na druhé straně mu je (nekonečně) podobná, příbuzná, protože je „podle obrazu“. První člověk je vlastně stvořen na hranici – ani smrtelný ani nesmrtelný. Na jeho svobodné vůli záleželo, pro co se rozhodne. Člověk byl stvořen relativně dokonale, po všech stránkách vybavený na cestu ke zbožštění, kterého měl cestou nekonečného zdokonalování dosáhnout. Klasicky vyjádřeno – člověk měl dojít od obrazu k podobenství.

Život a nesmrtelnost člověka spočívala v

lásce k Bohu a bližnímu. Svým přestoupením se člověk rozhodl odmítnout životodárné společenství s Bohem a rozhodl se jít cestou smrti a démonské poroby. Když odvrátil svou lásku od Boha, přestal milovat i svého bližního –, na tomto místě bychom si měli připomenout dvě základní novozákonní přikázání: „Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, celou svou duší, celou svou silou a celou svou myslí a miluj svého bližního jako sám sebe“ (L 10,27; Mt 22,37–39) –, láska byla zaměněna strachem a vznikl individualista a egoista. Odvrácení od Boha přináší smrt, která je hlavním důsledkem prvotního hříchu a jedním z nejdůležitějších činitelů po pádu.

3. SMRT

Smrt a zlo nejsou dílem Boha. Přivádí je na svět člověk (a ďábel) svým svobodným rozhodnutím. Po prvotním hříchu se lidé dostali pod nadvládu smrti a zániku a jako smrtelní rodili smrtelné děti.

Zde je třeba se krátce zastavit u několika věcí. Jednak u otázky dědičnosti smrti, která v člověku vychovaném Západní tradicí nutně vyvolává otázku, jakým způsobem dochází k předávání onoho otroctví smrti a zániku. V úvahu přichází kreacionismus, nebo traducianismus. V prvním případě, kdy Bůh bezprostředně při početí tvoří lidskou duši, by byl původcem stavu člověka i různých nedokonalostí konkrétního jedince. Traducianismus z toho ohledu vychází lépe, ale přináší jiné problémy, jako např. pojetí manželství pouze jako legálního způsobu plození dětí, které o sobě není ničím jiným, než rozhojňováním dědičného hříchu. Ani jeden z těchto konceptů nerespektuje zásadní předpoklad křesťanského Východu – účast stvořeného na nestvořeném, jak dále vyložíme. Z tohoto pohledu je jedno, zda je duše počata s tělem, nebo je při početí stvořena, důležitá je účast člověka na oživujícím Božím působení (energiích).

Druhou věcí, na kterou musíme upozornit, a jíž se budeme dále zabývat, je, že následkem prvotního hříchu, který „se dědí“, je smrt. Lidé po pádu ztratili možnost dojít zbožštění. Není to nějaká degradace, nebo degenerace lidské

přirozenosti, jde o znemožnění cesty, kterou se měli lidé vydat a s tím je spojena neschopnost člověka získávat podíl na nestvořeném.

Augustinův současník Theodóretos Kyrrský, ve svém komentáři 50. [51.] žalmu, kde čteme „ano, zrodil jsem se v nepravosti, v hříchu mě počala matka,“ říká, že nelze přistoupit na to, že by sama lidská přirozenost byla hříšná. Člověk by potom nenesl za své konání odpovědnost. Hřích proto musí být záležitostí vůle, která se podřizuje vášním. Lidská přirozenost je k hříchu náchylná, neboť jí po pádu, kvůli smrti, zmítají vášně. Smrtní lidé rodí smrtelné děti, které zdědili πάθη (vášně), z nichž vznikají hříchy.

KŘEST NA ODPUŠTĚNÍ HŘÍCHŮ?

Rozdíl mezi Východním a Západním pojetím prvotního hříchu ukazuje Meyendorff, na různém přístupu k jedné ze závěrečných částí Vyznání víry, kde je vyznáváno ὁμολογοῦμεν ἐν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν („vyznáváme jeden křest na odpuštění hříchů“). Augustin, který brání křest dětí, zde vykládá své chápání Ř 5,12 a říká, že se děti rodí hříšné ne kvůli tomu, že by zhřešily osobně, nýbrž kvůli tomu, že zhřešily v Adamovi a proto jsou křtěny na odpuštění hříchů. My si nemůžeme odpustit poukaz na Augustinova Vyznání a známou kapitolu, kde popisuje „hříšnost“ již jsou plna i nemluvnata, kterou samozřejmě spojuje s výše citovaným 50.[51.] žalmem. Proti tomu Theodóretos v duchu patristické tradice říká:

„<Křest> neposkytuje pouze odpuštění starých hříchů, ale dává nám naději zaslíbených dober a činí nás účastnými Pánovy smrti a Vzkříšení a poskytuje nám milost účasti na darech Ducha Svatého, činí z nás syny Boží, a to nejen syny, ale i dědice Boží a spoludědice Krista. Ne pouze jak si nesmyslně myslí messaliáni, že křest jen napodobuje břítvu, která holi minulé hříchy. Neboť to je dáno jaksí navíc. Bylo-li by toto jediným důsledkem křtu, proč bychom křtili novorozenata, která hřích nezakusila? Vždyť tajina <křtu> nám nezaslubuje pouze toto, ale věci větší a dokonalejší. Je to

závdavek budoucích dober, předobraz budoucího vzkříšení, účast na Pánově utrpení a podíl na jeho Vzkříšení. Je to oděv spásy, roucho radosti, světelný šat, či spíše samo světlo.“

Odpuštění hříchů v plnosti působí křest u dospělých, kteří byli v prvotní době křtěni především.

SHRNUTÍ

Podle učení křesťanského Východu o prvotním hříchu nelze přistoupit na to, že by sama lidská přirozenost byla hříšná. Člověk by potom nenesl za své konání odpovědnost. Hřích proto musí být záležitostí vůle, která se podřizuje vášním. Lidská přirozenost je k hříchu náchylná, neboť jí po pádu kvůli smrti zmítají vášně. Smrtní lidé rodí smrtelné děti, které zdědili πάθη (vášně), z nichž vznikají hříchy. Dědí se smrtelnost a nikoliv hříšnost, která je chápána jako závislá, nebo odvozená od smrtelnosti.

Adamův hřích je chápán jako příčina onemocnění lidské přirozenosti, které se projevuje přede-

vším v podřízení smyslovému životu a následující dědičné smrtelnosti. Pravoslavná tradice ve svém učení o prvotním hříchu nezná dědičnou vinu, nebo dědičnou hříšnou přirozenost. Jelikož se Adamova volba odehrála na rovině γνώμη (osobní vůle), nemůže být postižena přirozenost. A stejně tak je zjevné, že nedochází k nějakému pokazení přirozenosti, případně ztrátě nadpřirozené milosti, nýbrž osobní volba způsobuje, že dochází k nerealizaci prvotního určení člověka, který je dle slov sv. Rehoře Nazianského ζῶον θεομυμῶν (živočich určený ke zbožštění). Podří-

zení se smyslovému životu má za následek jednak atomizaci lidské přirozenosti a nenávisť vůči ostatním lidem, ale hlavně zapomenutí na Boha, což je příčinou sebelásky a vášní vůbec.

PAVEL MILKO

Tento výrazně krácený text s laskavým souhlasem autora vám přinášíme jako základní informaci k tématu prvotního hříchu. V příštím čísle si již přiblížíme konkrétní Athanasiovy myšlenky v díle De Incarnatione. Celou, obsáhlou stať s množstvím citátů i doplňujících poznámek a odkazů si můžete přečíst v revue Parrézia.

ThLic. Pavel Milko, PhD. je pravoslavný teolog mladší generace (nar. 1971) a tajemník úřadu eparchiální rady Pražské pravoslavné eparchie v Praze, který již téměř deset let přednáší pravoslavnou dogmatiku – nejprve na detašovaném pracovišti Pravoslavné bohoslovecké fakulty Prešovské univerzity a poté i na Husitské teologické fakultě University Karlovy, dnes působí v Ústavu východního křesťanství. Jeho přisnost je mezi studenty pověstná. Působí také ve Slovanském ústavu Akademie věd ČR v oddělení paleoslovenistiky a byzantologie mj. jako vedoucí redaktor významného mezinárodního byzantologického časopisu Byzantinoslavica.

VÝBĚR Z PUBLIKAČNÍ ČINNOSTI

KNIHY:

MILKO, Pavel. *Órigenés učitel*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2007; (Pro oriente) ISBN 978-80-86818-60-3 (24. svazek Prací slovanského ústavu) ISBN 978-80-86420-30-1

ČLÁNKY:

MILKO, Pavel. *Předmluva k peri archón jako uvedení do theologie*. Pravoslavný teologický zborník, Prešov 1997. ročník XX(5), s. 136-165. ISBN: 80-88885-40-X

MILKO, Pavel. *Duch Svatý a jeho spasitelné dílo u sv. Athanasia Alexandrijského*. In: M. Šulcková, Vojtěch od sv. Hedviky OCD (ed.), *Duch Syna*, Praha 1998, 11-27

MILKO, Pavel. *Výcházení Ducha Svatého v pravoslavné pneumatologii a kapitoly sv. Marka Efeského proti Filioque*. In: Pán a dárcé života, L. Karfíková, Š. Špinka (ed.), Brno: CDK

1999, 56-74. ISBN: 80-85959-42-9

MILKO, Pavel. *Manželství v pravoslaví*. In: Pravoslavný kalendář 2001. Pravoslavné vydavatelství 2000, 83-90

MILKO, Pavel. *Obsah a styl Athanasiova De Incarnatione*. In: *Acta Facultatis Orthodoxae Universitatis Prešovensis. Pravoslavný teologický zborník*. 27 /12/, - (2004), s. 243-262. ISBN: 80-8068-283-6

MILKO, Pavel. *Služba Velkého Kánonu sv. Ondřeje Krétského z perspektivy hesychasmu*. *Annales historici Prešovensis*. Roč. 2005, - (2005), s. 43-66. ISBN: 80-89046-27

MILKO, Pavel. *Theologie kříže sv. Athanasia*. In: Pravoslavný kalendář 2007. Pravoslavné vydavatelství 2006, s. 101-102.

MILKO, Pavel. *Chápání filosofie v Byzanci – Órigenés jako pramen „dvojí metody*. In: *Synergia*, časopis věnovaný byzantským dejinám, kultúre a teológii, 7-8 (2006)/IV, s. 64-67. ISSN: 1336-2275

MILKO, Pavel. *Vztah theologie a filosofie u Órigena a úkoly současné dogmatiky*, NIPSIS 2/2007, ISSN 1337-0111, s. 3-29

PŘEKLADY

Sv. Cyril Jeruzalémský, *Mystagógičké katechese*. Úvod, překlad, poznámky P. MILKO. Velehrad: Refugium, 1997. 78 s. 80-86045-09-9.

MILKO, Pavel. arcibiskup Kryštof, Sv. Ondřej Krétský, *Velký kánon*. Překlad P. MILKO. Prešov: Pravoslavná církev v českých zemích a na Slovensku, 2003. 99 s. ISBN: 80-968134-6-3.

CO JEŠTĚ ZBÝVÁ ŘÍCI

Duchovní čtení o Starém zákoně z pera arcibiskupa Simeona potěší vždy malé i velké čtenáře, a to nejen pravoslavné. Zajímavé vyprávění a rozkrývání významu jinak obtížně pochopitelných starozákonních textů s vytříbenou češtinou našeho vладыky si jistě zaslouží i knižní podobu se zajímavými ilustracemi. Hledáme proto ochotné dárcy, sponzory nebo partnerské nakladatelství, které nám pomůže s vydáním těchto textů.

V Hlase pravoslavní vyšlo již více než 50 pokračování a dnes vám přinášíme závěr prvního svazku „ADAM PLÁČE“ (Od Adama po Mojžíše).

Prošli jsme si zákony, které Mojžíš před svým skolem lidu připomněl a vyložil. Většina toho byla prohlášena již před čtyřiceti lety na Sinaji. Ale Mojžíš se bojí o svůj lid, hlavně aby neublížovali, byli spravedliví a dokázali soucítit s těmi, kdo trpí.

Například otec má být spravedlivý ke svým dětem, žádnému nenadržovat. Byl-li víckrát ženat a jednu ženu miloval více než tu druhou, neznamená to, že by měl nadřazovat dětem milované a děti nemilované odstrkovat.

Pán Bůh si přeje, aby se manželé milovali a nikdy nerozváděli. Ale Mojžíš povoluje muži, když se mu žena znelíbila, dát jí rozlukový list a tím se s ní rozvést. Mojžíš nechce, aby žena, kterou muž už nemá rád, byla odstrkována a týrána, a tak povolil její propuštění z manželství. Pán Ježíš říká, že to Mojžíš povolil pro tvrdost srdcí.

Mojžíš také zakazuje krevní mstu. Nesmí být usmrcováni synové za viny otců a otcové za viny synů. Zakazuje také zadržování mzdy. Najmu-li si někoho na práci, musím mu zaplatit tentýž den, kdy práci vykoná. Vypůjčí-li si ode mne chudý člověk a dá mi do zástavy svůj plášť, i když mi tentýž den dluh nesplatí, plášť mu do večera musím vrátit, protože v noci nastane chlad, a do čeho by se chudák zabalil, až se bude ukládat ke spánku, když by neměl svůj plášť. Chudým lidem také

patří vše, co zůstane po žních na poli a po vinobraní na vinici. Nesmí se proto pohrabovat a paběrkovat, a vytrousím-li na poli snop, nebudu se pro něj vracet, ale i ten nechám chudým. Dokonce i dobytek má svá práva. Při mláčení obilí žemovem se dobytčeti nebude nasazovat náhubek, aby se mu tak znemožnilo z mláčeného obilí jíst.

Nakonec Mojžíš nařizuje, až se vejde do zaslíbené země, aby bylo veřejně vysloveno požehnání všem plnitelům zákona a zlořečení všem, kdo zákon neplní. Pak ještě předal vedení lidu Jozuovi a zazpíval svou předsmrtnou píseň o Boží pomoci a požehnal všem jednotlivým izraelským kmenům. Z vrcholu hory Nébo pohlédl na celou tu krásnou zemi zaslíbenou Božimu lidu. Tam vydechl naposled a byl svými věrnými pohřben. Místo jeho hrobu bylo utajeno, aby se hrob nestal předmětem přehnané úcty, jaká patří jen Bohu.

Bible vzpomíná Mojžíše jako největšího z proroků. Z jeho velikého prorockého daru Bůh teprve uděloval těm ostatním. Zákony, které byly za něho vydány, platily po celou dobu dějin Božího lidu a to základní platí i dnes.

PŘEJDI JORDÁN, ŘEKU VŠECH NADĚJÍ

V minulém čísle jsme již začali s vyprávěním dalších starozákonních příběhů, připravovaných pro 2. svazek. Dnes vám přinášíme další pokračování.

Řeka Jordán tvoří přirozenou východní hranici Svaté země. Pramení vysoko v horách Chermónu a teče přímo na jih, protéká dvěma jezery, Chulským a Genezaretským, a vlévá se v hluboké proláklíně do Mrtvého moře, jehož hladina je o 394 m níže než hladina oceánů. Kdysi tu bylo úrodné údolí s hříšnými městy Sodoma a Gomora, pohřbenými kdesi na jeho dně. Mezi pramenem a ústím Jordánu je veliký výškový rozdíl, a proto tok bývá prudký. Boží lid měl přejít tuto řeku, aby konečně stanul na svaté půdě, zaslíbené Hospodinem Abrahamovi a jeho potomstvu.

Za časného rána opustil Jozue se svým vojskem tábor v Šitimu a přitáhl k Jordánu, kde se na druhé straně řeky tyčily hradby Jericha. Na břehu Jordánu lid přenocoval a zdržel se tři dny, aby se stačil tělesně i duchovně očistit před vstupem do Svaté země. Jako kdysi na břehu Rákosového moře, když odcházeli z Egypta, hleděli teď na rozvodněný Jordán. Jak ho přejdou? Jak se přes něj přepraví? Za léta strádání a bojů si však lid odvykl se bát a zoufat, naučil se věřit v Boží pomoc.

Když uplynuly tři dny, prošli táborem správnově s rozkazem, aby se lid sešikoval, že Hospodin je povede. V jejich čele půjde totiž schrána smlouvy, nesena knězi, oni vejdou první do řeky, ale zastaví se po prvních krocích v řečišti. Hospodin způsobí, že vody otekou, zatímco nové ne-

přítekou, ale navrší se proti proudu, dokud nepřejde všechen lid na druhou stranu. Teprve pak se prázdňe řečiště, kterým projdou, znovu naplní.

Tak se to také stalo. Sotva schrána smlouvy – zlatem pobitá truhla chránící kamenné desky s vrytým Božím zákonem od Sinaje – nesena knězi vešla do řečiště, otekly vody Jordánu a další nepřítelky, dokud se všechen lid jako po suchu nedostal na protější břeh. Dvanáct mužů, jeden z každého izraelského kmene, vzalo kámen ze dna řeky a při druhém břehu, tam kde se chystali přenocovat, z nich navršili památník, který by připomínal tuto událost budoucím pokolením. Místo nazvali Gilgál, což znamená kamenný kruh, a bylo to pro Izrael místo posvátné. Na Jordánu se občas stávalo, že prudký tok podemlel břeh, který se zřítíl do řečiště a na čas za-

hradil tok. Způsobil Hospodin, že k něčemu podobnému došlo právě, když Boží lid přecházel do zaslíbené země? Podle toho, jak událost popisuje Bible, to nelze vyloučit.

Gilgál byl též památný tím, že zde došlo k obřizce všech mužů, kteří se narodili na poušti a nebyli obřezáni. Tento obřad, který byl po Kristově ukřižování nahrazen svatým křtem, znamenal vstup do pokrevního příbuzenství s praotcem Abrahamem, začlenění do Božího lidu. Protože se toto vše událo v prvním jarním měsíci, oslavili zde také poprvé ve Svaté zemi hod beránka a svátek Přesnic. Ten přesný, nekynutý chléb připravili již z mouky své nové vlasti. Tentýž den prý přestala mana – nebeský chléb, kterým Bůh krmil svůj lid za jeho putování pouští.

ARCIBISKUP SIMEON

RAJSKÁ PYRAMIDA IX. DEVÁTÉ POSCHODÍ A VĚŽ RADOSTI

Блаженны вы, когда будут поносить вас и мать и всячески неправедно ссоловить за меня.

Blaze vám, když vás budou tupit a pronásledovat a lživě mluvit proti vám všechno zlé kvůli mně.

Inyní půjde o pronásledování. Jenže dříve jsme mluvili o pronásledování pro spravedlnost a nyní budeme hovořit o pronásledování pro Krista. Předtím spravedlnost představovala sám systém křesťanského myšlení a chování a tady je celá spravedlnost Boží vtělena v Ježíši Kristu. Tato dvě poschodí rajske pyramidy jsou vytvořena ze stejnorodého materiálu – z utrpení pro spravedlnost a z utrpení pro Krista. A tato strádání jsou natolik drahocenná pro stavbu paláce duše, že Hospodin je opakuje dvakrát a dvakrát za ně odměňuje, jako by dával dvě pečeti a stvrzoval její pravdivost všech předcházejících ctností. Rozdíl je jen v tom, že v tomto posledním případě se hovoří o strádáních – mukách mnohem větších, než byla ta předchozí. Pohrdání, pronásledování, pomluvy, lež, hrubé nadávky a urážky – a to vše pro Krista – to vše se navlí na věrného jako poslední a nejstrašnější pokušení. Pod takovým tlakem se zplacatí i ten nejpevnější kámen – a jak má obstát srdce lidské? Pod takovým náporom vln se vybělí i nejspínavější plátno, a kam se má schovat duše lidská?

Zde se hovoří o mučednictví pro Kristovo jméno. A ten, kdo z vlastní vůle přijímá toto mučednictví, získává převzácny materiál pro vyzdvižení desátého poschodí své rajske pyramidy. Ti, kteří byli schopní vystavět výborně prvých osm pater paláce své duše, si nic nepřejí více: chtějí z celého srdce odevzdat celý svůj život za svého Pána. Podobná žizeň po mučednictví byla vždy v Církvi Kristově jako živý oheň, a to od dob apoštolských až po dnešek.

Když pohané přivedli apoštola Ondřeje Prvozvaného ke kříži, aby ho ukřížovali, apoštol zvolal nadšeně a radostně: Ó, sladký kříži, jak dlouho jsem na tebe čekal a snil o tomto účastenství!

I svatý Antonín, kterého zdobilo mnoho cností,

měl ve stáří jedno jediné přání: být mučen a zabit pro víru v Krista. Kvůli tomu vyšel z pouště a vypravil se do Alexandrie, kde se pustil do sporu s heretiky jen proto, aby zemřel jejich rukou. Avšak Boží úmysl byl jiný: Antonín skončil tiše v poušti.

Představte si procesí křesťanských mučedníků, kteří kráčejí na svou Golgotu, přitom si vesele zpívají duchovní hymny, jako kdyby nešli na smrt, ale na svatbu. Svět neviděl bizarnější příklad v celé své historii. Mnozí z mučedníků pracovali dlouhá léta, pozvedali pyramidy svých duší, které tak přenáherně září v prostoru se všemi deseti poschodími. Někteří z mučedníků se stavbou jen začali, stihli postavit jedno dvě podlaží. A jiní mučedníci se teprve den předtím nebo pouhou hodinu předtím prohlásili za křesťany – a přijali smrt za Krista. Za jejich duchovní obět je Pán odmění takovým palácem duše, který je postaven od prvního až po poslední poschodí, protože oni byli jako ti dělníci, které Hospodin najal až k večeru a dal jim stejný plat jako těm, kteří pracovali celý den.

Svatý Hadrián byl římským důstojníkem a i on byl zasažen obětovostí a trpělivostí křesťanů a sám se stal křesťanem. „To ses dočista zbláznil, Hadriáne?!“ zeptal se ho císař – pohan. „Ne, veliteli, teprve teď jsem dostal skutečný rozum,“ odvětil mučedník za víru Kristovu.

I v naší době mají mučedníci své místo a je stále mnoho mučedníků. Milióny mučedníků v Rusku dosvědčily a připomněly celému světu, že stále ještě trvá apoštolská doba a žeň Hospodinova je dnes stejně velká jako za oněch časů.

Přitom věřící jsou pronásledováni a mučeni i tam, kde již oficiální pronásledování křesťanů neexistuje. Například naši sousedku zbil její muž neznaboh, nadával jí a vyhnal na ulici jen proto, že věří a modlí se k Bohu. Což ona potřebuje císaře Nera, když

v jejím vlastním domě bydlí její vlastní Nero, který ji odsoudil k mučednictví za Krista?

Jeden gymnazista se vrátil ze školy domů s pláčem: spolužáci se mu celý den vysmívali a zasy-pávali ho nadávkami za to, že řekl, že miluje Pána Ježíše Krista.

Jistý voják byl trestán za to, že se pokřížoval, když si oblékal uniformu. Ti všichni jsou čestnými staviteli pyramid a na onom světě se jim všem dostane té velké cti, kdy budou stát v nedozírných řadách nebeské armády služebníků Božích, kteří pro Krista přetrpěli nadávky, zradu, pomluvu i ponižující hanebnou smrt.

Deváté poschodí jejich pyramid bude celé zaplněné krvavými rubíny, jejichž světlo se přelévá ve zvláštním záření nebes. Na tomto poschodí se setkávají všichni, kteří v životě na zemi trpěli pro Krista.

VĚŽ RADOSTI

Devátým poschodím se završuje stavba rajske pyramidy. Avšak nad devátým poschodím se tyčí ještě cosi, co se podobá desátému poschodí, ale připomíná jakýsi maják, který osvětluje celou pyramidu, v jejímž základu je pokora a v nejvyšším poschodí mučednictví. Postavení majáku už není dílem člověka. Staví ho sám Hospodin, sám ze sebe a své lásky. Tato svítlna vyvolává nevyjádřitelnou radost v kterékoli duši, jen co ji duše spatří, a proto se tento maják nazývá Věž radosti.

Radujte se a veselte se, neboť velká je vaše odměna v nebesích...

I radost! I veselí! I odměna! Ne ta radost, která jednou skončí, ale radost nekonečná. Ne to veselí těla, které končí hořem a zklamáním, ale veselí duchovní, kterým se nazývá věčná duchovní blaženost. A ne ta odměna, kterou dostává nádeník za svou práci, ale odměna synovská. A ne od hospodáře – cizince, ale od Otce. A ne za odpracovaný čas, ale z lásky.

Tato věž radosti vypadá spíš, jako že se spouští z nebes, než že je vyzdvihována ze země. Jejím prostřednictvím jako by Hospodin přicházel vstříc člověku, který vystavěl palác své duše. Ve skutečnosti Stvořitel Věží radosti zdobí a osvětluje celou naši rajskou pyramidu.

Celá věž radosti září nevidanými barvami jako

jeden obrovský převzácný krystal diamant. Zářící paprsky osvěćují celou stavbu od prvního podlaží až k poslednímu. Všechna poschodí pyramidy se něžně slévají v jedno – živý nerozdílný celek.

Na konci tohoto vyprávění je důležité poznamenat: ať se nikdo nedopustí takové chyby, že bude stavbu rajske pyramidy vnímat jako nějakou pozemskou stavbu. Tato pyramida není materiální, ale duchovní. Avšak ač není materiální, je reálná, mnohem reálnější než jakákoliv viditelná pozemská budova. Rajska pyramida je viditelná z nebes, vně těla člověka, připomíná člověka, ne však jakéhokoliv člověka, ale Bohočlověka. Samotného Pána Ježíše Krista. Neboť v království nebeské nemůže vejít ten, kdo by nebyl podoben Ježíši Kristu. A nemůže si tam vzít s sebou takovou stavbu, která by se odlišovala od stavby naplánované, popsane a zadané Hospodinem.

Když tedy nadejde čas, kdy bude nutné rozloučit se s fyzickým tělem, tehdy jasně uvidíme – a my to uvidíme a spolu s námi všichni Boží andělé – co jsme my, jako křesťané, stvořili za svůj život, co jsme postavili na základech Pána Ježíše Krista. Připomeňme si slova služebníka Kristova, apoštola Pavla:

At' někdo na tomto základu staví ze zlata, stříbra a drahého kamení či ze dřeva, trávy a slámy – dílo každého vyjde najevo. Ukáže je onen den, neboť se zjeví v ohni a oheň vyzkouší, jaké je dílo každého člověka. Když jeho dílo vydrží, dostane odměnu. Když dílo shoří, utrpí škodu.
1Kor 3,12-14

Pánu Bohu našemu věčná sláva a chvála! Amen.

RAJSKOU PYRAMIDU SV. BISKUPA NIKOLAJE (VELIMIROVIČE) SRBSKÉHO PŘELOŽILA SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ.

V dnešním čísle poutavý výklad Blahoslavenství z pera sv. biskupa Nikolaje končí. Pokud si chcete přečíst text celý a chybějí vám některá čísla Hlasu pravoslavi, najdete celý překlad na našem portále www.hlaspravoslavi.cz v sekci duchovní čtení. V příštím čísle Hlasu pravoslavi si přečtete další informace o životě a díle sv. biskupa Nikolaje, jednoho z nejcťenějších srbských světců.

NOVODOBÝ ŠAMANIZMUS VI.

ČETBA NA POKRAČOVÁNÍ

Opustili jsme jednací sál podivné organizace, kde jsme si vyslechli, jakými způsoby budou lidé klamáni a mateni na své cestě v poznání skutečného Boha. Můžeme se tedy zaměřit na samotné zkoumání šamanizmu.

Velkým odborníkem na šamanizmus je bezesporu Peter T. Furst, z jehož knihy *Halucinogeny a kultura* vybírám následující citát. Autor je nejen teoretickým znalcem šamanizmu, ale i praktickým experimentátorem a patrně rovněž příznivcem, takže jeho definici šamanizmu můžeme považovat za fundovanou:

Ve středu šamanské víry stojí osobnost šamana s extatickou zkušeností, která je výhradně jeho vlastní, v jeho ústřední roli věšce, žrece, kouzelníka, básníka, pěvce, umělce, proroka lovu a počasí, udržovatele tradic a léčitele tělesných i duševních poruch. Se svými duchovními pomocníky či spojenci je šaman výsostným strážcem tělesné i duševní rovnováhy svého kmene, za který se přimlouvá v osobních setkáních s nadpřirozenými si-

lami nadsvětí i podsvětí, jejichž mystický zeměpis seznal při zasvěcovací krizi, různých cvičeních a v extatickém tranzu. Často, i když ne vždy a všude, byly při šamanském extatickém snu užívány posvátné halucinogenní rostliny. Tyto rostliny jsou podle víry přírodních lidí nadpřirozenými silami proměny, vládnoucími životní síle, či „duchovní podstatě“, která je v animisticko-šamanském náboženském řádu obsažena ve všech přírodních jevech včetně těch, které my bychom nazvali „neživými“.

U téhož autora se dočteme, že šamanizmus je některými etnografy a historiky považován za prvotní a nejstarší náboženství lidstva. Můžeme s tím souhlasit, pokud počátek tohoto světa klademe právě do chvíle, kdy se „zrodil“ nám známý

hmotný kosmos, duchovně a fyzicky zdeformovaný vpádem zla, a kdy se začíná psát nový (náš současný) věk dějin lidstva – věk po vyhnání z ráje. Po tomto zlomu začalo vzývání (a tedy i poznání) Hospodina na zemi až za Enose. Co bylo před Enosem a mimo něj, můžeme spolu se zmíněnými etnografy a historiky nazvat právě šamanizmem. Lidé té dávné doby, kteří byli závislí na přírodě a zároveň přírodou ohrožováni, toužili právě pozorováním přírody a experimentováním s ní a se sebou samými nalézt odpověď na nejdůležitější otázku po smyslu svého bytí. Dnešní moderní doba si i zde vybrala svou daň. Některé z původních kultů jsou sice praktikovány dodnes bez podstatných změn (nebo dokonce expandují, jako například meزالin k severoamerickým indiánům), jinde se ale objevují nové kultury v chemické podobě „instant and easy“, na pozadí modernějších experimentů s duší u „bledých tváří“ (spolu s LSD a halucinogenní kulturou Ameriky šedesátých let) a určitou ozvěnu starých kultů můžeme zaznamenat i u drog taneční kultury dnešní technoscény, i když změna vědomí v prostorách diskoték má opravdu již málo společného s tradicemi přírodních kmenů, především s kontextem jejich kultury a náboženství. Ale rozvládná masa individuí na technoparketu má také nádech kultu (včetně rytmu *tuc-tuc*), zvláště pokud se na pódiu zjevují v oblacích barevných oparů uctívané modly tohoto nového náboženství, s typickými hudebními nástroji – atributy své magické moci. Je to moderní náboženství lásky bez etiky a radosti bez naděje. Lidé zde touží po cestě do „jinam“, ať už za něčím jdou, nebo spíše před něčím utíkají. Nejmladší ratolesti nejrozmazenější civilizace se tak vracejí širokým obloukem do blízkosti pralesních chýší dávných prapředků. Někteří zcela nevědomě, jiní naprosto vědomě a programově. A já si přitom jako křesťan nemohu nepoložit otázku: copak se to stalo s dominantním náboženstvím „bílého muže“, s křesťanstvím? Čím to asi bude, že prohrává svůj boj s šamanizmem (ale koneckonců i s buddhizmem, hinduizmem, a dokonce i s UFOizmem, psychokódováním, ale i nej-různějšími prabizarnostmi moderní náboženské scény, která se převléká i do kostýmů osvícených pseudovědců a pseudoproroků)? Nejen mladí lidé

si pod pojmem šamanizmus představují opravdu mnoho věcí (nejčastěji inspirovaných americkou komerční kulturou včetně bojovno-magicko-sci-fi her), a proto jistě nebude na škodu, pokud se podíváme přímo k prameni a navštívíme několik domorodých kultů, jejichž účastníci nemají dosud o War-craftech a fantasy hrách ani ponětí. Na úvod se necháme pozvat oním skvělým pozorovatelem Peterem T. Furstem, který ještě na počátku svého líčení nezapomněl upozornit čtenáře na důležitou informaci, totiž že vedle přírodních drog, jež náležejí k častým pomocníkům otevírání bran do jiných světů, existují i způsoby jiné (ovšem pro moderního člověka jistě mnohem méně přitažlivé):

... v rozsáhlých oblastech Severní Ameriky řada domorodých kmenů dosahovala stejných výsledků nechemickými cestami: půstem, žízněním, sebe-mrzačením, mučením, vystavováním se živlům, odpíráním spánku, nepřetržitým tancem a dalšími prostředky celkového vyčerpání, krvácením, nořením do ledové vody, skoroutnutím, drásáním trny či zvířecími zuby a dalšími bolestivými procedurami, stejně jako množstvím dalších nebolestivých „postupů“, jako jsou různé druhy nebolestivých činností, autohypnóza, meditace, zpěv, bubnování a hudba. Někteří šamani zřejmě také užívali zrcadla z pyritu, obsidiánu a dalších materiálů ke vstupu do tranzu, jako je tomu dodnes u některých indiánských šamanů v Mexiku.

Některé druhy zdrženlivosti, obvykle odpírání pravidelného jídla, pití, spánku a sexu na různá časová období, jsou téměř pravidelnou přípravou na rituální požívání halucinogenů a sehrávají výraznou úlohu k zesílení extatického zážitku.

Kronikář 16. století páter Diego Durán nám zanechal živý popis jisté omamné látky, kterou aztéckí kněží boha Tezcatlipoky užívali vnitřně i zevně, aby dosáhli patřičného stavu duše pro službu božstvu a výklad jeho slov. Látka zvaná teotlacualli, potrava bohů či božská krmě, obsahovala „jedovaté tvory, jako pavouky, škorpióny, stonožky, ještěrky, hady a jiné“, které pro kněžstvo chytali mladí chlápci. Ve velkém počtu byl úlovek potom chován v semináři:

Chytali všechna ta jedovatá zvířata a pálili je v posvátné nádobě stojící v chrámu. Popel

byl poté vkládán do hmoždířů společně s velkým množstvím tabáku. Indiáni tuto bylinu užívají, aby ulevili tělu od velké dřiny. V tom se podobá španělskému blínu, jenž smíchán s citrónovou šťávou ztrácí svou jedovatost, i když nadále způsobuje nevolnost a žaludeční potíže. Takže ta bylina je smíchána v hmoždíři se škorpióny, živými pavouky a stonožkami, kteří jsou rozdraceni do ďábel-ské, páchnoucí smrtelné masti. Poté jsou přidána mletá semena zvaná ololuhqi, která si domorodci přikládají zevně a pijí je v nálevu, aby dosáhli vízi. Nápoj má opojné účinky. Do směsi dále patří chlupatí černí červi, jejichž ochlupení obsahuje jed, který při dotyku zraňuje. To vše je smíšeno s popelem, rozléváno do misek a tykví a předkládáno božstvu jako božská krmě. Je těžké uvěřit, že lidé potřeni touto smolou se stanou čaroději či demony, schopnými uzrít samotného ďábla a promlouvat s ním, což je také účelem této masti? (Durán, 1971: 115-16)

Pokud jsme zmínili dobrého pátera Durána, nazvali jsme na téma střetu šamanské a křesťanské kultury, ke kterému došlo vpádem španělských dobyvatelů do panenských oblastí střední a Jižní Ameriky. Zde bude dobré poznamenat, že hlavním cílem bezohledných dobyvatelů patrně asi nebyla křesťanská misie jako taková (a podle toho to konec konců také dopadlo), neboť je-li jev zvaný víra použit jako dobrý důvod k vyvraždění a oloupení těch, kdo jsou momentálně fyzicky slabší, asi se nedá očekávat, že by za to byli nějak zvlášť vděční a onu novou víru přijímali a ochraňovali s nadšením a v původní neměnné podobě.

K tomuto tématu se ještě vrátíme, ale nyní pokračujme v našem poznávacím putování a vydejme se na Sibiř.

Sibiřští Korjakové mají pozoruhodnou pověst, v níž se jejich lidový hrdina Velký havran náhodou setká na souši s velrybou. Zjistí, že ji ale nemůže vrátit do moře, jejího přirozeného domova, protože neuzvedne vak s náležitostmi, které velryba potřebuje, aby přežila dlouhé cestování. Velký havran proto požádá o pomoc významné božstvo Vahijinin, což znamená Bytí. To ho pošle na jisté místo, kde najde duchy zvané wapaq. Pokud jich několik sní, dají mu sílu potřebnou k uzvednutí batohu a k pomoci velrybě. Vahijinin kdysi plivl

na Zemi a kam dopadly jeho sliny, tam se objevily bílé rostliny s rudými klobouky, na nichž se božské sliny proměnily v bílé skvrny. Tyto zázračné rostliny byly oněmi wapaqy. Velký havran jich tedy pár snědl, jak mu Vahijinin doporučil, a brzy se cítil silný a rozjařený do té míry, že bez potíží zvedl těžký vak, a pomohl tak velrybě vrátit se do jejího domova. Wapaqové ukázali Velkému havranovi, kudy se velryba dostala z moře a jak se do něj zase může vrátit. Když Velký havran tohle všechno viděl, pronesl k rostlinám: „Ach, wapaqové, kéž rostete navždy na této Zemi.“ A svým dětem, lidem, řekl, aby se naučili vše, co se od wapaqů mohou dozvědět..

A ještě jedna zajímavost: Jeden z průvodních jevů sibiřského houbového opojení, zmiňovaný už v prvních zprávách, byl zajisté šokující pro každého, kdo se s ním setkal poprvé – bylo to pít moči houbami opojené osoby, případně i moči sobů, kteří mochomůrku s tak zřetelným potěšením spásají... (někde jsem slyšel, že odtud se možná vzali létající sobi Santa Clause).

O. JAN TÝMAL

Celou publikaci Šamanismus najdete na www.popjan.cz.

IKONOPISECTVÍ JE SLUŽBOU BOHU

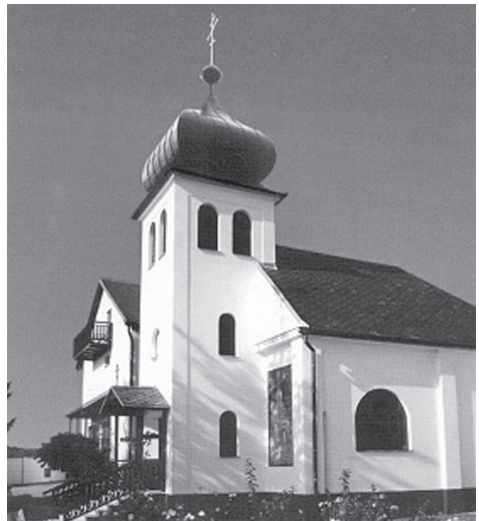
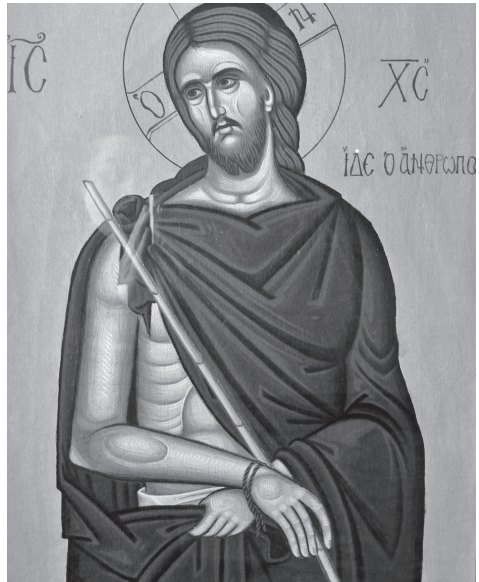
Ikonografická monastýrská dílna ve Vilémově u Litovle vznikla v roce 1997. Klášter byl zbudován péčí tehdejšího biskupa olomoucko-brněnského Kryštofa při chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice a vysvěcen 18. září 1993.

V současné době se ikonopisectví věnují dvě sestry: Feličítas a Kateřina, které pocházejí z Rumunska. Ikonopisectví se učily při svých pobytech v Řecku – v Soluni a na Krétě v letech 1997- 1999. Od roku 1999 vytvářejí ikony pro ikonostas chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice ve Vilémově. Jejich ikony najdete i v chrámu Povýšení svatého Kříže v Teplicích a v chrámu sv. Václava ve Znojmě. Rozhovor se sestrami přineseme v některém z příštích čísel Hlasu pravoslaví.

Sloužit Bohu je nejkrásnější věc, kterou může člověk ve svém životě konat. Ikonopisecká práce je dar od Boha a za tento vzácný dar musí každý ikonopisec milovat Boha a děkovat mu. K ikonopisectví je třeba mít dobrý a požehnaný duševní stav. Je třeba si udělat čas pro modlitbu a dodržovat pravoslavné posty. Jak říkají svatí otcové: každý ikonopisec dává cosi ze svého duchovního stavu a života do své práce. Musí proto mít pro dobré vykonávání své práce příkladný morální život. Měl by také znát co nejlépe životy svatých a teologii ikony.

Ikona má svá kanonická kanonická pravidla, jimž musí odpovídat. Je také vyjádřením pravoslavné dogmatiky. Ikony jsou součástí pravoslavného křesťanského kultu a ikonopisec je jen nástrojem, který si připravuje Bůh. Osoba ikonopisce přitom ustupuje do pozadí. Každé ikonografické umělecké dílo je jako modlitba. Při psaní ikon hovoříme s Bohem, se svatými a vyjadřujeme svá slova skrze tvar i barvy.

SESTRY KATEŘINA A FELIČÍTAS,
MONASTÝRSKÁ IKONOGRAFICKÁ DÍLNA VILÉMOV
(převzato z katalogu výstavy Řeč ikon)

SVATÝ MUČEDNÍK A KRÁL OLAF Z NORSKA

OSLAVOVANÝ 29. ČERVENCE (PŘENESENO NA 3. SRPNA)

Svatý Olaf je jednou z postav, jež poukazují na spřízněnost Skandinávců s Kyjevskou Rusí, která už tehdy tvořila jakýsi most přátelství v tehdejší nepokojné Evropě. Jednotu ve víře dokazuje i budování chrámů na počest sv. Olafa přímo v Konstantinopoli krátce po jeho smrti. Západní část všeobecné církve, ač krátce před rozkolem, tedy stále nabízela věřícím plnost duchovního života a právě duchovní zápas sv. Olafa je toho výmluvným svědectvím. Všechny tyto skutečnosti jsou i dnes inspirací k vzájemné jednotě a překonávání rozporů a neshod, které se objevují i mezi pravoslavnými.

Svatý Olaf se narodil roku 995 jako syn norského lorda jménem Harald Grenske a pra-pravnuke Harald Fairhaira a Asty Gudbrandsdatter. Olaf vyrostl v domácnosti svého nevlastního otce, Sigurda Byra z Ringarike. Od svých 12 let jezdil na výpravy na baltské pobřeží, do Dánska a Holandska. V letech 1009–1013 bojoval pod Thorkellem Vysokým proti Angličanům v Londýně, Ringmere a Canterbury. Na jistý čas byl kapitánem námezdních vojáků pro vévodu Richarda z Normandie a někdy v letech 1013–1014 byl obrácen k víře v Krista a pokřtěn v Rouen. Poté vstoupil do služeb anglického krále v exilu Ethelreda a následoval ho zpět do Anglie, kde bojoval na anglické straně. Když dánský král Knut porazil Angličany, Olaf začal sloužit jemu.

Podle legendy o svatém Olafovi byli tito dva muži nejprve velkými přáteli. Avšak král Knut začal na mladšího muže brzy žárlit. A jak legenda dále říká, biskup sv. Sigfríd, vždy na Olafa čekal při bohoslužbách, na Knuta však ne, a nazýval Olafa králem, což nemohl Knut ani slyšet. Ale když přišlo období velkého půstu, Knut si dodal odvahy a biskupa oslovil: „Je to pravda, že jsi tuto zimu nazýval Olafa titulem krále? Jak nyní

obhájíš svá slova, když nemá žádnou osídlenou krajinu ani nenosí korunu?“

„Je to pravda, můj pane,“ odvětil biskup. „Nemá tady zemi a nenosí korunu ze zlata nebo stříbra. On je vybrán a korunován nejvyšším Pánem a Vládcem, Králem všech králů, jediným všemohoucím Bohem, aby vládl a spravoval to království, do kterého je narozen, a očekává ho zvláštní osud, aby panoval v království k pokoji a prospěchu lidem a aby přinesl Bohu náležité ovoce svého příchodu do svého království. Všichni lidé v Norsku a v zemích jemu podřízených a nejenom tyto oblasti, ale také celá severní krajina, budou mít důvod, aby si pamatovali a měli na mysli tento pilíř a podporu Božího křesťanstva, který vymýtí všechny ostružiny a plevel z Božího pole a vinnice a naseje v nich k jejich užítku vznešené semeno Božích svatých slov. Všechna tato slova budou vzkvétat a dospějí k dokonalému vzrůstu a každý člověk, který je přijme, bude sám přijatelný pro nejvyššího Krále nebes, světa bez konce.“

To se Knutovi nelíbilo, protože z toho vyzrůměl, že biskup si necení žádných jeho ctností. Přitom se mu zdálo, že je to právě on – Knut, kdo nyní v době postu nosí lněnou a niko-

liv hedvábnou košili, pije pivo a ne medovinu, zatímco Olaf nosí sametový plášť, hedvábnou košili, a navíc usedá ke stolu s nejvybranějšími jídly a vínem!

Biskup mu odvětil: „Je pravda, můj pane, že Olaf nosí hedvábnou košili, ale pod ní má látku z velbloudí srsti a pás kolem těla tak široký, že sahá od stehna po lopatku, a vepředu jej rozšiřuje železo. Vždy také uvidíte, že na místě, kde chce u stolu sedět, je zvláštní vyvýšenina. Tam je schován mrzák a on je ten, kdo jí pochoutky, ale Olaf sám jí jen chléb se solí. Je tam také nádoba s vodou a tu Olaf pije, ale mrzák je ten, kdo pije z vinného poháru.“

V roce 1015 odešel Olaf a biskup Sigfrid do Norska, kde Olaf uspěl a stal se králem. Na Květnou neděli 25. března roku 1016 porazil Svena Hakonssona Jarla, Einara Tambarskjelva a Erlinga Skjalgssona v bitvě u Nezmaru. Stejného roku byl přijat i za krále Oretingu a Trondelagu.

Za jeho vlády znatelně pokročilo sjednocení Norska. Olaf byl první král, který zajistil skutečnou kontrolu nad ostrovními oblastmi Trondelagu a Opplandenu. Navíc získal pro Norské království državy na Orknejských ostrovech a Hjaltlandu. Položil základ celonárodní místní správy a zavedl určité rozdělení práce mezi královské domácí ozbrojence. Ustanovil v celé zemi úředníky vybrané z vyšší a nižší šlechty. S pomocí anglických misionářů uspěl také v christianizaci Norska. Na setkání Tingu (zákonodárného sboru) v Mosteru (1024), Norsko získalo celonárodní církevní organizaci s chrámy a knězi, křesťanský právní systém a první uspořádání církevních financí. Gwyn Jones píše: „Křesťanské právo formulované v Mosteru bylo hlavní autoritou, bylo čteno na různých shromážděních a v nejstarším gulathickém právu jsou na něj odkazy.“ Král zajistil mír a bezpečnost pro svůj lid tak, že přepracoval staré zákony a trval na vykonávání nových, neovlivnitelných hrozbami nebo úplatky. Postavil mnoho chrámů, včetně jednoho zasvěceného sv. Klimentovi v hlavním městě Nidar (Trondheim). Všechna ostatní náboženství

byla postavena mimo zákon.“

Na počátku své vlády neměl sv. Olaf dobré vztahy se Švédskem, neboť švédský král Olof Skotkonung kolem roku 1000 uchvátil část Norska. Avšak prostřednictvím sv. Anny, dcery krále Olofa, došlo ke smíru a bylo dohodnuto, že si sv. Olaf vezme dceru švédského krále Astrid. Tak byly také položeny základy pro christianizaci celé Skandinávie.

Knut byl stále sklíčován závistí, a jak píše Florentius z Worcesteru, když se Knut dozvěděl, že Norové opovrhují svým králem Olafem pro jeho jednoduchost a mírnost, spravedlnost a zbožnost, uplatil je velkou sumou zlata a stříbra a naléhal na ně, aby odmítli Olafa a přijali jeho – Knuta. V roce 1028 se Knut, král Angličanů a Dánů, opravdu připravil k Norsku s padesáti velkými loděmi a vyhnal krále Olafa a podrídil si Norsko. Olaf byl nucen uprchnout na dvůr svého příbuzného Jaroslava Kyjevského, jehož otec, slavný Vladimír, poskytl útočiště Olafovi Tryggvasonovi v jeho mládí. A byl to ten samý Olaf Tryggvason, který se jedné noci zjevil svému nástupci a jmenovci a nabádal ho, aby se vrátil. Roku 1030 se tedy Olaf vydal zpět do Norska po zamrzlých ruských řekách. Když povolily mořské ledy, plul na Gotland s 240 muži a po cestě se k němu přidávali další.

Podobně jako Gideon vybral k boji pouze křesťany, takže nakonec čelil drtivé přesile. A když slunce 29. července (30. července podle moderních astronomů) úplně zapadlo, jeho vojsko bylo poraženo a on sám byl zabit, jak mu také bylo zjeveno ve vidění krátce před bitvou. O zázracích sv. Olafa si budeme vyprávět příště.

DOKONČENÍ PŘÍŠTĚ

Z ANGLICKÉHO ORIGINÁLU „HOLY MARTYR – KING OLAF OF NORWAY“ NAPSANÉHO VLADIMIREM MOSSEM PŘELOŽIL HYPODIÁKON MAREK MAXIM ŠVANCARA.

Originál dostupný na:

<http://orthodox.net/western-saints/olaf-martyr-king-of-norway.html>

Publikováno se svolením správce uvedeného serveru.

O RODINĚ CARSKÝCH MUČEDNÍKŮ

Rodina carských mučedníků bude opět pohromadě. V červenci je tomu rok od chvíle, kdy pod Jekatěrinburgem v blízkosti místa, kde byli popraveni členové rodiny posledního ruského cara Mikuláše II, vyšetřovatelé objevili úlomky kostí dvou těl. Celá řada expertiz a opakované analýzy DNA ukázaly, že úlomky patří careviči Alexejevi a kněžně Marii.

O pohřebišti carské rodiny se z největší pravděpodobnosti vědělo již na konci 70. let. Teprve v roce 1991, po rozpadu Sovětského svazu, bylo možné provést jejich vyzvednutí ze země.

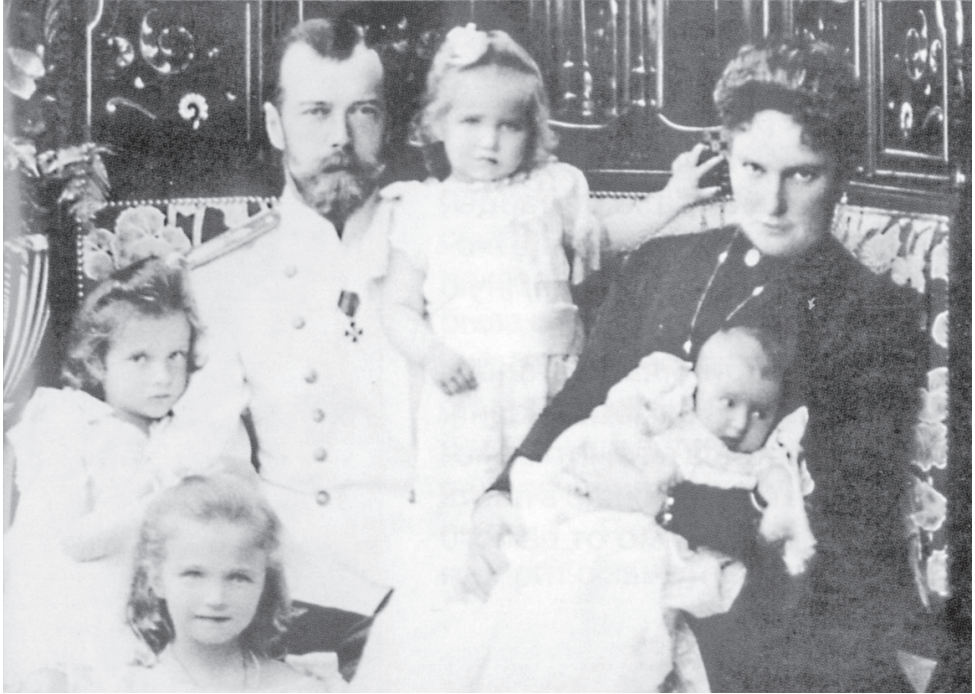
Ostatky se podařilo objevit mimo jiné i díky tomu, že sovětská vláda nepovolovala likvidovat žádnou dokumentaci. Vyšetřovatelé si tak mohli při hledání Alexeje a Marie vypomocť poznámkami a dopisy čekistů, kteří 17. července 1918 v domě architekta Ipat'jeva (ten později emigroval do Československa a je pohřben na Olšanském hřbitově v Praze), nacházejícího se poblíž uralského města Jekatěrinburg, zavraždili cara a jeho nejbližší. Mezi dokumenty bylo nalezeno i

svědectví jejich velitele Jakova Jurovského. Podle poznámek Jurovského byla těla devíti z jedenácti popravených polita kyselinou a uložena do země v uralském dole Ganina Jama. Ostatky dvou dalších těl byly spáleny a zakopány nedaleko od ostatních u staré Kopt'akovské cesty.

Konečně vyhlášení výsledků vyšetřování se očekává v druhé polovině července. Zbývající děti cara Mikuláše II. tak brzy spočinou u ostatních členů rodiny, jejichž těla byla objevena na počátku devadesátých let a slavnostně pochována 17. července 1998 v chrámu sv. Petra a Pavla v Petrohradě.

Pravdivost o správném předběžném úsudku ruských odborníků potvrdila i dodatečná analý-

za DNA, která proběhla ve Spojených státech. V dubnu američtí experti oznámili, že těla skutečně patří mladé kněžně a carevičovi. Kněžna Marie se narodila 14. června 1899. Dlouho očekávaný následník trůnu – carevič Alexej se narodil až 30. července 1904, ale brzy se ukázalo, že trpí dědičnou hemofilií, kterou trpěla i jeho prababička – anglická královna Viktorie. I obyčejné škrábnutí znamenalo v době, kdy ještě medicína neznala léky ovlivňující krevní srážlivost, smrtelné nebezpečí. V rodinném archivu najdeme svědectví o láskyplném vztahu manželů a dětí i o jejich zbožnosti. Připomeňme, že car Mikuláš II. se oženil s princeznou Alicí Hessensko-darmstadtskou, která teprve po jeho boku přijala pravoslaví a jméno Alexandra Fjodorovna.

Přestože Mikuláš II. abdikoval ještě před začátkem občanské války, bolševici v čele s Leninem jej spolu s ženou a dětmi poslali na Ural. Podle názoru některých historiků za rozkazem k popravě stál s největší pravděpodobností strach bolševiků z přibližujících se bělogvardějců. Vzдорující bě-

logvardějci spolu s jednotkami československých legionářů několik dní po popravě carské rodiny, jejich tří sluhů a rodinného lékaře vytlačili bolševiky z Jekatěrinburgu.

Popravu carských mučedníků ruské úřady sice prohlásily za promyšlenou vraždu, ale rehabilitace se carská rodina s největší pravděpodobností nedočká. Ruská generální prokuratura totiž tvrdí, že případ nespadá pod zákon z roku 1991 o „Rehabilitaci obětí politických represí“.

Popraveného panovníka, jeho ženu a děti však v r. 2000 ruská pravoslavná církev spolu se stovkami dalších obětí bolševického režimu svatořečila jako svaté mučedníky (více informací viz <http://www.pravoslavie.ru/news/sobor/06.htm>). Věřící i duchovní potvrzují, že na přímlyvy svatých mučedníků carské rodiny se stal v posledních letech nespočet zázraků.

Kameny z místa nálezu ostatků svatých mučedníků byly darovány i chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech.

ELIŠKA ARTOVÁ

PO STOPÁCH KŘEŠŤANŮ V LIBYI

V biblických textech Nového zákona čteme o Šimonovi z Kyrény, který pomáhal nést Ježíšův kříž. Kde však leží ona Kyrenaika, ví dnes jen málokdo. Vypravme se tedy k břehům severní Afriky, kde přistáli bájní řečtí argonauti. Navštívme místa, kde již v 1. století žili křesťané, zemi zkropenou krví svatých mučedníků...

Sabratha. V ruinách amfiteátru I.

V době, kdy jsem se vydala do Libye, bylo natáčení v této zemi ještě velmi složité. Ve vězení čekali k trestu smrti odsouzené pravoslavné bulharské sestřičky. Zachránit je mohl jen zázrak. Filmaři se dlouho bezúspěšně snažili proniknout do země, která je podivuhodnou učebnicí dějin úsvitu lidské civilizace. Hluboko ve vnitrozemí, v poušti lze spatřit na stěnách jeskyní tisíce kreseb, nejstarší známé obrazy člověka. Libye má stejný počet památek, zařazených do světové pokladnice UNESCO, jako sousední mnohem známější Egypt se všemi pyramidami! Teprve v nedávné době se tato země otevřela archeologům a historikům, kteří zde mohou zkoumat artefakty evropské starověké i raně křesťanské kultury. Nejstarší zmínky o biskupech v této oblasti se datují již do 2. století. Ve 3. sto-

letí je v severní Africe doloženo již více než 150 biskupů. Naleznete tu ruiny baptisterií (křesťanských bazének) a křesťanských chrámů, které patří k nejstarším na světě. Byly objeveny křesťanské katakomby z 1. století... Nikde jinde si neuvědomíte nicotnost nahromaděného bohatství a moci víc, než právě tady. Leptis Magna, Sabratha – to jsou velmi dobře zachované ruiny kdysi poměrně antických měst, které po zemětřesení již nikdo neopravil, nepřestavěl... Lidé odešli a města zůstala. Přinášejí své tiché svědectví o pomíjivosti a marnosti tohoto světa.

Dnes je Libye muslimským socialistickým státem - tedy přesněji „lidovou džamahírií“, která právě vstoupila do etapy „perestrojky“. Vůdce Muammar Kádáfí (který ovšem nemá žádnou oifi-

ciální státní ani vládní funkci) na rozdíl od revolucionářů na Kubě nebo v Rusku pochopil, že socialismus a náboženství od sebe nelze oddělovat. Nesnažil se proto nikdy nahradit Boha, „nesáhl“ na tradiční víru lidí, stačila mu role osvíceného proroka. Lybie je muslimská země se vším všudy, i když ženy zde mají paradoxně větší práva než evropské a americké feministky. Osvícený prorok Muammar odvážně pozměnil právo šaríja: rozvede-li se muž se ženou, automaticky manželce zůstávají děti i dům, za vykonanou práci musí žena dostávat stejný plat jako muž. Žena může chodit zahalená, ale nemusí. Záleží to jen na ní. Jenže ženy se tu samy chtějí zahalovat! V Lybii platí velmi přísný režim: žádné diskotéky, žádné drogy. Naprostý zákaz prostituce, prodej a konzumace alkoholu. Za pití piva na veřejném místě vás bez pardónu zavrou na 6 měsíců. Vzít si sebou do letadla Becherovku je jistá vstupenka z letiště rovnou do basy. Mnohý Lybijec si ale rád tajně vyrazí do zahraničí, kde je vše dovoleno, ale „Alláh nevidí“. Modlitbu ani návštěvu mešity ale Libyjci nezanedbávají.

Každé ráno už v 5 hodin vás probudí halasně Alláh Akbar, které zní 5 x denně v různých ozvěnách ze silných reproduktorů ze všech minaretů. V hlavním městě Tripolisu je dnes více než 3000 mešit. Když to člověk slyší, zatouží více než kdy jindy navštívit chrám, pomodlit se... a teprve tady si naplno uvědomí tu obrovskou milost, kterou máme doma a nevážíme si jí. Máme chrámy, v kterých můžeme sloužit denně bohoslužby!

Najít v Lybii křesťanský chrám si však vyžaduje velké pátrací, ba přímo detektivní schopnosti... Naprostá většina křesťanských chrámů totiž byla buď zničena, nebo proměněna v mešity, případně se ze stavby stalo muzeum...

Z dostupných bedcekerů jsem vyčetla, že v Tripolisu by měl existovat jeden pravoslavný chrám, zasvěcený sv. Jiří, a to kdysi ve staré části mediny, konkrétně v bývalém tureckém vězení. Usoudila jsem, že by se tu měly sloužit bohoslužby, protože jsem na internetu také zjistila, že zdejším metropolitou alexandrijského patriarchátu je Řek, mnich, který již ve 12 letech odešel na Svatou horu Athos a poté veden Duchem svatým se rozhodl pro mi-

Sabratha. V ruinách amfiteátru II.

siční činnost mezi arabsky mluvícími muslimy... Ale to bylo všechno. Lybjská metropole neměla telefonní číslo, namísto konkrétní adresy jen P.O. BOX, žádné vlastní internetové stránky... Obrátila jsem se o radu na alexandrijský patriarchát, ale i odtud přišla odpověď, která signalizovala, že to vůbec nebude jednoduché. Kontakt s metropolitou Theofylaktem je možný jen prostřednictvím velvyslanectví, několik let po svém zvolení musel čekat v Egyptě na udělení vstupního víza (!). Navštívím asi nejmenší metropolii na světě: vladýka nemá žádné diakony, v celé metropolii jsou jen 2 kněží a 2 chrámy. Jeden v Tripoli, druhý v Bengazí. Ruské zahraniční církvi se podařilo postavit chrám jen v Tunisu, do Lybie misie nepronikla.

Přijeli jsme koncem října, a tak jsem doufala, že metropolitu potkám na oslavách vzniku Československa, což je pro každý náš zastupitelský úřad důvodem k velké recepci. Zástupci Řecka však byli v té době ve vlasti a metropolitu pravoslavné církve naše velvyslanectví nepozvalo... Byli tu ale Rusové a Ukrajinci, a tak jsem předpokládala, že alespoň oni mi poradí, kde najdu pravoslavný chrám a metropolii. Ukrajinský velvyslanec mne

Zvonice pravoslavného chrámu sv. Jiří.

Setkání s metropolitou Theofylaktem v Tripoli

pozval na jejich velvyslanectví: postavili si malý vlastní chrám. Když jsme se zeptala, jakému patriarchátu patří, ujistil mne, že samozřejmě tomu nezávislému ukrajinskému! Na ruském velvyslanectví chrám neměli, jen mi tiše pošeptali, že k Ukrajincům chodit nemám, protože to je nekanonický patriarchát.

Tak mi nezbylo, než začít pátrat samostatně. Popsané bývalé turecké vězení jsem našla, chrám nikoliv. Uvažovala jsem evropskou logikou: v neděli se bude určitě sloužit božská liturgie, ale nebylo tomu tak. Stráž v muzeu mi sdělila, že chrám je zavřený. Dopátrat se, zda je někdy otevřený, nelze. Žádná vývěska, žádné informace. Nic. Jen tušíte, že kdysi na dvoře by měla být malíčká stavba chrámu, ale na dvůr nemáte šanci se dostat. V Lybii se totiž v neděli svatá liturgie nesmí sloužit. I křesťané mohou světit jen pátek, protože to je muslimský den modlitby. V neděli se naopak chodí do práce.

Po třech týdnech se mi podařilo díky pomoci řecké velvyslankyně konečně vypátrat vладыku Theofylakta. Bylo to nezapomenutelné setkání. Vyprávěl mi, jak se modlí za bulharské sestřičky a věří, že Bůh modlitby vyslyší. Vyprávěl mi o tom, jak nesmí chodit v klerice a jak dlouho trvalo, než vůbec směl přijet do Libye. O tom, jak těžce se koná misie v tak silně islamizované zemi, ale i o tom, že to nevzdávají a jakými metodami pracují. Uvědomila jsem si, jak lehké to my i u nás vlastně máme a jak se jen na všelico vylouváme, abychom si nemuseli upřímně přiznat, že jsme zpozdlnější, zlenivější a nechce se nám přinášet již téměř žádné oběti. Vladyka mne také překvapil živou vzpomínkou na našeho metropolitu Kryštofa, s nímž se setkal ještě v době jeho studií Řecku. Prý již tehdy mu předpověděl, že bude jednou metropolitou naší církve.

Nejhlubší duchovní zážitek jsem prožila o pár dní později. Navštívili jsme proslulou Leptis Magna, původně punské město, kde se narodil římský císař Septimius Severus (2-3. st. n.l.), který chtěl v Leptis zbudovat nový Řím a centrum říše tehdy skutečně přenesl do těchto míst. Dnes turisté v ruinách obdi-

Leptis Magna

vuji velkorysost a velkolepost staveb paláců, chrámů, fóra, tržiště, divadla či lázní. Trochu stranou, zarostlý travou a bujnou vegetací, stojí němý svědek z kamene: amfiteátr, který kdysi pojmul 10 000 diváků. V čase krutého pronásledování křesťanů, byli věřící, kteří se odmítali vzdát své víry, vpuštění do arén, kde se měli stát kořistí dravých šelem. Udatnost a odhodlanost, s níž první křesťané vcházeli na půdu amfiteátrů, měla nakonec opačný efekt: mnozí z diváků byli hluboce zasaženi odvahou křesťanů a začali se zajímat o „sílu jejich Boha“. Procházela jsem místem, odkud byly vpuštěny dravé šelmy. Vešla jsem do arény, zkropené krví křesťanských mučedníků. A v té chvíli se to stalo: jako by se čas na chvíli zastavil a vrátil zpět. Tribuny ožily vravou krvelačných diváků a arénou se rozlehl mocný zpěv křesťanů, kteří ohlašovali světu, že Kristus vpravdě vstal z mrtvých. Uvědomila jsem si, jakou měli křesťané prvních století víru a jak s důvěrou následovali Krista a v žádném případě, ani tvář v tvář smrti se Ho nezdívali.

Za pár sekund jsem se probrala. Nad hlavou mi

kroužilo obrovské hejno ptáků, které potom naše auto provázelo několik kilometrů na zpáteční cestě do Tripoli...

Celou cestu jsem pak přemýšlela nad jednou neodbytnou otázkou. Měla bych sílu k mučednické smrti, nebo bych zbaběle utekla? Co by se asi stalo, kdyby nastala ta situace a kněz nyní u nás z ambonu řekl: *Pravoslavni, přistupte blíž – čeká nás společná zkouška: sud se žhavým olejem... pokud se nezřekneme Krista, budou nás mučit nebo nás roztrhají dravá zvířata*. Kolik by nás zůstalo v chrámu? K jaké oběti pro Krista jsme vlastně schopni?

Empatický libyjský řidič, muslim, jako by četl mé myšlenky, řekl: „Křesťan se dnes už nechce obětovat ani pro vlastní rodinu. Rodiče strčí do domova důchodců nebo ještě lépe pošle na euthanázii. Dá se pokřtít, chce mít krásnou svatbu v kostele, ale k čemu to je? Žena pak nechce rodit děti, vůbec nechtějí mít moc dětí, protože je to omezuje. Křesťané vymřou sami od sebe, muslimů bude prostě víc. Je to jednoduchá aritmetika. A kolikrát denně se vlastně, vy křesťané, modlíte?“

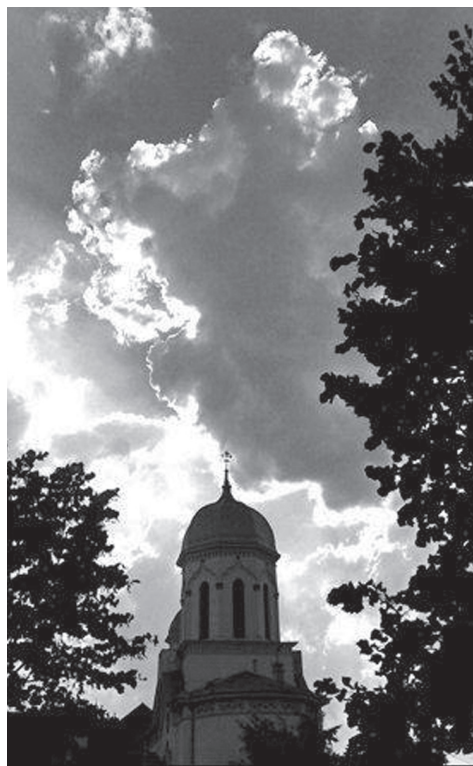
SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ,

FOTO LADISLAV KABOŠ

PRAVOSLAVÍ NENÍ IDEOLOGIE

Z DÍLA SVATÉHO NOVOMUČEDNÍKA BISKUPA GORAZDA
Stále častěji čteme v denním tisku a slyšíme v médiích mylný názor těch, kteří vytvářejí všeobecné mínění v české společnosti: snaží se veřejnosti namluvit, že pravoslaví je nová ruská ideologie pro zachování totalitární moci v Rusku (připomeňme články Lidových novin a zesměšnění sinajské ikony Krista Spasitele zneuct'ující grafickou úpravou, kdy namísto tváře Krista byl zobrazen přední ruský politik). Mnozí se domnívají, že Řecko či Rumunsko mají odlišné ortodoxní církve. Většina Čechů si myslí, že „pravoslaví je něco, co má hodně blízko ke křesťanství“. Tyto názory svědčí o naprosté neznalosti dějin křesťanství a dějin církví, které dnes působí v ČR. Stojí za to připomenout si soubor myšlenek, kterými vysvětloval podstatu pravoslaví sv. biskup Gorazd již na počátku minulého století.

PRAVOSLAVÍ A MODERNÍ SMĚR MYŠLENKOVÝ

Pravoslaví dovedlo se uchránit intelektuálistu církve římské a oddává se vlivu náboženských hodnot bezprostředně, jako krása přírody nebo umění. Tím blíží se modernímu směru myšlenkovému, který si uvědomil, že rozum je sice nepostradatelnou složkou života, ale není a nemůže, poněvadž nestačí, býti nejvyšším měřítkem životní a náboženské pravdy.

PRAVOSLAVÍ NECHÁPE NÁBOŽENSKÝ ŽIVOT PŘÁVNICKY

Pravoslaví vyvarovalo se podčinit náboženství a náboženský život právníckému nazírání, jak se stalo v církvi římské, kde i nejjemnější náboženské axiomy byly zpracovány právnícky, např. i učení o spáse, čímž zavládl v církvi římské mechanismus, který tak odpuzuje každého niternějšího člověka. Ani rozdíl mezi hierarchií a ostatními členy církve (laiky) není v pravoslaví na právníckém nazírání založen. Rozdíl ten je určován na jedné straně slovy Kristovými: „ne vy jste mne vyvolili, ale já vyvolil vás“ a „a já posílám vás“ – na druhé straně však též slovy: „Syn člověka nepřišel, aby mu sloužili, nýbrž aby sloužil“. Náboženské úkony vykonává hierarchie v pravoslaví jménem Kristovým, ale nikdy ne v povýšeném

vědomí, že má Boha ve své moci, kteréžto vědomí tak silně proniká v církvi římské, nýbrž u vědomí služebnosti.

PRAVOSLAVÍ UMOŽŇUJE ÚČAST LAIKŮ NA SPRÁVĚ CÍRKVE

Hierarchické osoby jsou v pravoslaví oficielními učitelí náboženskými, ale nejsou vyjmuty z možnosti bludu, a laikové mají právo zákonným kanonickým způsobem před tvář církve usvědčiti i sebevyšší hierarchickou osobu, že se zvrátila s cesty pravdy. Církevní správa není soustředěna v rukou hierarchie, ale účastní se jí též laikové, nejen v církevních obcích místních, nýbrž i nejvyšších sborech správních a zákonodárných.

PRAVOSLAVÍ A VĚDA

Na rozdíl od církve římské, která od dob Galileiových a Koperníkových až do dneška odmítá moderní vědu a svobodné bádání, dovedlo pravoslaví de facto zaujati správné stanovisko k této základně dnešní kultury, nezasahujíc autoritativními projevy, tím méně pak disciplinárními počiny do sféry vědecké a ponechávajíc věci svému vývoji.

PRAVOSLAVÍ MÁ ZCELA JINÝ POMĚR KE STÁTU

Také poměr pravoslaví ke státu je zcela jiný než u církve římské, která svým středověkým církevním právem, zahrnujícím v sobě i otázky občanské a politické, je ve stálém rozporu s moderním státem. Kdežto církev římská tvoří stát ve státě, nechť se podrobí kontrole státní, sama však zasahuje do všech státních záležitostí, pravoslavné církve považují za samozřejmou svou povinnost přizpůsobiti se právně a organizačně úplně státním zákonům, uznávajíc státní autoritu stejně jako církve protestantské. Takové boje, jaké byly a budou vedeny mezi církví římskou a státy s občanstvem římskokatolickým, jsou na půdě pravoslaví nemožny. Ani otázka odluky státu od církve nenarazila by v pravoslaví na žádné zásadně-právní překážky. Žádná ze stěžejních zásad moderního státu: samostatnost, suverenity a právní jednota státu, svoboda svědomí, svoboda slova, svoboda tisku, rovnost všech náboženských vyznání před státem nenarazí v

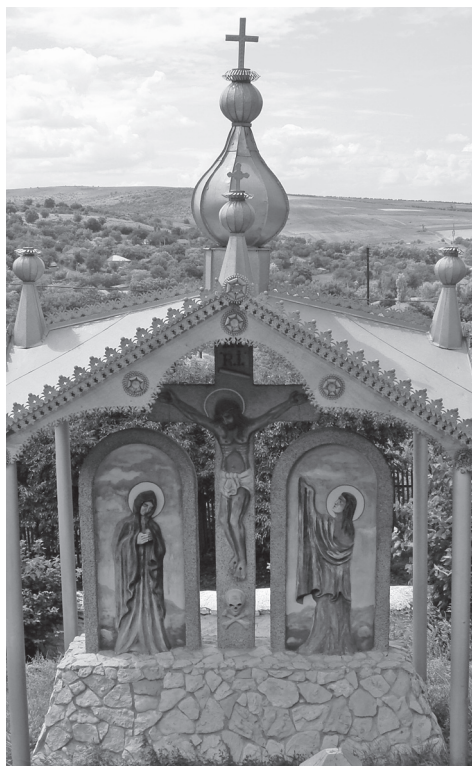

systému pravoslavném na principiální obtíž. Carský režim nesmí být ztotožňován s pravoslavím.

VÝTKA ZKOSTNATĚLOSTI

Na západě velmi často obviňováno jest pravoslaví ze zkostnatělosti. Pravoslaví není však zásadně proti postupnému pohybu náboženské myšlenky. Již ze sborovosti církve vyplývá možnost vývoje. Rychlejší nebo pomalejší tempo závisí na úrovni života a jeho potřeb. V prvních 8 stoletích byl postup rychlý, pak nastala stagnace, poněvadž poměry staly se nepříznivými. Jednak pozornost byla vyčerpávána nutnou, několik set let trvajícím obranou proti výbojnému světu islámskému, jednak nastalým a opět několik set let trvajícím podmaněním byl znemožněn volný život, jednak národové slovanští, kteří byli by snad mohli po řeckém národě pravoslaví udržovati v pohybu,

v začátku neměli k tomu potřebných možností, vždyť začínali jako historické osobnosti teprve žítí, později pak byli sami zaměstnáni boji o samostatnost a svobodu.

TEOLOGICKÉ STUDIUM ŽEN

Zajímavý je též fakt, že teologickému studiu věnuje se na Rusi mnoho žen. Tak např. do prvního ročníku „bohosloveckého institutu“, zřízeného v Petrohradě r. 1921, zapsáno 82 mužů a 67 žen s předběžným dokončeným studiem gymnasiálním a částečně vysokoškolským vzděláním a do nižšího „bohoslovko-pastýřského ústavu“ 47 posluchačů a 17 posluchaček, zjev to v církvích jiných řídký a v církvi římské naprosto nemožný.

PRAVOSLAVÍ A NÁRODNÍ INDIVIDUALITA

Každá pravoslavná církev má samostatnou ústavu a jest v oborech, které netýkají se vě-

rouky a mravouky, jakož i základní discipliny církevní, svéprávná. Do vnitřní správy její jiná církev nesmí se míchat.

Velký rozdíl mezi národními církvemi pravoslavnými a národními církvemi protestantskými je v tom, že protestantské církve jednak se tříští, takže žádná z nich nezachovala se v původní své celistvosti, jednak že místo vyšší organizační jednotky, která by je spojovala, postavily pouhou vzájemnost, kdežto pravoslavné církve národní udržují se právě zásluhou své sborovosti jako jednotné celonárodní celky, na čemž ničeho nemění odštěpující se tu a tam částky, a že jsouce každá co do správy samostatná, tvoří vespolek myšlenkovou i organizační jednotku vyššího řádu, jejíž hlavou je Kristus a jejímž orgánem je všeobecný sněm. V tomto řádu pravoslavných církví udržela se původní pravá katolicita křesťanství záležející v tom, že křesťanství jest pro všechny národy, ale též, že všichni národové mají možnost a právo v něm se uplatnit jako aktivní součástky jednoty církevní. V římské církvi udržela se katolicita pouze pasivní, projevující se tím, že všichni národové k ní se hlásící, spojeni jsou v organizační jednotku, ale skutečná, aktivní a životní katolicita je v církvi římské potlačena, jednak vyloučením laiků ze právy církevní, jednak soustředěním veškeré moci v církvi do rukou papežových, jednak tím, že papežové ne sice de jure, ale de facto voleni jsou od smrti Hadriána VI. (+1523) jen z národa italského a že i dvůr vatikánský pozůstává téměř výhradně ze samých Italů. Po sněmu tridentském a ještě více vatikánském nemá žádný národ možnosti uplatnit se v církvi římskokatolické plným rozsahem svých schopností, kterážto možnost je dána ještě nejvíce národům románským, francouzskému, španělskému a zvláště italskému a v eminentním smyslu vlastně jen Římu, a to pouze směru vatikánskému. Svědčí o tom dějiny teologické literatury, seznam zakázaných knih a jména kardinálů a jiných činitelů římských kongregací.

POMĚR CÍRKVE ČESKOSLOVENSKÉ PRÁVOSLAVNÉ KU STÁTU

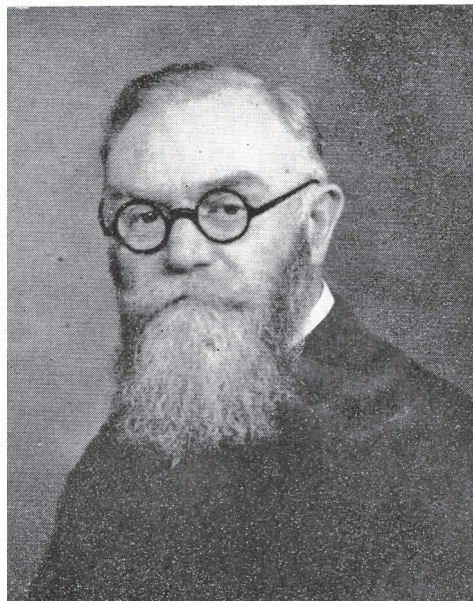
Pokud vnitřního poměru naší církve k repub-

lice Československé se týká, nebude nikdy naše církev tvořit stát ve státě; při vnitřním národním a demokratickém ustrojení naší církve jest vyloučeno, aby se ocitla v konfliktu se státem jako takovým, naopak je schopna státi se a býti vždy vynikajícím činitelem státotvorným, třeba jest, nebo lépe řečeno, právě proto, že jest zásadně nepolitická, tvoříc neutrální půdu, na níž sdružují se k bratrskému a sesterskému společenství příslušníci nejrůznějších stran. – Nebudeme žádati výsad pro sebe, ale v rámci ústavy domáhati se budeme rovnoprávnosti s ostatními církvemi. Jsme přesvědčeni, že demokratická forma Československé republiky zajistí každému občanu svobodu svědomí a svobodu náboženské a církevní příslušnosti, spoléháme pevně na příslušné projevy presidenta Masaryka, ministra Beneše a jiných kompetentních osobností, jakož i na směrnice uzákoněné Národním shromážděním v ústavě naší republiky, a očekáváme, že demokratický stát nestrpí zastaralých a nynější věcné potřebě nevyhovujících poměrů církevně politických, které nadržují jedné církvi na úkor jiných a zvláště na úkor církve naší.

Moderní stát vylučuje možnost státní církve nebo církve privilegované. Naše církev nechce se státi ani státní, ani privilegovanou, víme, že by to církvi špatně posloužilo. Státní církev má do sebe cosi policejního. Zato tím více budeme se snažit vytvořit církev národní, jako vychovatelku a soustředivatelku mravních sil v národě ukrytých. Národní ráz naší církve nebude naprosto vyčerpán pouhým národním jazykem při bohoslužbě. Národní bohoslužebný jazyk ještě nezaručuje národního smýšlení. Jenom ta církev jest opravdu národní, která se nestaví nad národ ani mimo národ, ale která považuje se za součástku národního života, součástku vznešenou a k Nekonečnu tíhnoucí, ale péče jen součástku, která s celkem národním žije a s osudem národa je solidární na život i na smrt.

Římskokatolická církev pod tlakem okolností musela v 20. a na počátku 21. století projít obrovským obrozujícím procesem změn (jasně si je uvědomíme v kontextu některých výše uvedených, již neaktuálních argumentací – například papežem přestali být Italové, sbor kardinálů je internacionální, ženy

studují teologii, v bohoslužbě kromě latiny byly povoleny i národní jazyky, eucharistie začala být podávána podobojí atd.). Dějiny však svědčí o tom, že ve slovech biskupa Gorazda, který byl původně římskokatolickým knězem, pronesených na počátku minulého století na obhajobu pravoslaví, se ukrývala hluboká pravda. „Církev, která se nestaví nad národ ani mimo národ, která je solidární s osudem národa na život i na smrt“, není ideologickým nástrojem moci a osvědčila se v zkouškách nejtěžších. Vzpomeňme na mučedníky, vzpomeňme na odvážné, kteří i za cenu obětí nejvyšších pomáhali našemu národu a naší republice v období fašistického jha. Vzpomeňme v modlitbách nejen na oběti, které byly přineseny v souvislosti s pomocí poskytnutou pronásledovaným parašutistům, ale i na oběti rodin ruské pravoslavné emigrace, které v čase, kdy se ostatní radovali z vítězství a konce 2. světové války, byly odvečeny do sovětského Ruska. Nezapomínejme! A uvažme, nakořik jsou myšlenky biskupa Gorazda stále aktuální.

PŘIPRAVILY MATKA EVANGELA A SMK

BÝT „IN“ KŘEŠŤANSKÝ ŽIVOTNÍ STYL, A EXISTUJE VŮBEC?

Fotokoláž vytvořila sestra Libuše Pipková.

Připadá Vám, že se tato fotografie do církevního časopisu nehodí? Nehodí se nastavovat skutečné zrcadlo lákadel, která si podmaňují i život křesťanů? Nevšimli jste si, že podobně spoře oděné slečny a mladé dámy v létě přicházejí ve velkých městech bez zábran i na bohoslužby?

I. VODA A VÍNO

Stalo se, že je lidem v církvi a zejména jejím představitelům, biskupům a kněžím, (nejenom) v českém prostředí vytýkáno, že „vodu káží a víno pijí“. Z dávné doby Rakousko-Uherska se lidem až do současnosti promítá obraz tlustých páterů a proboštů či zhyralých feldkurátů, kteří z kazatelen kázali střídmost, askezi a chudobu, avšak sami vyhledávali a nakupovali jenom to nejlepší a nejdražší zbo-

ží, vozili se v pozlacených kočárech a žili si jako knížata...

Tento obraz v některých slovanských zemích nemá daleko od obrazu popa – pravoslavného kněze, který lidem káže o askezi, zbožném životě a nejvyšších duchovních pravdách, avšak sám žije nezřízeně a často popijí víno či rakiji více, než je zdravo. Možná i proto se v Srbsku mezi křesťany vžilo lidové rčení: „Nežij tak, jak pop žije, ale žij tak, jak pop káže.“ Jakkoliv nepřijemný a nevhodný nám připadá tento

obraz, v literatuře a také v životě společnosti konce 19. a počátku 20. stol. se s ním setkáváme poměrně často.

Životní styl úspěšných amerických kazatelů a „zakladatelů“ četných nových „církví“ i sekt v Severní i Latinské Americe a dnes již také v Africe pak bývá někdy spojen s životem v naprostém luxusu a blahobytu na úrovni hollywoodských filmových hvězd a v luxusu si libuje také nejednen celosvětově uznávaný indický „guru“.

Když se podíváme na takovýto obraz života duchovních a náboženských představitelů, není divu, že další slova o tom, že by to u lidí, běžných věřících, kteří se pokoušejí žít duchovním životem, mělo být jinak, vynívají poněkud nevěrohodně a farizejsky.

Pokusme se i přesto zamyslet nad tím, co, kdo a jak vlastně určuje náš životní styl a jaký by tento životní styl asi měl být s ohledem na bližní, s ohledem na Boží stvoření a především s ohledem na Boha, který nás chce mít jako bratry a sestry ve své blízkosti a chce abychom dosáhli křesťanské dokonalosti, theose, věčného života a nakonec dosáhli ráje.

II. VÍCE OTÁZEK NEŽ ODPOVĚDÍ

Když se podíváme na dějiny světa, zdá se, že touha po dobrém či lepším životě je stará jako lidstvo samo a je zřejmé, že tato touha je především touhou po ztraceném ráji, v němž člověk prožíval v Boží blízkosti plnost všeho a měl všeho dostatek v míře, kterou si dodnes nedovedeme představit. Aby se ráji, jehož otisk zůstal nesmazatelně přítomen v lidské mysli, lidé přiblížili a ulehčili si svůj úděl na zemi, začali postupně zemi „nehostinnou a pustou“ „v potu tváře“ (Gn 3,19) přetvářet tak, aby se přiblížila vzpomínce na ráj, kterou v sobě uchovávali. Člověk začal díky tvořivé aktivitě, která byla do něj vložena jako do Božího obrazu, zemi a hmotu prací přetvářet, aby mu alespoň na chvíli a v nedokonalých náznacích poskytla iluzi plnosti, dostatku a pocit štěstí, který by časem přehlušil zoufalství a pláč nad ztrátou původní rajske blaženosti...

Asi si jakožto čtenáři těchto slov řeknete, že tato konstatování o životním stylu nic nevysvětlují a ani nepoučují o tom, jaký (pokud

nějaký?) by ten životní styl měl být. Je však potřebné, předtím než začneme hledat odpovědi na naléhavou otázku ohledně životního stylu, před níž dnes stojí velká část lidstva a na severní polokouli prakticky každý, připomenout si, že hledání „lepšího života“, lidská práce, „přetváření“ světa a hmoty a samozřejmě také lidská touha po ráji, plnosti života a štěstí – jsou vesměs normální a legitimní lidské projevy a že se tudíž nejedná o projevy člověka nikterak nové, či dokonce hříšné, ale do nitra člověka a do vědomí lidstva vložené od prvopočátku.

Co však dělat, když se touha po lepším životě, lidská schopnost tvořit a přetvářet hmotu a svět a také lidská touha po štěstí a ráji jaksi „vymkne z kolejí“ a „utrhne ze řetězu“? Co dělat, když touha po „lepším životě“ vede část lidí k nemilosrdnému vykořisťování jiných lidí, k ničení přírody a k nemírnému čerpání Božích darů a zdrojů, které Bůh ve své dobrovolnosti dal všem lidem všech generací?

Co máme dělat, když některé nechtěné projevy lidské činnosti a „tvořivosti“ svými dopady dnes ohrožují samotné základy života na zemi a nevratně narušují křehkou rovnováhu stvoření, které nám však neustále připomíná moudrost a dobrotu Stvořitele a více než kdy jindy v historii „toužebně vyhlíží a čeká, kdy se zjeví sláva Božích synů“ (Ř 8,19)...

Co dělat, když touha po ráji přivádí lidi k vytváření podivných „malých“ a „dobře opevněných“ rájů tady na zemi? Anebo třeba k vytváření rájů jenom pro zdravé, silné a bohaté a pokud možno věčně mladé? Co nakonec dělat, když nepřítel lidského rodu z televizní obrazovky, rádia či obrázkového časopisu donekonečna omílá, slibuje a prikazuje: „Udělej to a ono! Přivlastni si! Měj! Kup! Užij si ještě to a tohle! Pak budeš opravdu jako v ráji! Pak budeš jako Bůh! Pak budeš určitě šťastný...“

V naší době je tak snadné uvěřit, že štěstí se dá koupit. Ještě snadnější a i pro čestného člověka snadno uvěřitelné je, že ke štěstí a k „ráji“ se dá dopracovat vlastním nasazením, silou, píli a schopnostmi. Na druhé straně je dnes velmi těžké nepodlehnout klamu a mamu, který dnes a denně měří člověka a lidský život

viditelnými a hmotnými věcmi, majetkem a penězi.

Ve světě jsou však již patrné tragické následky toho, že se současní lidé až na výjimky nechávají šálit a domnívají se, že když budou vlastnit a užívat si věci, světa a jeho darů více než ostatní, dosáhnou onoho kýženého „ráje“, onoho třpytivého „štěstí“, usmívajícího se na ně z televizních reklam.

I když jsou výsledky konzumního a materialisticky zaměřeného života mnoha stovek milionů lidí alarmující, málokdo je zatím ochoten připustit, že konzumní a na spotřebě věcí a užívání si požitků založený životní styl má také svoje stinné stránky a že má dokonce také svoje „nechtěné“ oběti. Těmi jsou dnes mnozí lidé a národy zbláčeného jihu a také Boží stvoření jako celek – příroda, která i když je Božím darem lidstvu a zároveň podmínkou, na níž je život lidí závislý, pomalu umírá pod tlakem často zvrácené lidské touhy po pohodlí, moci a zisku a ve jménu „civilizace“, cokoliv to slovo, tak často v dějinách lidstva zneužitě, může znamenat.

Když přemýšlím nad životním stylem současnosti a kladu otázku, jaký by asi měl být životní styl v budoucnu, vybavuje se mi vzpomínka: Před asi deseti lety jsem se v Indii zúčastnil kurzu pro pracovníky církve i církevních organizací. Kromě školy v pralese, náročných přednášek a řešení různých úkolů, přesunů i návštěvy spousty podivuhodných míst jsme tenkrát navštívili jeden z asi 50 slumů v jihoindickém Madrásu, městě, kde přijal mučednickou smrt sv. apoštol Tomáš. V tom městě tenkrát žilo asi „jenom“ 6 milionů lidí a z nich několik stovek tisíc(!) hluboko, přehluboko pod úrovní chudoby. Jedna z tamějších křesťanských organizací se ve slumu snažila nějak „oddělit“ splaškovou vodu od vody pitné a umožnit lidem „přestavbu“ tamějších chatrčí z lepenky a plechu na upravené domky o rozměrech 2 x 2 metry...

Bída lidí a hlavně dětí tam byla strašlivá a životní podmínky nepředstavitelné... Najednou, mohlo být kolem páté hodiny odpoledne, slum, kterým jsme procházeli, utichl a jako by se vytlidnil. Co se stalo? ptali jsme se překvapeně. Náš průvodce nás lakonicky odvedl k jedné z chatrčí, kde lidé,

POZVÁNKA DO VILÉMOVA

Na sobotu 30. září připravuje občanské sdružení Pravoslavná akademie Vilémov již 8. ročník Dne modliteb za Boží stvoření nadepsaný letos tématem ŽIVOTNÍ STYL. Program v monastýru ve Vilémově a Gorazdově cyrilometodějském středisku bude letos zahájen svatou liturgií v 8.30 hodin, po které bude od 10:00 hodin následovat seminář věnovaný problematice současného životního stylu a jeho alternativ s přednáškami a diskusí. Na 16:00 hodin je naplánována vernisáž výstavy karikatur a obrázků k ekologickým tématům od Rudolfa Friedricha Schmuckleho z rumunského Sibiu.

namačkání na sobě hlava na hlavě, koukali na přenosnou černobílou televizi, kde právě začínalo další pokračování amerického seriálu z prostředí bankéřů a ropných magnátů Dallas...

O několik let později jsem se uprostřed třeskuté zimy octl v romské osadě na Balkáně. Bída lidí a životní podmínky tam byly z ev-

ropského hlediska otřesné. Lidé se však opět dívali společně na přenosnou televizi a pokračování příběhů milionářů ze slunného Texasu, i když jim sněh chvillemi foukal do té jediné místnosti, kde seděli zhyponotizováni obrazovkou, namačkáni jeden na druhém u otevřeného ohniště a za stěnou z pytloviny...

Ano, každý z těch lidí by chtěl žít lépe a televizi seriály chtě nechtě určují životní styl a touhu života mnohých, bohatých i chudých.

Nevím, zda by ti lidé v madrském slumu nebo v té romské osadě pochopili, že pokud bychom všichni dosáhli životního stylu hrstky milionářů, o které téměř všichni sní, či alespoň životní úroveň průměrných Američanů či Japonců, museli bychom mít k dispozici nejméně 7(!) planet velikosti zeměkoule i s jejími přírodními zdroji. Více a více lidí si však dnes uvědomuje, že přírodní zdroje naší planety jsou omezené, a mnozí (i v postkomunistických zemích) již tuší nepříjemnou pravdu, že totiž jejich sen o obrovském a drahém automobilu, rozlehlé vile v Texasu a luxusních dovolených v Karibiku na neštěstí pro ně, avšak na štěstí pro Boží stvoření a na štěstí pro četné nemajetné lidi v rozvojevě světe zůstane jenom snem...

III. „JINÝ“ ŽIVOTNÍ STYL?

V blízké budoucnosti, která bude pro lidstvo chťe nechtě determinována omezeními přírodních zdrojů – půdy, surovin, vody a potravin, bude zřejmě nutné definovat a začít také v praxi uplatňovat jiný než konzumní styl života. Životní styl, který bude více založen na duchovních hodnotách a ctinostech jako takových, o které bude stát za to usilovat.

Zde pak bude asi nutné začít jednat na základě solidarity a vžití se do potřeb druhých, namísto uplatňování doposud široce přijímaného sobectví a agresivity. Bude možná také nutné redefinovat hodnotu člověka jako nositele Božího obrazu a oprostít se od konceptů, které chtějí člověka redukovat na pouhou ekonomickou jednotku, spotřebitele, výrobce a poskytovatele služeb a zboží.

Pokud budeme chtít opustit materialistický životní styl, budeme muset také napřed do svých srdcí a mysli přijmout duchovní hodnoty a duchovní bohatství, které jediné dokáže učinit lidi šťastnými

a otevřít jim ztracený ráj. Nejtěžší pak bude možná přijmout myšlenku materiální spokojnosti a „dostatečnosti“, která pro dobro bližních a celého Božího stvoření nahradí nekonečnou soutěž lidí ve shromažďování čím dál dražších a „lepších“ věcí a požitků. (To v konečném důsledku vede k nadužívání a plýtvání zdroji u jedněch, kterých je hrstka, a ke ztrátě důstojnosti a naprostému nedostatku u druhých, kterých je mnoho.)

V neposlední řadě bude pro nás asi potřebné si připomenout hodnotu asketismu a zřeknutí se některých materiálních věcí a části konzumu. V životním stylu, který by měl být odpovědnější k Božímu stvoření a solidárnější k ostatním, bychom asi měli také oživit a více přijímat hodnoty rodiny, přátelství a sdílení se s ostatními.

Každoročně si v církvi připomínáme sestoupení svatého Ducha jako svátek založení církve a jako moment v dějinách lidstva, od kterého křesťané, věřící v Krista, již nejsou více ve světě osamocení, ale jsou posilováni a vedeni ve všem dobrém Duchem svatým. Od svatého apoštola Pavla pak víme, že ovocem působení Ducha svatého v životě křesťanů je „*láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání*“ (Gal 5,22-23), tedy právě ty hodnoty a vlastnosti, které jsou pro člověka a jeho šťastný život a pro naše přiblížení se rajske blaženosti naprosto nutné.

Pokud se získávání těchto vlastností, hodnota a darů Ducha svatého stane cílem našich životů a součástí našeho životního stylu, lze doufat, že zde bude naděje pro nás, Boží stvoření, i pro svět, který je až do našich dnů milován a udržován jeho Tvůrcem.

ROMAN JURIGA

Autor se tentokrát omlouvá, že četné myšlenky publikované v celé této úvaze přináší „více otázek než odpovědí“. Tématu životního stylu bude věnován 8. ročník Dne modliteb za ochranu Božího stvoření, který pořádá Pravoslavná akademie ve Vilémově v sobotu 30. srpna 2008. Tak jako v předchozích letech budou součástí bohoslužby, přednášky, diskuse k tématu a kulturní program.

ZPRAVODAJSKÝ ZÁPISNÍK

BULHARSKO. SOFIE

Posvátný synod Bulharské pravoslavné církve se zabýval Rodinným kodexem, který má být přijat bulharskými zákonodárci. Ve vyjádření posvátného synodu se praví, že Bulharská pravoslavná církev nemůže akceptovat institut občanského sňatku v jeho současně navržené legislativní formě, která je pouze právníkou konstrukcí pro soužití páru. Uzavření sňatku je jednou ze základních institucí, na kterých je postaven morální řád společnosti. Nový rodinný kodex staví na roveň manželské i nemanželské děti, a snižuje tak význam rodiny i sňatku jako jedné z křesťanských svátostí. Upozorňuje, že zákonodárné sbory by měly spolu s církví dbát o dobré mravy a podporu takových zákonných norem, které povedou k podpoře rodiny, nikoliv naopak.

MOLDÁVIE. IASI

Novým nejvyšším představitelem moldavsko-bukovinské metropolie byl zvolen vladyka Theofan, který ve svém inauguračním projevu na začátku června za přítomnosti J. B. patriarchy Da-

niele promluvil o svém poslání a vyzval všechny své hierarchie a duchovní k tomu, aby pomáhali farnostem a místním komunitám věřících. „Když to nebudete dělat, ztratíte vše, co jste v životě obdrželi a vaše moudrost bude marná,“ řekl přítomným duchovním. Slavnostního uvedení do úřadu nového moldavského metropolity se konalo za účasti tisíců věřících, prezidenta Traina Basescu v doprovodu liberálně demokratických politiků, kteří novému metropolitovi vyjádřili plnou podporu. V rumunské hierarchii zaujímá moldavsko-bukovinský metropolita, kterým byl donedávna současný rumunský patriarcha Daniel, druhé místo po patriarchovi. Slavnostní akt narušilo 17 mnišek, které křičeli „Jste Jidášovi synové!“ Důvod jejich protestu nebyl vyjasněn.

RUMUNSKO. BUKUREŠŤ

Rumunská pravoslavná církev odmítla v druhé polovině června formování odborové organizace duchovních a zdůraznila, že kněží podléhají církevním zákonům a ustanovením. V prohlášení patriarchátu k založení odborových organizací duchovních se praví: „Duchovní není laický zaměstnanec nějaké obchodní firmy, ale člověk ustanovený svým hierarchou s odpovědností za svatou misi, jejíž úkolem je spása a služba společenství věřících. Duchovní nemohou stávkovat a nekřítit děti, neoddávat manželství, nezpovídat, nepohřbívat a nevysluhovat Svaté Tajiny z důvodů, že jejich mzda je nízká.“ Dle tiskového zástupce patriarchátu, představitelé církve doufají, že po jednání se státem, dojde k navýšení části mzdy, kterou duchovní dostávají od státu a to bude důležité ze-

jména pro kněze v chudých farnostech v Transylvánii a v severní Moldávii.

ATHOS – MNIŠSKÁ REPUBLIKA

Na území mnišské republiky Athos nezákonně vnikly 4 ženy, původem z Moldávie, které zadržela řecká policie. Netušily, že se dostaly na zakázané území – k ostrovu se připlavily z Turecka a jejich cestu připravila skupina Ukrajinců, která organizuje nelegální imigraci do EU. Na poloostrově Athos se nachází 20 pravoslavných klášterů a je zde přísně zakázána nejen přítomnost osob ženského pohlaví, ale i samiček domácích zvířat, a dokonce ani ptáci si tu nestavějí svá hnízda. V roce 1060 vydal Konstantin Monomach, byzantský panovník, rozkaz, kterým zakázal ženám putovat na Athos, aby ochránil mnichy před pokušením.

V současné době zvažují představení Svaté Hory zpřístupnění nejstaršího kláštera Zig všem návštěvníkům, tedy i ženám. Tento klášter se však nachází ještě před hranicí, kterou není dovolené ženám překročit. Řecká vláda také odmítla rezoluci Evropského parlamentu, aby v rámci zachování rovnosti mezi oběma pohlavími bylo ženám umožněno Svatou Horu navštěvovat.

TURECKO. ISTANBUL

Konstantinopolský patriarcha Bartoloměj I. pozval do Istanbulu představitele pravoslavných církví. Portál bohoslov.ru uvádí, že setkání je naplánováno na 9.–12. říjen a bude se připravovat na poradě představitelů pravoslavných církví 18.–21. června na ostrově Rhodos. Setkání představitelů pravoslavných církví se uskutečnilo v roce 1992 v Istanbulu a v roce 2000 v Jeruzalémě. Moskevský patriarchát však agentuře Interfax oznámil, že zatím neobdrželi pozvání.

RUSKO. MOSKVA

Jeho Svatost patriarcha Alexij II. se vyslovil za upevnění vztahů pravoslavné a římskokatolické církve. O nevyhnutelnosti spolupráce s římskokatolickou církví hovořil na setkání s arcibiskupem Salzburku A. Kotgasserem, který byl na návštěvě v Moskvě s poutníky salzburské diecéze z Rakouska a sdílel radost paschálního Vzkříšení v chrámu Krista Spasitele. Arcibiskup Kotgasser své dojmy vyjádřil slovy: Jak velkolepá a úžasná je zde radost ze Vzkříšení našeho Pána! To je také svědectví vzkříšení Ruské pravoslavné církve po dlouhých letech „Babylonského zajetí“.

UKRAJINA. KYJEV

5. června vznikl po úderu blesku v budově knihovny Kyjevopečerské lávry požár. Zhruba po čtyřiceti minutách se podařilo plameny uhasit. Podle oficiálních zpráv tiskových agentur hořela pouze střecha a nedošlo k poškození vzácných tisků.

ITÁLIE. ŘÍM

Itálie vrátila Rusku 7 ikon z přelomu 19. a 20. století, které policie zadržela na jarmarku starožitností v Sarzaně. Ikony se zde snažili prodat polští občané. Je to konkrétní výsledek vzájemné spolupráce Ruska a Itálie při záchraně a ochraně kulturních hodnot.

USA. BALTIMORE

Organizace Mezinárodní pravoslavná křesťanská charita (IOCC) poskytuje v současnosti pomoc postiženým v důsledku katastrofálních záplav na americkém středozápadě, které koncem května a v první polovině června postihly několik států USA, přinesly smrt několika desítkám lidí, ztrátu veškerého majetku desetitisícům a způsobily velké škody několika milionům Američanů. V současnosti IOCC například organizuje také sbír-

ku na pomoc obětem čínského zemětřesení z 12. května, při kterém zahynulo více než 13.000 lidí.

BELGIE. BRUSEL

Prezidium Konference Evropských církví (CEC) se setkalo ve dnech 13. – 16. května v Bruselu. Setkání se konalo v Ekumenickém středisku, které je zároveň sídlem Komise pro církve a společnost při CEC a také sídlem Církevní komise pro migranty v Evropě (CCME). Bylo zdůrazněno, že dialog mezi evropskými institucemi a církvemi, není veden o metafyzice, ale o hodnotách.

Jako výzva pro evropské církve postavit most mezi silami trhu a sociální spravedlností, vyzněla konference pořádaná ve dnech 6. a 7. května, které se účastnilo 70 pracovníků církví. Konferenci uspořádala Komise pro církve a společnost při Konferenci evropských církví CEC (členskou církví je také naše Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku), křesťanská rozvojová banka Oikocredit z Holandska a Finská evangelická církev. Rozhodli se pro tzv. etické a trvale udržitelné investování bez negativních dopadů na sociální situaci lidí a na stav životního prostředí, jakákoliv církevní iniciativa v oblasti investic musí vycházet z hodnot a principů Bible. Zdůraznili, že proces globalizace a také paradigma ekonomické soutěže, musí být vedeny sociálními a ekologickými hledisky. Konference v Bruselu jasně ukázala, že církve rozhodnuté investovat společensky odpovědně nabízejí účinnou alternativu.

VATIKÁN

29. června nejvyšší představitel římskokatolické církve Benedikt XVI. a jeho Svatost ekumenický patriarcha Bartoloměj I. společně řecky recitovali Nicejsko-cařihradské kredo. Podrobně o tom informovaly stránky vatikánského rozhlasu:

<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=9754> (Reakci čtenářů k této zprávě najdete na straně 64 -65 Z redakční pošty)

PARRÉSIA

REVUE PRO VÝCHODNÍ KŘESŤANSTVÍ

Revue vychází v rámci edice Pro Oriente. Dědictví křesťanského Východu a vydává ji nakladatelství Pavel Mervart ve spolupráci s Orthodoxii – vzdělávacím centrem při pravoslavném katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Praze a Ústavem východního křesťanství Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Ročenska Parrésia (2007) navazuje na sborník Orthodox revue, vydávaný v letech 1997–2001, ale ubírá se jiným směrem. Cílem nového periodika je podle slov šéfredaktorů Pavla Milka a Michala Routilu „představit křesťanský Východ jako svébytnou entitu a neopomenutelnou součást světového křesťanstva“. Křesťanský Východ chtějí představit nejen v jeho pravoslavné, ale i orientální podobě. Kromě teologie se má sborník věnovat i kulturním dějinám, výtvarnému umění či politickým a historickým souvislostem života východních církví. Parrésia chce uveřejňovat nejen statě českých autorů, ale také překlady základních děl východního křesťanství z originálních jazyků. Přípravuje i autorské rozhovory s významnými osobnostmi, recenze a snaží se poskytovat také co možná nejširší přehled publikací vydaných za dané období.

Parrésia přináší kultivovaně psané, obsahově cenné příspěvky s bohatým poznámkovým aparátem a pečlivými odkazy z pera vzdělaných odborníků. Každý, kdo má zájem o hlubší poznání spirituality Východu nebo o práce pravoslavných teologů, zde najde dostatek pozoruhodných statí a v poznámkovém aparátu i hojnou inspiraci k dalšímu sebevzdělávání. Kromě textu Prvotní hřích v Athanasově De Incarnatione (P. Milko), zaujmou čtenáře také méně známé informace z dějin pravoslavné církve. Snad jen příspěvek o pomoci některých představitelů církve Židům v letech 1938–1941 (G. J. Vopatný) se velmi zaměřuje na detail a postrádá komparativní historické souvislosti. V nezasvěceném čtenáři může dokonce

vyvolat názor, že arcibiskup Savatij, byl jen jakousi zvrhlou duchovní osobou, která za peníze křtila Židy a znemožňovala činnost vladykovi Gorazdovi. Tak jednobarevná situace zde nebyla. Je třeba mít stále na zřeteli specifické okolnosti, jak byla obnovována cyrilometodějská tradice v poválečném Československu. Na jedné straně zde již existovali vědomě pravoslavní Češi, vychovaní duchovními, kteří působili při chrámu sv. Mikuláše. K těm náležel jak dr. Červinka, tak kontantinopolským patriarchou řádně vysvěcený arcibiskup Savatij, který se ocitl ve velmi složité situaci, protože paralelně zde vznikala velmi početná skupina českých konvertitů z řad římskokatolické církve. Ty vedl Matěj Pavlík – biskup Gorazd, který byl vysvěcen srbským patriarchátem. Ve snaze přiblížit pravoslaví Čechům požádal například o výjimku slavení Paschy podle gregoriánského kalendáře. Třetí skupinu pravoslavných tvořila početná ruská emigrace po roce 1917. Arcibiskup Savatij, vězněný v Dachau a zázrakem zachráněný před smrtí i před tyfem, si zaslouží hlubší studii.

Teologii Irineje Lyonského se ve svém příspěvku věnuje prof. ThDr. J. Zozul'ak, PhD. z PBF PU v Prešově. Všechny čtenáře, kteří s oblibou čtou o životech svatých, potěší český překlad P. Maršika z akademické edice Památky staré gruzínské hagiografické literatury „Mučednictví a utpení sv. Eustathia Mechetského“.

Jinými slovy: pokud se rozhodnete pro Parrésii (2007), čeká vás 318 stran zajímavého čtení.

SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ

Distribuce: Kosmas, s.r.o., www.kosmas.cz a nakl. Pavel Mervart, www.pavelmervart.cz kontakt: revueparresia@seznam.cz

INTERNETOVÉ VYSÍLÁNÍ ZE ZASEDÁNÍ BISKUPSKÉHO SNĚMU V MOSKVĚ

Príspevky Jeho Svätosti patriarchy a ďalších archijerejů si môžete prečítať na informačnom portále pravoslavie.ru. Zajímavostí tohoto zasadání bylo také to, že některé promluvy – a samozřejmě i promluvu Jeho Svätosti Alexije II. – jsme měli možnost sledovat v přímém přenosu prostřednictvím in-

ternetového vysílání na www.sobor2008.ru. Internet se tak stává důležitým komunikačním nástrojem, který umožňuje přenos významných událostí prakticky do všech koutů světa. Obrazovka počítače tak stále více a více začíná nahrazovat televizní obrazovku mainstreamových médií.

PRAVOSLAVNÁ MEDIÁLNÍ AGENTURA V RUMUNSKU

18. června zahájila činnost mediální agentura Basilica („Bazilika“) za přítomnosti a s požehnáním J. B. Daniele, patriarchy Rumunské pravoslavné církve. Agentura je součástí Tiskového střediska Basilica rumunského patriarchátu, spolu s radiem Trinitas, televizí Trinitas, deníkem Ziarul Lumina a Tiskovou kanceláří. Jejím úkolem je představovat formou zpráv a dokumentů instituce, aktivity a postoje Rumunské pravoslavné církve a ostatních církví působících v Rumunsku k různým současným otázkám. Zprávy a informace jsou organizo-

vány v elektronické podobě na internetových stránkách www.basilica.ro a zahrnují informace o církevním životě v Rumunsku a v zahraničí, aktivity rumunského patriarchy, rozhodnutí posvátného synodu, aktivity eparchií a farností, teologických škol a církevních organizací. Představen je dále dialog církve se společností a také ekumenický a mezináboženský dialog. Informace publikované na www.basilica.ro jsou v rumunštině, angličtině, francouzštině a ruštině a s uvedením zdroje mohou být bezplatně používány jednotlivci i institucemi.

SKANDÁL V RUMUNSKU

Rumunský pravoslavný metropolita banátu Nicolae, který byl přítomen na vysvěcení nového řeckokatolického kostela, šokoval celé Rumunsko a pravoslavný svět, neboť nečekaně přijímal eucharistii od řeckokatolíků. Posvátný synod Rumunské pravoslavné církve k tomu vydal dne 9.7.2008 následující stanovisko.

Na zasedání posvátného synodu Rumunské pravoslavné církve, které se konalo ve dnech 8-9.7. 2008, bylo s vážným důrazem diskutováno eucharistické přijímání Jeho Vysokopřeosvěcenosti Nicolae, metropolity Banátu, které proběhlo během řeckokatolické liturgie a dále společné Velké svěcení vody Jeho Přeosvěcenosti Sofronia, biskupa Oradejského, s řeckokatolickým biskupem.

Posvátný synod nesouhlasí s nekanonickým konáním těchto dvou hierarchů, které vzbudilo v celé církvi pohoršení. Dále posvátný synod bere na vědomí projevy litosti a pokání těchto dvou hierarchů, a to jako důkaz nápravy.

V záležitosti vystupování a liturgického

projevu všech biskupů, kněží, diákonů, mnichů, mnišek a věřících Rumunské pravoslavné církve ve vztahu k jiným konfesím, na základě kanonických pravidel a učení pravoslavné víry posvátný synod rozhodl takto :

Není dovoleno žádnému biskupovi, knězi, diákonu, mnichovi, mnišce nebo věřícímu z lidu, aby eucharisticky přijímal u jiné křesťanské církve.

Také není dovoleno žádnému pravoslavnému klerikovi podílet se na vysluhování svátostí a ostatních bohoslužeb se zástupci jiných církví.

Ti, kteří se nepodřídí tomuto rozhodnutí, ztratí jednotu s pravoslavnou církví. Následně budou vystaveni trestům dle kanonických pravidel a podle postavení, které v církvi zaujímají, tj. degradace hodností nebo vyloučení z řad duchovenstva.

V případě prohrěšku věřících laiků, nebude těmto podávána eucharistie.

TISKOVÁ ZPRÁVA RUMUNSKÉHO PATRIARCHÁTU,
PŘELOŽIL JER. DAVID DUDÁŠ

PRAVOSLAVNÍ V ČESKÉ TELEVIZI

KŘESŤANSKÝ MAGAZÍN

V rámci Křesťanského magazínu, vysílaném 6. července, jsme si mohli připomenout atmosféru svaté liturgie, kterou sloužil o. Srdjan Jablanovic, původem z Kosova, na Václavském náměstí u příležitosti 160. výročí Slovanského sjezdu za přítomnosti Jeho Blaženosti Kryštofa, metropolity českých zemí a Slovenska a dalších hierarchů. Přítomen byl i pražský primátor P. Bém (více ve fotoreportáži na s. 60).

Tvůrci Křesťanského magazínu natáčeli také 21. července v chrámu sv. Václava v Litoměřicích, kam se přišlo pomodlit asi 100 mladých Čechů, kteří si náš pravoslavný chrám zvolili za cíl své pietní cesty za zesnulé motorkáře a všechny oběti dopravních nehod.

Podrobnější reportáž z Litoměřic vám nabídneme v příštím čísle.

SVÁTEČNÍ SLOVO

Dne 22. července natáčela vůbec poprvé Česká televize také v chrámu Zvěstování přsvaté Bohorodice v Praze na Slupi, kde je představeným prot. Vasil Stojka, pořad Sváteční slovo. Vladyka Kryštof se v něm zamyslí nad významem poděkování a vldných slov, která mohou přinést do života naší společnosti tolik potřebnou laskavost. Pořad bude vysílán již **31. srpna na ČT 1 ve 14:50**.

Myšlenky Jeho Blaženosti Kryštofa, metropolity českých zemí a Slovenska, si čtenáři Hlasu pravoslaví mohou přečíst také v následujícím čísle.

CESTY VÍRY

Nový dokument pro cyklus Cesty víry připravuje režisérka Svatava Maria Kabošová. Příběh s názvem Dcera legionáře bude vyprávět o pohnutých životních peripetiích sestry Věry Sýkorové - Peškové, která se narodila v čínském Charbinu, kde její otec s rodinou čekal na návrat do vlasti plných 33 let. Spolu s ní navštívíme i pravoslavnou církevní obec při chrámu sv. Mikuláše v Praze - Dejvicích. Česká televize plánuje vysílání dokumentu v den státního svátku - 28. září t.r.

Cyklus Cesty víry, stejně jako cyklus Svědci a světci, je možné shlédnout také na webových

Český rozhlas připravuje každou neděli pravidelná vysílání bohoslužeb, v rámci kterých jsou pořizovány i přímé přenosy ze svatých liturgií. V červnu se mohli posluchači pomodlit spolu s vladykou Kryštofem a věřícími pravoslavné církevní obce v Praze 3 při chrámu Zesnutí přsvaté Bohorodice.

Foto: Dalibor Jan Kočí

stránkách České televize, www.ceskatelevize.cz

Vysílání Svátečního slova bylo opět posunuto z podvečerních hodin, které měly větší sledovanost. Důvodem vytěšňování pořadů s náboženskou tematikou do okrajových časů je také to, že my křesťané, mlčíme – a tak se může zdát, že tyto pořady nikoho nezajímají. Pokud chcete sledovat pokračování cyklu Světci a svědci, napište generálnímu řediteli ČT Janečkovi, (Česká televize, Kavčí Hory, Praha 4) své přání i to, v jakých časech by se měly tyto programy vysílat. Čím více vás napíše svůj názor – třeba i mailem, ale přímo řediteli, tím větší je šance prosadit změnu situace.

SVATÝ JAN HUS

Myšlenky ze stejnojmenné knihy sv. biskupa Nikolaje Velimiroviče

Biskup Nikolaj Velimirovič byl jedním z nejvýznamnějších pravoslavných teologů a hierarchů 20. století. Narodil se 23. prosince 1880 v obci Lelič v západním Srbsku. Akademický titul doktora teologie získal v Bernu, o rok později další doktorát v Ženevě, disertaci obhájil i v Oxfordu. Roku 1909 po zázračném uzdravení přijal mnišství. Svatý vyznavač Nikolaj Velimirovič zůstavil úctyhodně literární dílo (jedno z nich „Rajská pyramida“ jsme publikovali v českém překladu na pokračování), napsal stovky pastýřských listů a tvořil i nádhernou duchovní poezii. O jeho životě a díle pojednává monografie Jána Zozuláka: Nikolaj Velimirovič, nový Zlatoustý, Prešov 2003. V českém překladu vладыky Kryštofa vyšla také knížka Svatý Jan Hus, jejíž 2. vydání je ještě k dostání. Právě z této knihy jsme pro vás připravili několik citátů.

Viklef psal reformaci církve jen inkoustem, Hus inkoustem a krví. On je pravoslavný i katolický světec zároveň. Co škodí, že nepřišel do kalendáře. On vešel do svědomí lidu a tj. o něco více než kalendář. On stal se metlou těch, kdo hřeší proti duchu, kdož účelem ospravedlňují prostředky, kdož neposlouchají rad Kristových. Naopak stal se útěchou těch, kteří bojují za ducha, za svatost, za ideál křesťanství.

Však jest třeba chrániti se před odsuzováním nynějšího pokolení katolíků pro zločin na Husovi spáchaný pokolením katolickým před 500 léty. Jaký podíl mají naši vrstevníci – katolíci na tom, že někdy se odbyval nějaký koncil omezených a krutých biskupů v Kostnici, kteří se domnívali, že lze vraždou sloužiti Bohu? Třeba si uvědomiti, že Hus má dnes, právě v katolické církvi více přívrženců, než kdy jindy.

Profesor Palmov, velmi pravověrný teolog ruský, nazval učení Husovo pravoslavným.

Protestanté nazývají Husa svým tvůrcem a vůdcem. Pokročilí katolíci nazývají ho svým heroem a svým vzorem.

Myslím, že Hus nebyl formálně ani pravoslavný, ani protestant, ani katolík, ale za to, že ve skutečnosti byl i prvním, i druhým, i třetím – byl křesťanem, skutečným křesťanem ve slovech i skutcích, jako byli Jakob a Filip, jako Tadeáš i Ondřej. Proto náleží Hus do té malé skupinky světců, kteří mohou být nejlepším mostem mezi vyznáními, jako by nítí k sešití rozervané církve Kristovy. Na Janu XXIII. se křesťanstvo nemůže shodnouti nikdy, ale na Janu Husovi může. Poněvadž nakolik jest tento časový, natolik jest onen přežitým. Tento jest hrdina a světec, onen zbabělý církevní hodnostář a administrátor. A hrdina světec má sugestivní vliv na veškerá pokolení, na veškeré dynastie v času i prostoru.

NEW YORK, 1915

HUS JAKO PRAVOSLAVNÝ A SVĚTEC

Rád bych tímto článkem přispěl do širší diskuse o možnosti prohlášení Jana Husa za pravoslavného svěťce, protože tato otázka se opět začíná dostávat na pořad dne. Je úcta k Husovi jako pravoslavnému svěťci možná? Jak je to vlastně s jeho vztahem k pravoslaví?

V 19. století se objevoval názor, že Hus byl už svou vírou pravoslavným křesťanem. Někteří, zejména ruští, slavjanofilští autoři se domnívali, že Hus byl dědicem cyrilometodějsví, že byl představitelem skryté pravoslavné církve, která u nás měla přetrvat od dob slovanských věrozvěstů. Hlavní slabinou tohoto výkladu ale bylo, že přetrvání pravoslaví nelze jakkoli doložit.

Dnes už je tato myšlenka opuštěna, nicméně se poukazuje na Husův kladný vztah k pravoslaví, který je vidět v jeho dílech, zejména spisech o církvi. Hus se skutečně o pravoslavné církvi vyjadřuje kladně, ale to byla obecná tendence všech, kdo navazovali na anglického theologa Jana Vilkelefa. Na východní církvi bylo Husovi sympatické zejména to, že se vyvarovala svatokupectví a dalších nešvarů, které pramenily z bohatství. Protože to bylo do značné míry způsobeno hrabivostí papežů, napadal Hus i zásadní postavení římského biskupa. Přitom skutečně poukazyval na východní církve, která instituci papežství neměla. Ale při tom všem Hus nikdy nehodlal ze svazku katolické církve vystoupit, jeho cílem bylo pouze západní církve napravit, reformovat. Proto také odjel na koncil do Kostnice, aby mohl své názory hájit na shromáždění celé západní církve.

Ale i tato snaha o nápravu katolické církve byla pro některé autory důvodem považovat Husa za pravoslavného – usiloval prý o to, aby se západní církve navrátila k víře a praxi prvotní, apoštolské církve. A protože apoštolská církev je církvi pravoslavnou, logicky z toho pro některé pravoslavné autory vyplynulo, že Hus usiloval o návrat „po-

bloudilé“ katolické církve k pravoslaví. Ale viděl to tak i Hus? K apoštolské církvi se samozřejmě navrátit chtěl – ale nemáme jediný důkaz, že Hus apoštolskou církve považoval za církve pravoslavnou, totožnou se tehdejší církvi „řeckou“.

Nicméně je pravda, že Hus měl k východní církvi na svou dobu neobyčejně snášenlivý postoj a odmítal v „Řecích“ vidět kacíře a schizmatiky, jak to tehdy bylo obvyklé na západě. Husův názor byl plodem jeho učení o církvi. V něm je stěžejním bodem tzv. „církve obecná“, která je podle Husa souhmem všech lidí předurčených ke spášení. Církve obecná se v Husově pojetí neomezuje jen na církve římskou, ale může se nacházet i v jiných církvích, včetně církve pravoslavné – ale ovšem i v církvi katolické.

Tak Husova eklesiologie jej sice přivedla ke snášenlivosti k pravoslavné církvi, ale zároveň je jednou z hlavních překážek vidět v Husovi pravoslavného křesťana. Právě učení o předurčení ke spáse je cizí pravoslavnému pojetí. Pro pravoslaví má zásadní důležitost osobní rozhodnutí jednotlivce pro Krista, které je aktem svobodné vůle. Nesmírně důležitá je i čistota víry, neboť pouze skrze pravou víru v Krista lze dojít spášení. Právě snaha o uchování čistoty víry je hlavním znakem východní („orthodoxní“, „pravoslavné“) církve. Pro Husa je naopak hlavní podmínkou spášení to, že je člověk k němu bez vlastní zásluhy předurčen. Samotná víra, resp. její články nejsou pro Husa důležité. Bohužel, v tomto názoru Husa následuje i řada pravoslavných autorů, kteří jej chtějí považovat za pravoslavného svěťce

a hájí svůj názor tím, že konkrétní články Husovy víry nejsou důležité. My se domníváme, že důležité jsou.

Pokud bychom považovali Husa za pravého, tedy pravoslavného křesťana, znamenalo by to, že horlivost víry je důležitější než její čistota – zatímco obojí by mělo mít pro nás, pravoslavné křesťany, stejnou váhu. Pak by ale bylo možno prohlásit za pravoslavného svěťce i Luthera, který vynikal vroucí vírou a chtěl rovněž navrátit západní církev do stavu prvotní apoštolské církve. A Luther dokonce, stejně jako Hus, byl ochoten za svou víru zemřít a vydal se ji hájit na říšský sněm. Jen souhra politických okolností jej zachránila před hořící hranicí, která pro něj, stejně jako pro Husa, byla už připravena.

Co se týče Husova mučednictví, nebylo to prokazatelně mučednictví pro pravoslaví. V kostnických obžalobách se nic takového neobjevuje. Hus byl upálen ze zcela jiných důvodů. Odlišná situace je v případě M. Jeronýma Pražského, který byl před koncilem obžalován přímo z náklonnosti k pravoslaví – a protože byl nakonec upálen, mohlo by se v jeho případě mluvit o mučednictví pro pra-

voslaví. A to i přesto, že hlavním důvodem jeho smrti byly jiné body obžaloby.

Právě proto by svatořečení Husa bylo nešťastným precedencem, protože by hrozilo, že ani v dalších případech by nebyla čistota, pravost, víry považována za důležitou. Z toho ale plyne otázka, proč tedy čistotu víry udržovat, když k tomu, aby byl člověk pravým křesťanem, stačí jen jakési obecné přihlášení se ke Kristu a pevnost ve víře, ať už je tato víra jakákoli? Kde jsou hranice křesťanství? Jak určit, co je ještě křesťanské a co nikoli – když čistota víry je až na druhém místě? To jsou otázky, k nimž by zákonitě vedlo prohlášení Husa za pravoslavného svěťce. Většina lidí by dnes odpověděla tak, že čistota víry skutečně není důležitá – pravoslavné stanovisko je ale přesně opačné.

A protože uznání Husa za pravoslavného křesťana zákonitě vede k takovým závěrům, je třeba jej odmítnout. V rámci skutečně pravoslavné teologie není možné. Ač pravoslavní mohou ocenit osobní zbožnost Husovu a také konečný soud o spáse přenechávají Bohu, není možné v něm vidět skutečného, pravoslavného křesťana, a tím méně svěťce, protože jeho víra se odchyluje od víry církve apoštolské, od pravdy Kristovy. Jiná věc by byla, kdyby se podařilo prokázat, že se Hus k pravoslaví nějakým způsobem přiklonil, že se pro něj vědomě rozhodl. A to pro pravoslaví nikoli skryté pod rouškou prvotní církve (již sám Hus považoval za církev katolickou), ale pro pravoslaví jasně představované tehdejší východní církví, např. řeckou nebo ruskou. To snad učinil Jeroným Pražský, ale sám Hus bohužel nikoli.

A tak se přimlouvám za to, aby Jan Hus byl pro nás vzorem píle a vroucí víry i vzorem ve své ochotě obětovat život za pravdu Kristovu. Nic víc. Ale také nic méně.

THDR. J. JIŘÍ JUKL

Absolvent oboru pravoslaví na Husitské theologické fakultě UK. Vztahem husitství a pravoslaví i otázkou pravoslavnosti M. J. Husa se zabýval ve své disertační práci na Evangelické theologické fakultě UK.

DOBRÁ ZPRÁVA Z ROKYCAN

Když jsme se poprvé setkali, studoval ještě o. David v Rumunsku. Již tehdy měl přes své mládí obrovský respekt mezi Romy v Rokycanech. Ještě jako student našel kostel, který byla římskokatolická církev ochotná převést do vlastnictví pravoslavným. Bylo ale třeba ihned investovat značné finanční prostředky do již nasmlouvaných oprav. Kde je ale vzít? Přesto do toho šel...

V roce 2003 jsme spolu natočili pro Českou televizi dokument Cíkánská duše. Když jsme tehdy stáli ve vlhkém polorozpadlém pozdněgotickém chrámu s dírami ve stropě, nikdo ze štábu nevě-

řil, že by se tato ruina kostela dala opravit do slova holými rukama. Jen odhad na odvodnění činil dva miliony korun, a co teprve restaurování gotického žebroví nad oltářem? Opravy rozpadávajícího se kůru, omítek, štuků, vnější fasády...

To, co se pak stalo v Rokycanech, je opravdový zázrak. Sloužit se začalo okamžitě. Chrám nejprve opravovali sami Romové. Vydatně se zednickou lžící a malířskou štetkou oháněl také o. David, který si troufal do nejvyšších pater kleneb. Bratr o. Davida restauroval a opravil starý lustr. První ikonostas vyřezali z překližky a natřeli ji na mod-

ro... Ikony byly původně jen tisk na textilu, ale ta improvizace nebyla na první pohled vůbec vidět. To, co tu ale bylo cítit od počátku, byla zvláštní milost Ducha svatého. Upřímná modlitba všech. Ať sem přijedu s kýmkoliv a kdykoliv, každý tu cítí teplo domova a odjíždí s pocitem rajske blaženosti. Dnes je v Rokycanech multinárodní společenství pravoslavných, kteří si uvědomují, že jsou

jedna pravoslavná rodina, jeden pravoslavný národ, ve kterém není podstatné, jakou barvu pleti máš, jakým jazykem mluvíš nebo v jaké zemi ses narodil. Jsi pravoslavný.

Když o. David zjistil, že na pozemku s velkým parkem, který patřil k chrámu, nikdy nedostane stavební povolení k stavbě

famího domu, rozhodla se pravoslavná církevní obec v Rokycanech, že část pozemku odprodá městu. To se nakonec i díky velké osobní pomoci vladyky Kryštofa opravdu podařilo. Za tyto prostředky koupila církevní obec další ruinu: domek v zatopené oblasti. Dnes je tu už útulná fara a azyl pro potřebné. Za 5 let tak z ničeho vznikl v Rokycanech pravoslavný farní dům i krásný chrám.

V současné době probíhají práce na vnějších omítkách chrámu a montáž nového ikonostasu. Přijďte se sami přesvědčit, jak se jim dílo podařilo.

SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ

POZVÁNÍ POUTNÍKŮ DO ROKYCAN

Pravoslavná církevní obec v Rokycanech srdečně zve v sobotu 27.9.2008 ve svátek Povýšení sv. kříže.

na slavnostní svěcení chrámu Svaté Trojice s kaplí sv. biskupa Gorazda a následnou archijerejskou svatou liturgií. Přivítání Jeho Blaženosti metropolity Kryštofa bude v 10.30 hodin. Slavnost se bude konat u příležitosti 5. výročí pravoslavného chrámu v Rokycanech. Zároveň oslavíme dokončení generální opravy chrámu a rozsáhlou úpravu ikonostasu. Srdečně všechny zve jerej David Dudáš a pravoslavná církevní obec v Rokycanech.

O BISKUPECH, KNĚŽÍCH A ROZKVĚTU CÍRKVE

Vzpomínám si, jak jsem jako třináctiletý chlapec poprvé spatřil biskupa a jak velmi to na mne zapůsobilo. Tento pro mne téměř posvátný zážitek si v paměti uchovám po celý život, a to i přesto, že jsem později již jako seminárista obsluhoval při bohoslužbách nebo byl v blízkosti mnoha arcipastýřů. Podobnou radost při setkání s biskupem spatřuji i u našich věřících a soudím, že se tak děje v souladu s životem naší církve, kde biskup od nepaměti představuje vysokou duchovní a morální autoritu, liturgicky v něm spatřujeme ikonu milujícího a pečujícího pastýře Ježíše Krista.

Důležitost biskupské služby jako služby plného kněžství nám ve Skutcích ukazují samotní apoštolové, když v prvotní církvi ustanovují nové biskupy v místech, kde se vytvářejí nové církevní obce nebo je zapotřebí další rozvoj již založených společenství. A obdobně vidíme ustanovování biskupů a vznik nových eparchií v celé historii církve vždy, když vzrůstal počet věřících. V rámci nových eparchií pak byly zakládány další církevní obce a dle potřeby svěceno duchovenstvo. Po rozpadu komunistického bloku jsme i

u nás svědky nebývalého růstu počtu věřících, zakládání nových pravoslavných obcí. Ale jak je to s tím rozkvětem naší církve doopravdy?

Pokud se budeme zamýšlet nad situací v naší místní církvi, je zapotřebí si uvědomit, že za posledních 10 až 18 let přesto, že se počet církevních obcí ztrojnásobil a výrazně vzrostl i počet duchovních, stále nemáme dostatečný počet biskupů. V období těchto posledních let jsme jednou z nejvíce rostoucích církví u nás. Těto situaci však

neodpovídá počet našich eparchií. Máme stále jen dvě eparchie v České republice a dvě eparchie na Slovensku a tento stav pochází z roku 1950. Jsme jedinou významnou církví u nás, která za 58 let nebyla v tomto smyslu schopna reagovat na vzrůstající počet věřících. V tomto kontextu tedy počet našich eparchií plně uspokojuje stav a počet věřících, počet církevních obcí a počet duchovenstva z období 1949 až 1950, tedy z období, kdy vedle eparchií pražské a prešovské vznikla eparchie olomoucko-brněnská a poté eparchie michalovská.

Domnívám se, že realita je dnes již naprosto jiná, rozkvět církve skutečně za oněch 58 let nastal a stávající poměry jsou již neudržitelné. Zatímco sousední Polská pravoslavná církev, která na tom, co se týče počtu eparchií, byla před několika lety stejně jako my, staví chrámy a buduje nové eparchie, tak my více než patnáct let jen přemýšlíme, zvažujeme – a stále nevíme, zda se má, nebo nemá v západních Čechách vyhlásit biskupství.

Jak progresivně může fungovat organizace církve, nám však názorně ukazují uniaté: na Slovensku zakládají metropolii a vyhláší bratislavskou eparchii. I v Čechách a na Moravě vznikají nejen církevní obce, ale plánují se i stavby chrámů, v Brně má být založeno biskupství. Dokonce už přestávají povolávat duchovní z Ukrajiny a vychovávají si vlastní český velmi dobře vzdělaný dorost.

To jen my se tak záhadně obtížně hýbeme z místa... Je to dáno i tím, že mnohdy právě my z řad kněží zapomínáme, že Církev je dílo Boží, a nikoliv lidské. Často si přisvojujeme něco, co nám zdaleka nepatří, a činíme rozhodnutí, která nám nenáleží. Máme tisíce výmluv, proč nejde to či ono. Čekáme, že všechno za nás „vyřeší biskup“, a domníváme se, že snad „kdysi“ šlo vše snadněji. Společnost se změnila, doba je jiná. Je načase si především konečně uvědomit, že služba neznamená plánovat ve svůj prospěch, ale služba je od slovesa sloužit.

Je načase přestat se vymlouvat, že onen zázračný nárust věřících v naší místní pravoslavné církvi je jen dočasný, že jsou to v podstatě jen migrující dělníci a dělnice, kteří mají zájem jen o občasnou nedělní návštěvu chrámu. Je pravda, že dnes již

věřící z jiných zemí začínají tvořit většinu ve velkých městech, ale vezměme v úvahu i to, že mnozí z nich přišli do této země se svými rodinami nejen pracovat, ale i žít, a chtějí se zde usadit natrvalo. Většinou jde o zbožné lidi, kteří svou církev milují a jsou připraveni pro ni pracovat. Mnohé rodiny zde žijí již více než deset let, děti chodí do českých škol a mluví bezchybně česky. Tito fakticky již místní lidé jsou připraveni do života církve konečně více zasahovat, neboť si uvědomují, že české poměry jsou poněkud jiné než na Ukrajině, v Rusku, v Rumunsku či jinde, kde je knězi v církvi vše dovoleno a věřící člověk je jen jeden z mnoha. Je paradoxní, že právě v poměrech naší místní malé církve opět nacházejí cestu do chrámu a stávají se vědomě pravoslavnými.

Mé přesvědčení je možná naivní, ale jsem si jist, že pokud má být rozkvět místní církve opravdový, musíme konat misii nejdříve směrem dovnitř. Na úrovni celé církve, na úrovni jednotlivých eparchií a pak dále na úrovni farností. Garantem misie je právě biskup. Vážme si tedy svých biskupů, mějme důvěru k jejich pastýřské péči, přijijme jejich otcovské vedení bez jakýchkoliv postranních úmyslů a s takovou láskou, jako to dokáží děti a zbožné babičky.

Je na čase začít s lidmi hovořit: a je jedno, zda česky, ukrajinsky nebo třeba arabsky. Nelze odsloužit bohoslužbu a oznámit, že další bude za týden. Teprve, když s lidmi začneme hovořit, teprve potom budeme schopni stavět chrámy a fary. To vše je provázáno s dalším rozvojem duchovní správy a organizováním církve, s tím je spojeno i ustanovení nových eparchií, ale třeba i založení metropolitního duchovně-humanitárního střediska v Praze... To vše jako projev, znamení či důkaz přirozeného vývoje dvoutisíciletého života církve. V tom se odrazí starost o věřící Boží lid a tato projevená péče přinese své ovoce. Neboť jak je psáno v Písmu svatém, strom poznáme podle ovoce: Modleme se k Bohu a snažme se, aby to naše ovoce nebylo hořké a trpké.

O. DAVID DUDÁŠ, ROKYCANY

OTEVÍREJME DVEŘE CHRÁMU VŠEM

Duchovní si často stěžují, že mladí nemají o věci duchovní zájem – a nalákat je do kostela? Snad jen, když zřídíte play-station! V Litoměřicích se to ale podařilo – jinak a zcela přirozeně.

ARCHIMANDRITA MAREK V MUZEU

V litoměřickém oblastním muzeu není archimandrita Marek neznámým knězem – již delší dobu projevuje zájem o práci muzea, komunikuje s jeho pracovníky, pomáhá radou, když je to třeba a jako divák se účastní i vernisáží a kulturních akcí. Postupně inspiroval pracovníky muzea i k hlubšími zájmu o pravoslaví (v našem časopise

jsme např. otiskli seriál o dějinách cyrilometodějské tradice na Litoměřicku).

Není proto divu, že když v dubnu byla zahájena výstava *Chladné zbraně* (pro pravoslavného čtenáře se zdánlivě odtažitým názvem), nechyběl mezi exponáty ani orientální meč zvaný malchus s patřičným komentářem, že právě tímto mečem byly s'tati mnozí křes-

řanší mučedníci. Pro konkrétní představu návštěvníků byla vystavena i fotokopie vzácného obrazu Stěti sv. Kateřiny. Druhá část výstavy byla věnována dějinám sportovního šermu, zvláště pak tomu litoměřickému, soustředěnému od roku 1960 do oddílu Slavoj Litoměřice. Na výstavu navázala *Muzejní noc*, která se konala 23. května. Vystoupili i sportovní šermíři TJ Slavoj, a to jak děti, tak dospělí. Zájem veřejnosti byl větší než se očekávalo. Prostě bylo více než plno.

Mezi účinkujícími šermíři byla i dvojčata bratři Strnadové. Oba chodí do 2.B 6. základní školy U stadionu, což je škola výběrová. Po dohodě s paní třídní učitelkou H. Mervartovou byla třída zařazena mezi několik dalších s výukou přímo v muzeu a se speciálním výkladem pracovníka muzea. Na konci května přišla tedy třída do muzea. Samozřejmě nevynechali atraktivní výstavu *Chladné zbraně*, vždyť ve třídě mají hned dva sportovní šermíře. A bratři Strnadové, poučení z vernisáže a *Muzejní noci*, nahradili průvodce a stali se nejen vypravěči, ale přímo instruktory sportovního šermu. Pozván byl i o. Marek – aby dětem vyložil výjev Stěti sv. Kateřiny a pohovořil o utrakvistické cínové křtitelnici ze 16. století, která je také exponátem muzea. Děti jeho poutavé vyprávění zaujalo na tolik, že nadšeně zamířily i na návštěvu „historického objektu“, tj. do pravoslavného kostela sv. Václava na Novém Městě.

Zatímco se o. Marek šel převléci do kněžského, bylo dětem před kostelem vysvětlováno, v jakém slohu je svatostánek postaven, že ho stavěl O. Broggio, nad vchodem že je socha sv. Václava od litoměřického sochaře Franze M. Tollingera atd. Pak se šlo do chrámu. Někoho možná napadne, že žáci 2. třídy jsou ještě příliš malí, aby je mohla zaujmout návštěva kostela, a že je „nějaký náboženský výklad“ bude pořádně nudit. Jenže opak je pravdou. O. Marek oblečen do kněžského vykládal o pravoslaví, ikonách, odpovídal na dotazy a děti mu pozorně naslouchaly. Dokonce jim ukázal i časopis Hlas pravoslaví. Byl natolik úspěšný, že zaujal i paní učitelku. Ta se vzápětí dotazovala, zda by mohly navštívit o. Mar-

**Otec ARCHIMANDRITA MAREK
S DĚTI V CHRÁMU SV. VÁCLAVA**

ka i ostatní třídy. Od podzima ho tedy čeká již bohatý program školních exkurzí...

Dětem se v chrámu opravdu líbilo. Ve třídě nejsou jen sportovní šermíři, ale i dva zpěváci z přípravného sboru *Kocouři* chlapeckého sboru *Páni kluci*: Michal Pojsl a Vítek Hauptvogel. Oba velmi zaujal chrámový kůr s točným dřevěným schodištěm, a tak vystoupali vzhůru, aby všem zazpívali...

A co si z této návštěvy zapamatovalo každé dítě? Pravoslavný kostel sv. Václava v Litoměřicích je opravdu otevřen všem stejně tak jako litoměřické muzeum a stojí za to prozkoumat tradici našich předků, stojí za to vejít a naslouchat... stojí za to setkat se velkým tajemstvím.

Často jsme slyšeli z úst duchovních názor, že pravoslaví je natolik niternou záležitostí každého, takže konat misii ve městě nebo obci, kde žijí a působím, je jen jakýmsi „pácháním násilí“ na „ještě nepřipravených“. Ti připravení si najdou cestu do chrámu sami. Opravdu máme jen pasivně čekat? Zkušenost z Litoměřic ukazuje, že to jde i jinak, a může se stát inspirací i pro duchovní v jiných městech. V každém městě, či větší obci se přece konají kulturní akce, v mnohých jsou muzea a všude jsou školy...

PŘIPRAVIL:

OLDŘICH DOSKOČIL, ANNA VOLFOVÁ

DĚTSKÝ TÁBOR SE VYDAŘIL

Na letním táboře ve Vilémově se letos zúčastnilo nebyvalé množství dětí.

Osvědčený tým odboru péče o mládež Olomoucko-brněnské eparchie pod vedením o. Dušana Basila Švábeníka a o. Libora Josefa Kratochvíly uspořádal ve dnech 29. 6. - 8. 7. 2008 dětský tábor ve Vilémově. Na rozdíl od dřívějška se tentokrát zúčastnil značný počet menších dětí, které byly na našem táboře poprvé. Starší dívky se naopak osvědčily jako zodpovědní strážní andělé a pro menší kamarády připravily několik zajímavých her. Neocenitelná byla jako vždy sestra Majka Halodová, bez jejichž zkušeností by tábor snad ani nešel zorganizovat.

Námětem celotáborové hry byl příchod svatých věrozvěstů Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu – a bylo potěšením vidět, s jak vášnivým nadšením děti soutěžily o moravské

gomby a byzantské solidy, i když to byly jen fazole.

Vyvrcholením tábora byla slavnostní liturgie na svátek sv. Cyrila a Metoděje v chrámu zasvěceném slovanským věrozvěstům v Chudobíně (pozoruhodná stavba o. archimandřity Andreje Kolomackého), kam zdatnější děti vyrazily spolu s důstojnými otci na kolech. Jediným stínem byla neochota počasí spolupracovat, když jsme chtěli přespát alespoň jednu noc pod širým nebem ve spacácích, aby děti lépe poznaly přírodu. Koupání, zralé višně, poutavé hry a neustálá zábava děti nadchly a už se těší na další tábor před svátkem sv. Václava. (Bližší informace přineseme na webových stránkách www.hlaspravoslavi.cz)

DIAKON MOJMÍR KŘÍŽ

DĚTSKÝ PRAVOSLAVNÝ TÁBOR V ITÁLII

Před prázdninami jsme na našem portálu zveřejnili informace také o pravoslavných táborech, které každoročně organizuje také mátuška Mastíková z Aše. Někteří z vás však posmutněli, když se dozvěděli, že místa na pravoslavném táboře v Itálii jsou již obsazena. Tábor v zahraničí se totiž připravuje s velkým předstihem – ale, jak nám sdělila mátuška Mastíková, je otevřen i všem novým zájemcům. Jedinou podmínkou je přihlásit se včas.

BRATRSTVO PRAVOSLAVNÉ MLÁDEŽE ZVE NA TRADIČNÍ POUTĚ

2. SRPNA

► **Pout' ke sv. Prokopovi na Sázavě**
svatá liturgie bude sloužena od 11.30 v kryptě kostela sv. Prokopa u ostatků svěťce

6.- 9. SRPNA

► **Dny duchovní obnovy** v monastýru sv. Prokopa v Mostě

14.- 19. SRPNA

► **Pout' na svatou horu Grabarku v Polsku**
Vychází se z Białystoku 14.8, jde se přibližně 150 km, na Grabarku se přichází 19. 8. a následuje velkolepá oslava svátku Proměnění. Slouží se celou noc a přijíždí sem mnoho polských biskupů i metropolitů.

27. ZÁŘÍ

► **Pout' ke sv. Ludmile na Tetín** do místa její mučednické smrti, kde bude sloužena svatá liturgie.

11. ŘÍJNA

► **Pout' ke sv. Václavovi do Staré Boleslavi**
Podrobnosti zveřejníme průběžně na našem portále www.hlaspravoslavi.cz
Více informací ke všem akcím Bratrstva pravoslavné mládeže najdete také na nových stránkách bratrstva www.bpm-cz.info v sekci Akce. Své dotazy můžete zaslat mailem na info@bpm-cz.info, prostřednictvím sms nebo zavolat přímo prezidentce Bratrstva na číslo 737827968.

ZPRÁVY Z MORAVY

Přinášíme vám nejzajímavější zprávy z olomoucko-brněnské eparchie, které jsme převzali z věstníku Sůl země. Potěšíme se, když nám budete zasílat zprávy nebo fotografie dokumentující život ve vašich církevních obcích. Oznámení a pozvánky uveřejňujeme aktuálně okamžitě na našem portále www.hlaspravoslavi.cz.

Ing. Vladimír Huf, starosta Vilémova, přišel pozdravit vладыku Kryštofa také 13. května u příležitosti eparchiálního setkání duchovních. Poprosil ho o zápis do pamětní kroniky, blahopřál mu k 20. výročí biskupského svěcení a připomněl, že právě díky pastýřské péči a iniciativě vладыky byl postaven zdejší klášter.

PRAVOSLAVNÁ AKADEMIE VILÉMOV

14. června se konala řádná výroční konference občanského sdružení Pravoslavná akademie Vilémov. V úvodním projevu předseda akademie metropolita Kryštof připomněl dvanáctileté působení organizace a přivítal účastníky výroční konference. Ředitel a místopředseda akademie Mgr. Roman Juriiga konstatoval, že v důsledku pokračujícího splácení úvěrů jak na vodní, tak na větrné elektrárně nebude zřejmě možné v průběhu příštích dvou let program akademie zásadněji rozšířit. Předseda sdružení metropolita Kryštof i další členové v rozpravě zdůraznili, že je zapotřebí zlepšit propagaci stávajících programů sdružení. I nadále budou pokračovat zejména ekologické projekty a programy

zaměřené na vzdělávání, poradenství a obnovitelné zdroje energie, v nichž akademie v minulosti dosáhla značných úspěchů.

Odpoledne Pravoslavná akademie otevřela v prostorách monastýru a Gorazdova cyrilometodějského střediska výstavu „Od větrných mlýnů k větrným elektrárnám“, kterou připravil Ing. Břetislav Koč. Předseda akademie metropolita Kryštof v krátkém proslovu připomněl, že vítr, kromě toho, že nám skýtá nevyčerpatelný a čistý zdroj energie, je také biblickým symbolem svatého Ducha. Zahájení výstavy bylo poctěno návštěvou arcibiskupa olomoucko-brněnského Simeona a starosty Vilémova Ing. Vladimíra Hufa s manželkou.

SVATOJÁNSKÉ DNY VE VILÉMOVĚ

Již tradiční Svatojánské dny za účasti přátel Gorazdova cyrilometodějského duchovního střediska, monastýru Zesnutí přesváté Bohorodice a Pravoslavné akademie se konaly ve Vilémově u Litovle ve dnech 20.–22. června 2008 za účasti arcibiskupa olomoucko-brněnského Simeona a metropolitity Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku Kryštofa. Letošní program přednášek a diskusí, nadepsaný tématem „Proč jsme pravoslavní“, byl orámován jak přednáškami obou biskupů, tak diskusemi účastníků na téma pravoslavné křesťanské identity a její podstaty v prostoru Čech, Moravy a Slezska a v prostoru setkávání se západní a východní kultury.

10. VÝROČÍ V ŠUMPERKU

22. června si šumperská pravoslavná církevní obec modlitebně připomenula vysvěcení nově zbudovaného chrámu svatého Ducha v Šumperku Jeho Všesvatosti ekumenickým patriarchou konstantinopolským Bartolomějem před deseti lety. Svatou liturgii sloužili arcibiskup Simeon spolu s metropolitou Kryštofem za účasti duchovenstva a mnoha věřících z blízka i z daleka. Stojí za připomenutí, že chrám sv. Ducha v Šumperku, opírající se o byzantské vzory, se svým půdorysem velmi podobá archeology odhalenému hlavnímu cyrilometodějskému chrámu na slovanském sídlišti z 9. stol. v Mikulčicích, a upamatovává tak na prastaré základy pravoslavné víry na území Moravy.

NOVÝ CHRÁM VE FRÝDKU

V sobotu 29. června se konala archijerejská svatá liturgie a posvěcení chrámu sv. apoštola Jošta ve Frýdku v Moravskoslezském kraji. Chrám sv. apoštola Jošta, jednoho ze sedmdesáti (svátek má 24. června), získala pravoslavná církev díky pochopení ze strany mons. Františka Lobkowitze, biskupa ostravsko-opavského, a o. Miroslava Jaselama z římskokatolické církve. Pozdně renesanční kostel sv. Jošta v současném městském parku Komenského byl vystavěn původně na mírném návrší za městem, nad

důležitou cestou z Frýdku do Těšína. Byl vystavěn pravděpodobně r. 1612 hrabětem Bartolomějem Bruntálským z Vrbna, pánem na Frýdku, stavba byla ale možná dokončena až jeho synovcem Janem. Jisté je, že v r. 1617 již kostel na frýdeckém předměstí stál. Roku 1660 byl kostelík nově omítnut a ozdoben novým oltářem. Uprostřed střechy na štítě byla postavena věžička se dvěma zvonky. Nový hlavní oltář byl postaven r. 1666 a posvěcen 1673 ke cti a chvále sv. Jošta. V 17. století kolem kostela vznikl morový hřbitov, který později po zrušení hlavního hřbitova při farním kostele převzal jeho funkci, ve 30. letech 20. století byl však hřbitov zrušen úplně. Kostelík má jednoduchou renesanční podobu. Obdélná stavba s opěrnými pilíři po obvodu je zakončena půlkruhovým presbytářem s malou kruhovou sakristií. Dřevěná věžička se zvonky je stejně jako celá střecha pokryta šindelem. Na počátku 21. století prošel kostel generální opravou, kdy dostal novou fasádu a byla vyměněna celá konstrukce střechy. Zajímavostí je, že při jeho opravě byl na půdě nalezen poklad v podobě hliněného džbánu s mincemi ze 17. století. Ty jsou dnes vystaveny na zámku. Naše církev tak získala další chrám, v němž se může konat svatá liturgie.

ROŽNOV POD RADHOŠTĚM

Tak jako v předchozích letech se letos bude 5. srpna konat pravoslavná vzpomínková bohoslužba s panychidou za o. ThDr. Vladimíra Petřka v dřevěném chrámu sv. Kateřiny ve skanzenu v Rožnově pod Radhoštěm. Sv. liturgii a panychidu hodlají sloužit olomoucko-brněnský arcibiskup Simeon a o. Libor Raclavský. Na modlitební setkání do Rožnova pod Radhoštěm jsou zváni všichni pravoslavní duchovní a věřící, paměťci II. světové války, zástupci politického a veřejného života i občané, kteří se hodlají pomodlit za mír mezi lidmi a národy a připomenout osobnost a dílo rožnovského rodáka a kněze, jehož život byl předčasně ukončen popravou na kobyliské stělnici v Praze 5. září 1942.

VOLYŇSKÉ „LIDICE“ A NOVÝ MALÍN

Stejně jako každý rok se i letos četní volynští Češi, pamětníci i jejich potomci a všichni, kdo pokládají za důležité odmítnout válku a modlit se k Bohu za mír a usilovat o něj, chystají do Nového Malína na Šumpersku společně uctít památku malínských obětí II. světové války.

Novodobá historie Nového Malína (do 13. stol. Frankštátu) se prakticky začíná datovat až od roku 1945, respektive 1947. Tehdy spolu s osvobozenou armádou gen. Ludvíka Svobody přišlo do ČSR a přímo do Frankštátu jedenatřicet vojáků z Českého Malína, obce na území tehdejší Volyně na Ukrajině. Český Malín na Ukrajině byl ale předtím Němci v roce 1943 zcela vypálen a zničen, 374 obyvatel včetně žen a dětí bylo zavražděno. Další osidlení přišli do Frakštátu na místo odsunutých sudetských Němců ze Slovácka, Valašska a Ostravska. V březnu 1947 sem reemigrovala ještě další skupina 120 volyňských Čechů, vesměs příbuzných vojáků z oblasti Českého Malína na Ukrajině. Na slavnostní národní pouti byla poté obec Frakštát přejmenována na Nový Malín. Modlitebního připomenutí obětí novomalínské tragédie u místního památníku se hodlá letos opět zúčastnit také arcibiskup olomoucko-brněnský s doprovodem několika duchovních z blízkého i vzdálenějšího okolí. Připomenutí si novomalínských událostí před 75 lety a nesmyslnosti válek, ničících lidské životy, má zcela jistě svůj význam i dnes.

MALÍNSKÝM MUČEDNÍKŮM

*MALÍNE! MUČEDNÍKU SVATÝ
TYS VYPIL KALICH MUK PLNÝ
A VRCHOVATÝ...*

*JAK KRISTUS NA GOLGOTĚ KDYSI.
SMRT K TOBĚ ŠLA A NA MINCÍŘI VĚKU
ČAS ODVÁŽILA TOBĚ...*

*MALÍNE DRAHÝ, MUČEDNÍKU SVATÝ,
JÁ VIDĚL TEBE UMÍRATI...*

*A V OČÍCH MÝCH SE STÁLE ZVEDÁ
TEN ŽRAVÝ DÝM, POSTAVA BLEDA
A NEBE ZRUDLÉ OD POŽÁRU...*

*ZŘÍM MATKU STAROU ZBIČOVANOU,
SRAŽENOU K ZEMI STRAŠNOU RANOU,
JAK ZALYKÁ SE KRVÍ DĚTÍ...*

*JAK STĚKÁ PO NÍ KRŮPĚJ PO KRŮPĚJI...
JAK UMÍRÁ...*

JAK HOŘÍ DĚTI...

*STRAŠLIVĚ ROZDÍRÁ MOU DUŠI
SMÍCH TEUTONŮ, JENŽ VRAZDÍ, NIČÍ...*

*SMÍCH, JENŽ MNE K SMRTI UBODÁVÁ,
JENŽ SRDCE RVE A ŽIVOT KRUŠÍ...*

*OZVĚNOU ČASU ZNÍ MI V SLUCHU
TEN HRŮZYPLNÝ VÝKŘIK DĚČKA:*

„NEZABÍJEJE MÉHO TATÍČKA!...“

VŠAK MARNĚ...MARNĚ...

ZABILI TATÍČKA...I MAMIČKU...

I BABIČKU...I CHLAPEČKA...

*A VŠECHNY, VŠECHNY KDO TU BYLI...
JEN HROB A KŘÍŽ TU PO VŠECH ZBYLY*

S TRNOVÝM VĚNCEM MUČEDNÍKŮ...

TEN VELKÝ HROB A STRAŠNÝ KŘÍŽ...

A NAŠE LÁSKA! NAŠE VZPOMÍNKA!

JIRÍ RÉBL – VOLYŇSKÝ

HLAS PRAVOSLAVÍ, 1948

*ZA VÝBĚR BÁSNĚ A SPOLUPRÁCI DĚKUJEME
O. VLADISLAVOVI ČEKOVÍ Z PODBOŘAN.*

POUŤ DO JINDŘICHOVIC

Každoročně 28. června (na tzv. Vidovdan – tj. výročí bitvy na Kosovově poli) se v Jindřichovicích koná svatá liturgie s panychidou za srbské a ruské vojáky, kteří zesnuli za první světové války a nejinak tomu bylo i v letošním roce, kdy se přišlo pomodlit nebyvalé množství poutníků. Pro ty, kteří do Jindřichovic dosud nezavítali, připomínáme, že díky obětavosti pravoslavných dobrovolníků zde vzniklo mauzoleum, kde je pohřbe-

no 7 100 srbských a 189 ruských vojáků z první světové války. Přijďte se sem pomodlit nejen za spásu duší obětí první světové války (nezapomínejme, že i jejich oběť umožnila vznik samostatného Československa), ale i za zachování míru a za všechny dnes v nesvobodě trpící.

Děkujeme všem za pomoc a dary pro mauzoleum, které můžete zasílat na č.ú. KB 43-2383270217

Chrám sv. Ducha v Chomutově. Otec Ernest Rapsun spolu s dalšími duchovními v průběhu svaté liturgie v den chrámového svátku 16. 6. 2008. Redakce Hlasu pravoslaví posílá

do Chomutova upřímné poděkování za předplatné 20 výtisků našich časopisů. Je vidět, že nezáleží na počtu obyvatel města, ale především na vnímavé péči duchovního otce!

NA NÁVŠTĚVĚ V MARIÁNSKÝCH LÁZNÍCH

Ve čtvrtek 22. května přijel do Mariánských Lázní na oficiální setkání se starostou města Zdeňkem Králem nejvyšší představitel Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku vladyka metropolita Kryštof. Na městský úřad jej doprovázel místní duchovní správce a kancléř ÚMR prot. Josef Hauzar.

Během hodinového rozhovoru starosta vladyku informoval o aktuálním dění v Mariánských Lázních v letošním roce, kdy lázeňství slaví 200 let od svého vzniku, a vyjádřil přání zintenzivnit vztahy s pravoslavnou církví na úrovni města. Vladyka metropolita Kryštof a o. Josef zase připomenuli některé otázky týkající se chrámu sv. Vladimíra a jeho významu nejen pro pravoslavné věřící, ale pro všechny návštěvníky města.

Před radnicí se vladyky s doprovodem ujal Ing. Jiří Červenka, náměstek hejtmana Karlovarského kraje, který pro vzácné hosty společně s místním mysliveckým svazem připravil malé pohoštění v nedalekém rekreačním středisku Kladská, nacházejícím se ve stejnojmenné přírodní rezervaci.

SOUTĚŽ

Uhádnete, komu je zasvěcen, kde se nachází a kdo byl stavitelem tohoto chrámu?

Pohlednici a tip na otázku nám zaslala Jarmila Matoušů z Toužimi, která správně odpověděla na otázku z našeho minulého čísla. Na titulní straně obálky byl chrám sv. Vladimíra v Mariánských Lázních. Sestře Jarmile posíláme za odměnu knížku a ikonku.

Své odpovědi zasílejte mailem na adresu: redakce@hlaspravoslavi.cz nebo redakce.hp@gmail.com nebo poštou na adresu šéfredaktorky: U zeleného ptáka 12, 148 00 Praha 4.

PROSTÁ PRAVDA: INTERRUPCE JE VRAŽDA

O. Libor Serafim Halík z Brna se rozhodl hlásat tuto větu veřejně, v ulicích – NAHLAS. Říkat nepřiliš líbivou pravdu, že umělé přerušení těhotenství v kterékoliv jeho fázi je vražda. Snad o nikom z naší církve nebylo natočeno tolik pořadů. Kromě domácích médií s ním natáčeli i Číňané a dokument připravují i Finové. Zamyšlení nad posledním z dokumentů ČT jsme přinesli i v Hlase pravoslaví. Nyní je na čase, aby prostor dostal i o. Serafim.

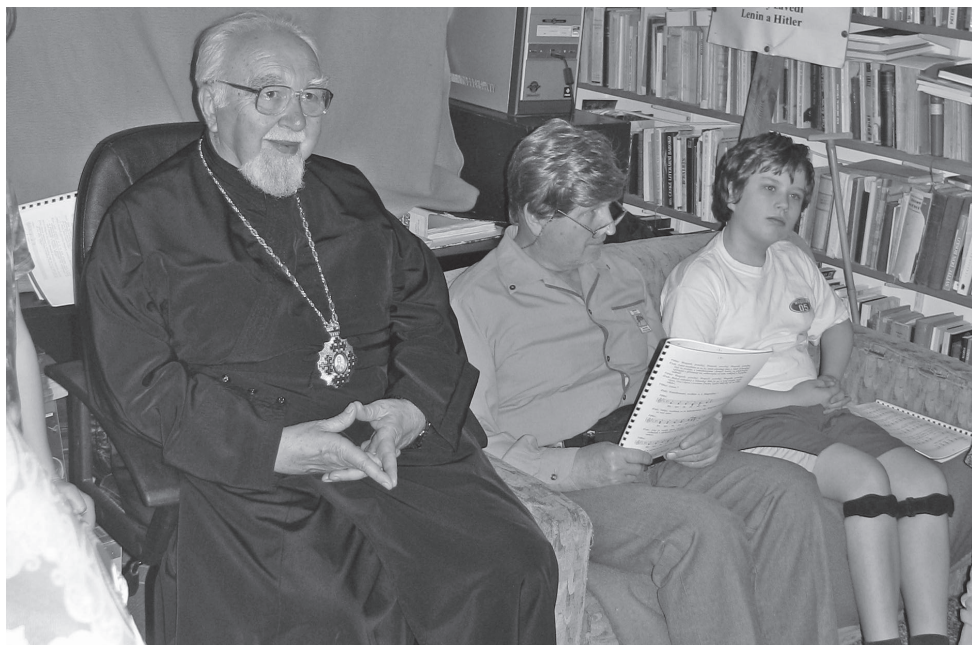

☞ Tuším, že z toho, co jste médiím ve skutečnosti řekl, jsme slyšeli jen fragmenty. Musel jste ale předpokládat, že Vaše výpovědi zkrátí, třeba i překrutí, že Vás zesměšní... přesto jste do toho šel?

Přijímám s pokorou, že mě prezentují jako středověkého tmáře. Co se týká filmového dokumentu „Pulec, králík a Duch svatý“, který vyhrál cenu diváků na filmovém festivalu

v Jihlavě, mohu říci to, že jeho příprava trvala studentovi FAMU celé roky. Tento student byl ale vůči mně ze všech televizních redaktorů asi nejslušnější. Musím říci, že 99 % toho, co jsem redaktorům a redaktorkám odpovídal, v televizi vůbec nezaznělo, ani v jiných médiích. Přesto jsem byl Bohu vděčný, že zaznělo alespoň to 1 % z informací, které jsem předal. Stále jsem si říkal, díky Bohu za to, že se miliony Čechů dozví, že nějaký kněz

označuje umělý potrat za vraždu dítěte a protestuje proti tomu. V tisku kolovala jedna a tatáž fotografie, ačkoliv mě fotili několikrát: vypadal jsem na ní totiž jako nebezpečný terorista. Vše jsem všem odpouštěl a odpouštím, byť něco někdy se zaťatými zuby.

☞ Musím se Vám přiznat, že mne také nenaplnovalo nadšením, když jsem se snažila prosadit televizi nějaké pravoslavné téma a kolegové mi říkali, že pravoslavní jsou šílení extremisti odtržení od života, terorizující občanskou společnost a uváděli Vás jako názorný příklad... také jsem nechápala, proč svůj protest nevedete jinak?

Jak jinak? Copak naše církev dělá nějakou konkrétní aktivitu v tomto směru? Víte o nějaké?

Napsal vám třeba do Hlasu pravoslaví nějaký kněz nebo laik o tom, jak chodí do nemocnice, jak spolupracuje s lékaři, nebo jak působí na školách? Napsal vám někdo, jak

zorganizoval promítání poučných filmů z této oblasti?

☞ Máte pravdu, vím jen o Vás a o kritice, která se snažela na Vaši hlavu. Až jeden pravoslavný Američan, který u nás žije, mi jako první řekl, že bych se měla nejprve přijít podívat k Vám domů, a šokoval mě, když řekl, že máte skvělou rodinu a 6 dětí. Myslela jsem, že jste spíš zanícený a osamělý teoretik... Jak jste vůbec přišel na ten nápad stát před gynekologicko-porodnickou klinikou a zpívat nahlas žalmy?

Inspiroval mne jeden americký katolický kněz. Pozvali ho, aby přednášel v Praze. To, k čemu vyzval pražské katolické Hnutí pro život, jsem já pravoslavný okamžitě začal realizovat v Brně. V Praze chtěli začít s měsíčními pochody, ale po prvním extrémně tichém pokusu to vzdali a zůstali u jednorocních pochodů.

Musím přiznat, že první den, kdy jsem stál

před porodnicí a modlil se žalmy, měl jsem jistý ostych.

Také jsem se vrátil domů velmi vyčerpán. Prosil jsem Pána Boha, aby mi dal dar silného hlasu.

Po dvou letech mé činnosti mě navštívil v Brně Miloslav Pletánek z Berounska, řadový člen katolického Hnutí Pro život ČR, a začal pak také stát pravidelně před jednou pražskou nemocnicí každý den v modlitbě a protestu. Jsme od té doby velmi blízcí přátelé a spolupracovníci.

☞ Kdybyste chtěl po novinářích nebo zpravodajcích, aby divákům řekli, že potrat je vražda, vysmáli by se Vám a odmítali by o tomto tématu psát. Fakt je ten, že jste do hlavní zpravodajské relace „pronikli“ za 2 měsíce od začátku Vašeho protestu a stránky médií se začaly plnit zprávami... Pomineme známou historii, jak se Vás úřady snažily pokutovat, zastrážit, zakázat Vám to. Ve svém pouličním protestu a pochodech dnes pokračujete již plných 5 let. Jaké byly reakce kolemjdoucích?

Nejdřív mne nějak napomenou, aby nevypadali moc milosrdní, ale pak mi v rozhovoru dají za pravdu a řeknou, abych to dělal tak, jak to dělám dál. Jsou i výjimečně hodní, upřímní a stateční lidé, kteří mi rovnou vyjádří podporu. Ale nejvíc je těch mlčících. Jen zhruba 10 sprostáků za těch 5 let sáhlo vůči mně k fyzickému násilí. Daleko bolestnější pro mne bylo neporozumění v naší církvi.

Na nátlak ředitele Fakultní nemocnice Brno, starosty Brna-střed a dalších mi byl v minulosti několikrát snížen plat, v roce 2005 jsem byl donucen opustit třebičskou farnost. Později mi ale vladyka Simeon, když se sám osobně přesvědčil, co a jak děláme, vyjádřil obdiv, zúčastnil se i pochodu. Čili od té doby sloužím sv. liturgii s vladykovým souhlasem a požehnáním v naší domácí kapli. Ta domácí kaple je improvizace, která se připravuje těsně před

bohoslužbou. Máme totiž malý byt 2 + 1 a zároveň 6 dětí. Takže je to víceméně katakombální bohoslužba. Praktikuji církevní život v katakombách, abych mohl varovat veřejnost na ulici před vyvražděním našeho národa. Jistě to není pohodlné, ale je to pro mne plnění Boží vůle. Sám se modlím téměř každý všední den na ulici před potratářskou nemocnicí kolem poledne, s malou skupinou věrných na ulici každý měsíc na pochodu v očekávání pokání a nápravy členů naší církve i našeho národa, tak to dělám. Už téměř 5 let od 13. 6. 2003.

☞ Obvykle se hovoří o tom, že vykřikování na ulici stejně nikoho nepřesvědčí, a že by snad bylo lépe spolupracovat s lékaři a na jejich doporučení pak v soukromí ordinace promluvit se ženami, kterých by se to týkalo... Je mi jasné, že se nedá zmapovat, kolik lidí bylo osloveno už jen tím, že se o tématu hovořilo a psalo (i negativní reklama je reklama, říkají experti), nale máte i nějaké konkrétní výsledky, které prokazují, že i tato forma má opravdu smysl?

Přibližně 15 žen se rozhodlo na potrat nejít a řeklo mi to. Většinou to ale byly mladé romské ženy. Jedna starší Češka mi nejprve ostře vynadala, ale pak mi dala 200 Kč a řekla, abych dělal, co dělám. Nakonec se svěřila, že už 40 let lituje svého zabitého dítěte. Byla na potratu. Ženy, které tím prošly, pak mají výčitky na celý život. Psychiatři přiznávají, že mnohé deprese v pozdějším věku souvisejí s tímto pocitem viny. Jenže o tom se nikde nemluví! Jiná žena mi také nejprve nadávala, ale pak přišla i k nám domů, aby se podívala na dokument vraždy umělým potratem. Litovala své vraždy dítěte. Zároveň mne prosila o modlitby za to, aby mohla ještě mít dítě. Od té doby totiž byla neplodná. Bůh nás vyslyšel a už je v druhém měsíci těhotenství. Jedna pravoslavná křesťanka, která se kvůli alergickému astmatu bála otěhotnět, se po dlouhém rozhovoru se mnou rozhodla důvěřovat i v této oblasti Bohu a nyní má už 2 děti. Takových příběhů bych vám mohl vyprávět víc.

☞ V naší církvi jsem často slyšela názor: Kdyby to nebyla jen chorobná sebezprezentace, tak v tichosti založí azylový dům s utajeným porodem pro maminky, které si děti nepřejí. To bude konkrétní pomoc. Proč tedy nejdete „cestou azylového domu?“

Ale kde berou to přesvědčení, že nejdeme i touto cestou? Není v mých finančních možnostech postavit pravoslavný azylový domov – kromě toho katolický domov, který znám,

není zaměřen proti pravoslaví. Za celých 5 let se o poradnu s azylovým domovem pro matky v tísní ústně zajímaly čtyři ženy, tři romské a jedna Češka. Ale možná jich bylo víc: plakát s adresou poradny a možností utajeného azylového domova na jižní Moravě mám na zádech a kdo chce, nenápadně čte. V té katolické poradně jsem byl sám, v katolickém azylu jsem byl společně s vladkou Simeonem. Maminky z tohoto azylového domova mi vyrobily transparenty, které nosíme na pochodech. Adresu poradny s azylovým domovem na severní Moravě nosím s sebou také.

Zajímalo by mne, jak jste se vlastně dostal k víře ve zmrtvýchvstání našeho Pána Ježíše Krista? Vedli Vás k víře rodiče?

Moji rodiče byli pokřtěni jako římsí katolíci, žili na okraji Prahy a do kostela nechodili. Mě pokřtít nedali. Přibližně do 6 let, každý večer před usnutím, se se mnou maminka nebo babička modlily Andělíčku, můj strážníčku. Po předčasné smrti mého dědy, který si prokouřil plíce, má maminka ztratila víru v Boha. Má víra byla zmatená, protože mne nikdo nevedl. Když jsem si přečetl knížku pro děti, ve které bylo napsáno, že vědci dokázali neexistenci pekla, ztratil jsem i já na určitý čas víru v Boha. Od té doby jsme se modlili doma dvakrát ročně modlitbu Otče náš v předvečer sv. Mikuláše a Narození Páně. Ve skutečnosti jsme se nemodlili, spíše jsme modlitbu romanticky jako v divadle odrecitovali.

☞ Kdy tedy nastal ten zlom, že jste opravdu uvěřil?

Teprve, když se má maminka, proti vůli mého velmi slušného a pracovitého otce, rozváděla, což mě velmi zasáhlo – bylo to asi rok a půl před mou maturitou, dostal se mi do ruky Nový zákon. Přečetl jsem ho tehdy tajně doma – na toaletě, neboť má maminka dost zuřila, když viděla, že se začínám zajímat o víru v Boha. Křičela, že nechce mít ze mě kněze, a babička naznačovala, že by máma mohla

ztratit místo ředitelky mateřské školy. Byl to silný psychický tlak: vyhrožovala dokonce sebevraždou, budu-li dál navštěvovat církev. O prázdninách po maturitě jsem se ale dostal do situace, že jsem umíral, a tehdy jsem dal Bohu slib, že ho budu ve všem poslouchat, nechá-li mě přežít. Pak za vlády komunistů jsem se už jako vysokoškolský student evoluční biologie dal proto pokřtít v Církvi bratrské, kde jsem měl kamarády. Písmo svaté mi začalo být srozumitelné a zamiloval jsem si ho. Bibli jsem nosil všude s sebou a neustále si z ní četl.

☞ Jak se to slučovalo s evoluční teorií?

Úplně jsem ztratil víru v evoluci a začal jsem vnímat, že Bůh potrestal kdysi nekající lidskou společnost celosvětovou potopou. Většina mých tehdejších věřících přátel ale věřila současně v Boha i v evoluci. Já tento kompromis odmítl, opustil jsem vysokou školu a byl jsem ihned odeslán na dvouletou základní vojenskou službu. Mým vojenským úkolem bylo ustavičné čištění vojenských toalet. Na WC jsem byl ve dne, na WC jsem i spal. Bůh mne však tehdy mimořádným způsobem nadpřirozeně potěšoval a naplňoval nesmírnou radostí ze své úžasné lásky.

Tehdy na vojně jsem zatoužil po svátostném kněžství. Po vojně jsem odešel do Brna a oženil se, touha po kněžství mě ale neopustila.

☞ Jak jste se ale od protestantismu dostal k pravoslaví?

Až do r. 1988 jsem o pravoslavné církvi nic nevěděl. Pak jsem během opuštěného cestou do bytu svého tatínka v Praze na Gorazdově ulici zahlédl barokní chrám s nápisem pravoslavný. Vstoupil jsem do něj a tam sloužil závěr pravoslavné bohoslužby současný metropolit Kryštof. Dal i mně, hostovi, kousek prosfory a pozval mne na čaj do sakristie. Vladyka Kryštof mi později doporučil přihlásit se ke studiu na prešovské pravoslavné teologické fakultě a studovat dálkově na jejím pracovišti v Olomouci. To jsem udělal.

☞ Kdy jste byl vysvěcen?

Ke svěcení došlo na jaře r. 1995. Před svěcením jsem ale dostal strach z utrpení, které bude po svěcení následovat. Měl jsme takovou intuici. A tak jsem se svěcení jistou dobu vyhýbal a svěcení znesnadňoval. Utrpení opravdu přišlo, říkám mu „utrpení tzv. na sucho“. Projevovalo se nesmírným smutkem ze stavu morálního úpadku současné církve v současné hničící společnosti. Po jisté době jsem z bolesti začal pochybovat ne o Bohu a zmrtvýchvstalém Kristu, ale o církvi složené z lidí a lidmi řízené. Není jednoduché pochopit lidskou logikou, že Církev je skutečně tělo Kristovo. Trvalo mi jistou dobu, než jsem se z té bolesti a z mého následujícího zmatku vymotal. Někteří lidé mi to dnes vytýkají. Ale zdá se mi pravdivější říkat, co cítím. Nechtěl jsem recitovat „jako na divadle“, tvářit se blaženě, když mé srdce se zmítalo v bolesti. Tehdy jsem nemohl z duchovní bolesti ani konzumovat normální fyzický pokrm! Pak mě Bůh nějak záračně fyzicky posílil. Vstup do úzké brány, podobně jako chůze po úzké cestě spasení věčného byla a je i pro mne poměrně složitá a obtížná.

☞ Děkuji Vám za upřímné odpovědi.

ROZHOVOR VEDLA
SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ

Z mnoha dalších aktivit o. Serafima bychom se rádi zmínili i o tom, že napsal osobní dopisy všem poslancům parlamentu v čase, kdy KDU-ČSL předkládala svůj návrh zákona o interrupcích. **Stojí za to přečíst si, co jednotliví poslanci odpověděli. Stojí za pozornost i to, že oslovení poslanci KDU-ČSL o. Serafimovi poděkovali a projevili uznání za jeho odvahu a soustavné upozorňování veřejnosti na skutečnost, kterou už i mnozí křesťané začali považovat za „samozřejmé zlo, s kterým nelze nic dělat“.** Některé zajímavé odpovědi připravujeme ke zveřejnění na našem portále.

SVATÁ LITURGIE NA VÁCLAVSKÉM NÁMĚSTÍ

7. června na Václavském náměstí sloužil svatou liturgií o. Srdjan Jablanovic, původem z Kosova, u příležitosti 160. výročí Slovanského sjezdu za přítomnosti Jeho Blaženosti Kryštofa, metropolitů českých zemí a Slovenska a dalších hierarchů. Přítomen byl i pražský primátor P. Bém.

*Milí čtenáři,
upřímně a ze srdce vám děkujeme za všechny vaše e-maily, dopisy a zaslané příspěvky. Jsme rádi, že náš časopis vás motivuje k psaní, evokuje i zamýšlení, úvahy a diskusi. V tomto rozšířeném letním čísle vznikl dostatečný prostor, abychom v nezkrácené podobě otiskli některé z důležitých příspěvků, zejména objasnění historických souvislostí vладыky Simeona, které osvětluje, kdy a proč se začaly u nás slavit pravoslavné české Velikonoce podle gregoriánského kalendáře.*

PASCHA A ČESKÉ VELIKONOCE

Odpověď arcibiskupa Simeona na otázky z redakční pošty č. 4/2008, kdy se čtenáři Hlasu pravoslaví ptali, proč slavíme Velikonoce různě, a zejména další příspěvky, které jsme k tomuto tématu převzali z internetového fóra Ambon, kde zveřejňuje své příspěvky administrátor o. Jan Baudiš.

U příležitosti letošních Velikonoc se v Hlasu pravoslaví opět ozvali bojovníci „za plné pravoslaví“ a v časopise se objevily jejich oblíbené úvahy, jak se směji nebo nesměji slavit Velikonoce. Odvolávají se na pravidla dávných sněmů, zvláště na 1. pravidlo místního sněmu v Antiochii, zakazující slavit Vzkříšení před židovskou Paschou. Samozřejmě, ty české Velikonoce, jak jsme je slavili s vладыkou Gorazdem a jak je slaví celý český národ, to v jejich podání prohrály. Zazněla dokonce výzva, aby české pravoslavné obce, které slaví Velikonoce v týchž dnech jako katolíci, vysvětlili, proč to tak vůbec dělají. Za všechny ty pravoslavné a z pravoslaví vytlačované Čechy, kteří ctí odkaz našeho biskupa mučedníka Gorazda, bych se pokusil odpovědět.

Především si nemyslím, že východní národy slaví Velikonoce tak, jak je slaví, z ohledu na židy a na to, jak slaví Velikonoce oni, ale protože tak je slavili jejich rodiče i dávní předkové a oni přijali a ctí jejich tradici. Málokdo zná kánony o tom, že se nemá slavit Vzkříšení dřív, než oslaví svou Paschu židé. Kalendářní reformu z roku 1582 nelze hodnotit jako záležitost katolickou, ale jako dílo tehdejších špičkových astronomů, kteří opravili nepřesný juliánský kalendář. Opravený kalendář byl přijat, protože to bylo dílo zdařilé. Papež Ře-

hoř XIII. se samozřejmě na astronomických výzkumech nepodílel. Propůjčil jenom jméno. Tento kalendář se brzy stal kalendářem celého západního světa. Nazývat ho katolickým je pochybené, stejně jako nazývat starý, neopravený juliánský kalendář pravoslavným. Jeden i druhý užívají lidé různých vyznání.

A jak je to s tou židovskou Paschou? Pesach byl jednorozční beránek bez vady, kterého Židé obětovali, upekli a snědli v noci čtrnáctého dne prvního jarního měsíce, kdy opouštěli Egypt, zemi své poroby. Beránkovou krví potřeli veřeje dveří a anděl smrti, který té noci procházel Egyptem a hubil vše prvorozené, domy označené krví vyneschal. Píše se o tom v Bibli v knize Exodus. Mezi členy prvotní církve byli židokřesťané, kteří slavili nejen všechny svátky křesťanské, ale i židovské jako Pán Ježíš a apoštolové. To, že Spasitel byl ukřižován právě na onen židovský svátek, dalo křesťanům pochopit, že Pesach byl Kristovým předobrazem, proctvím Kristova ukřižování. Jako v Egyptě krev beránka na veřejích domů Božího lidu zachránila jejich prvorozence od smrti, tak krev Beránka Božího Ježíše Krista prolitá na kříži zachraňuje nás, Boží lid, od věčné smrti. V tento židovský svátek vzpomínali a slavili židokřesťané i Kristovo ukřižování a nebylo vhodné, aby se Kristovo vzkříšení slavilo před oslavou jeho ukřižování.

Zatím uplynula staletí, židé stále slaví svou velikou noc – vysvobození z egyptské poroby, ale už bez beránka a jeho obětování, protože už dávno nestojí židovský chrám, kde by mohl být beránek obětován, samozřejmě i bez jakékoliv myšlenky na spojitost svého svátku s Ježíšem a jeho ukřižováním. Dávno již nejsou židokřesťané, jak je znala prvotní církev. Víme o nich z církevních dějin a ze zmínek v Novém zákoně a posvátných kánonech.

Posvátné kánony (pravidla svatých apoštolů, všeobecných a místních sněmů a svatých otců) se liší od jiných zákonů tím, že se nikdy nezrušují. Mnohé z nich mluví do situace, která dávno minula, pozbyly své aktuálnosti, a přece nejsou odvolány. Posvátné kánony jsou totiž směrnicemi pro soud biskupův a teprve on rozhodne, kdy který kánon bude použit a kdy ne. Nejsou dogmatickými pravdami, které by působily samy o sobě, ale pouhým podkladem pro biskupský soud, který když rozhodne, že některý kánon nepoužije, neboť by to neprospělo církvi, ale rozhodne opačně, platí jeho rozhodnutí.

Gregoriánský kalendář, který se rozšířil po celém západním světě, už s židokřesťany nepočítal, ale snažil se umístit svátek Kristova ukřižování a vzkříšení co nejbliže tomu ročnímu období, kdy se skutečně odehrály. Začíná-li jaro rovnodenností, pak byl Kristus ukřižován třetího dubna a pátého vstal z mrtvých (neberu zde zřetel na lunární kalendář, který měl v Izraeli též své uplatnění.) Ovšem v křesťanské tradici je dnem Ukřižování zásadně pátek a Vzkříšení neděle, což činí z těchto svátků svátky pohyblivé, nesvázané s určitým datem. Velikonoce mají své pevné místo v gregoriánském kalendáři již více než čtyři sta let a stejně jako v oblasti kalendáře juliánského jsou svátky celonárodními. I v českých zemích, které prošly tvrdou školou ateismu, vnímají zvláštnost těchto svátků i mnozí, kdo běžně nechodí do kostela. Většinou vědí, oč v nich jde, a více než kdy jindy jsou otevřeni k přijetí jejich tajemství.

Když se ve 20. století utvořila samostatná národní eparchie finská a samostatná eparchie

česká v prostředí, kde všeobecně platil gregoriánský kalendář, stály jejich mateřské církve, cařihradská pro Fíny a srbská pro Čechy před rozhodnutím, zda uplatnit nebo neuplatnit kánon o zákazu slavit Velikonoce před židovskou Paschou. Rozhodnutí obou těchto úctyhodných církví bylo neuplatnit, ale ponechat západním pravoslavným eparchiím místní kalendář a místní paschalii. Toto rozhodnutí s trvalou kanonickou platností by mělo chránit obě církve před útoky pravoslavných fundamentalistů a zároveň být precedentem pro kalendářní řád dalších národních pravoslavných církví, které by vznikaly v západních zemích. Obě mateřské církve měly zřejmě na zřeteli univerzální poslání pravoslaví a nepřály si, aby bylo pravoslaví pocitřováno jako cizí prvek ve svém prostředí. Finská církev, která je po celou dobu své existence spravována vlastní, finskou hierarchií a jejíž kněží měli to štěstí získat nejlepší bohoslovecké vzdělání v pařížském institutu sv. Sergije nebo v některé z rumunských fakult, nemá s Velikonoce problémy, slaví je společně se vším finským křesťanstvem, aniž kdokoliv pochybuje o pravoslaví této církve. Česká církev toto štěstí neměla. Především proto, že je svázána i s ruskou emigrací a množstvím ukrajinských imigrantů, kteří lpí na juliánském kalendáři s východní paschalií. Přirozeně si přejí, aby v Česku platil stejný kalendářní pořádek a aby tak nic nezpochybňovalo, že jejich slavení Velikonoc je jediné správné a pravoslavné.

Myslím, že české pravoslaví za stejných podmínek, jakých se dostalo pravoslaví finskému, by dnes vypadalo stejně jako ono. Velikonoce by se slavily společně s celým národem. Pravoslavní cizinci, kteří by se u nás chtěli usadit a splynout s naším prostředím, pokud by v církvi hledali Boha, přes liturgické zvykové i kalendářní odlišnosti by snadno v naší místní církvi našli totéž čisté pravoslaví, kterým žili a žijí. Pokud by však v církvi hledali především svůj domov a vadilo by jim vše, co se u nás v církvi dělá jinak, vytvořili by si v rámci naší církve své církevní obce, kde by si pěstovali zvyky své vlasti, jako to dělali

za první republiky u nás i jinde ruští emigranti. A pokud by se vyskytli lidé, ve kterých by stávající řád vzbuzoval pochybnosti, poradili by se především se svým biskupem a podřídili by se jeho rozhodnutí.

Řád, který u nás zavedl náš biskup mučedník Gorazd, je stále podrobován kritice.

Myslím, že proto, že o spasení se usiluje dvojím způsobem. Ten první je zbavit se zla a osvojit si dobro, vnitřně se proměnit do podoby Kristovy. Je to tvrdý boj, ale jeho výsledkem je radost z prožívání blízkosti Boží, jednoty s ním. O tento způsob šlo především našemu světiteli Gorazdovi, který zdůrazňoval obsah a zbavil bohoslužbu všech nefunkčních prvků.

Druhý způsob je přesné dodržení všech zákonů, i kanonických a liturgických, což je ale

považováno za důležitější než to, co se ve mně děje. Zde se uplatňují relikty magie: jen plněním předpisů lze působit na Boha, bohoslužebné texty jsou zařikávací formule a působí jen, jsou-li přesně dodržovány. Tento způsob zbožnosti nacházel Ježíš u farizeů a zákoníků a káral je. Sem patří i bojovníci „za plné pravoslavlí“, kterým vadí nejen západní paschálie, ale i jakákoliv zmínka o ekumenickém procesu, a kteří se snaží uzavírat před okolním světem do „své pravdy“, představují pravoslavlí temné a věřícím dávají jen minimální naději na spásu.

Obávám se však, že při sledování této cesty se pravoslavlí u nás může stát jen exotickou skupinou převážně cizinců a Češi z ní pomalu vymizí.

ARCIBISKUP SIMEON

Ve dnech 8.-9. března 2007 se v Prešově konal XII. řádný sněm naší církve. Delegáti všech 4 eparchií přijali usnesení, v němž se praví: „Sněm ukládá jednotlivým církevním obcím dále pokračovat v nenásilném přechodu slavení Paschy Kristovy podle východní paschálie.“

ORTODOXNÍ UČENÍ O SVATÉ BOŽÍ TROJICI A KATOLICKÁ TRINITOLOGIE

 Snad největší reakci ze všech zatím uveřejněných článků vyvolalo téma Triadologie v zpracování mátušky Mgr. Jany Baudišové a zejména příspěvek římskokatolického dogmatika prof. Pospíšila. Autorka textu Učení o svaté Boží Trojici, mátuška Jana protestovala proti zveřejnění textu prof. Pospíšila, neboť se domnívala, že jde o „nepatřičnou“ polemiku a jakékoliv doplnění jejího názoru z pera římskokatolického autora na stránkách pravoslavného časopisu je nepřipustné. Je třeba zdůraznit, že nešlo o polemiku (tu projektuje do textu jen ten, kdo vyhledává konfrontaci, ale ve skutečnosti nemá zájem o dialog), šlo o upřesnění informace – a to je zásadní rozdíl. Pokud chceme psát o římskokatolické dogmatice, pak je jistě na místě

ptát se římskokatolických dogmatiků přímo a z příspěvku prof. Pospíšila je zřejmé, že ani on nevyhledával žádnou konfrontaci, pouze informuje o současném teologickém názoru a sděluje svůj osobní názor.

I o. Antonij se domnívá, že „polemika tohoto druhu“ je vzhledem ke spektru čtenářů pro stránky našeho časopisu nevhodná a píše (viz dále celý text): „Troufám si tvrdit, že podobné polemiky zasejí do většiny našich věčících pouze zmatení.“ Skutečnost je ale poněkud jiná: Náš časopis nastoluje témata a na závěr se k nim vždy vyjadřují archijerejeové.

Jsem v neustálém živém kontaktu s mnoha našimi čtenáři, a proto bych ráda všechny důstojné otce i mátušky, kteří pochybují o schopnosti ostatních pravoslavných bratrů a

sister správně chápat předkládané informace, vyvedla z omylu: naši čtenáři jsou vnímaví a rozhodně se nedají lehce zmást. Dostávám pozoruhodné maily, sebereflexe. Našimi čtenáři přitom zdaleka nejsou jen pravoslavní. Nakonec posuďte sami, jak čtenáři text četli a čím je zaujal nebo vyprovokoval.

RE: KATOLICKÁ TIRNITOLOGIE JE VÍC NEŽ FILIOQUE

Neoplývám akademickými tituly z věhlasných teologických fakult a nejsem ani „odborníkem na trinitární dogmatiku“. Jsem jen obyčejný „venkovský pop“. Nedá mi to ale, abych nereagoval na některé věty z článku prof. Ctirada Václava Pospíšila, Th.D., OFM v HP 6/2008.

Konkrétně mám na mysli větu: „*odstranění dodatku do kréda ještě neznamená, že by se automaticky zavrholo teologické mínění.*“ Jakkoli jsem si vědom toho, že autor patrně cíleně užívá termínu „teologické mínění“, nemohu si toto tvrzení jaksi srovnat v hlavě. Především mám na mysli jeho soulad se starou křesťanskou zásadou (kterou by římská církev pretendující na titul „obecná“ měla zřejmě respektovat) „*lex orandi, lex credendi*“. Uvedená věta nám v podstatě sděluje toto – i když se modlím Symbol bez filioque, ve skutečnosti mám za to, že Duch vychází i ze Syna. Odpusťte, ale nemohu za těchto okolností pochopit, co je tedy Symbol neboli Vyznání víry. Je to vyznání? Je to vyznání víry? Jestliže se bude prof. Pospíšil nebo katolík téhož názoru modlit při společné liturgii s řeckými katolíky Symbol bez filioque, bude v daný okamžik vyznávat svoji víru, či nikoli? Co bude v tuto chvíli činit přítomné eucharistické shromáždění? Nemohu se ubránit dojmu, že zde zaznívá bohužel snad až typický římský (neo)scholastický formalismus (je jedno, jak čteš Symbol a jak si ho vykládáš, důležité je, že jsi ve společenství s římským biskupem).

Chápu velmi dobře pojem „*theologúmenon*“, ale nemyslím si, že by jej šlo tímto způsobem vztahovat k Symbolu víry. Neznám z církevních dějin jediný případ, kdy by svatí

otcové připouštěli jakési varianty v čtení Symbolu. Upozorňuji na to, že prof. Pospíšil zde nepředkládá různost interpretací téhož textu (jak s tím byla pravoslavná strana konfrontována již na lyonském sněmu a poté ještě nesčíslněkrát), nýbrž předkládá různá znění Symbolu víry a zároveň jejich různá chápání. Něco takového nemá žádný základ v životě Cirkve před 20. stoletím.

V článku prof. Pospíšila se objevuje také klasické eklesiologické klišé soudobého ekumenismu – „*Trojční dogma byla s to vyjádřit ještě sjednocená a jakž takž usmířená církev... trojiční dogma je trvale přítomnou minulostí jednotného křesťanstva, doufejme také zpřítomňovanou budoucností opětně sjednoceného křesťanstva*“. Zde se čtenáři předkládá na první pohled líbivá, protože „láskyplná“ teorie o „rozdělené Církvi“. Církev kdysi byla jednotná, nyní není, v budoucnu pak – doufejme – opět sjednocená bude (na základě osvíceného „nadkonfesního“ ekumenismu – vždyť i autor sám říká, „*trojiční ortodoxie je tedy podle mne bytostně nadkonfesní záležitostí*“). Kde je jedna svatá, obecná a apoštolská Církev? Je všude? Je ve více církvích? Kdo je garantem církevности našeho života? Kdo je garantem naší trojiční ortodoxie? Je to Světová rada církví? A především – jak souvisí trojiční ortodoxie s naším eucharistickým životem? Je Církev Církvi na základě své ortodoxie (nejen trojiční!), na základě eucharistie a eucharistického společenství, nebo na základě obojího? Kdo to stanovuje, když jednotná Církev Kristova tu vlastně (přínejmenším institucionálně) neexistuje? Vždyť autor sám naznačuje, že v současnosti vlastně nelze trojiční dogma dost dobře vyjádřit. Stav „rozdělené Cirkve“ to neumožňuje. Církev JÍŽ „není s to“ něco takového vyjádřit. Zde se sice zastřené, ale naplno vyjadřuje eklesiologická branch theory s celým svým eklesiologickým skepticismem a ateismem (není Církve, je třeba ji – lidskými silami – obrodit).

Osobně si to dovoluji shrnout takto – Symbol víry ze své povahy znemožňuje různě

textové varianty a vzájemně si odporující výklady. Sám o sobě je normou ortodoxie. Je zaštitěn konsensem všeobecných sněmů. Na každé liturgii je každým církevním shromážděním pronášen slavnostním způsobem jako výraz pravověrnosti shromáždění a jeho věroúčnej jednoty. Je čten v rámci liturgie věrných a před eucharistickým kánónem plní funkci jeho slavnostního prologu. Následně eucharistické obecenství je přirozeným vyústěním výše uvedeného. Církev je ortodoxní na základě Symbolu víry a zároveň je Tělem Kristovým, eucharistickým shromážděním. Jednota mimo eucharistii a mimo jediný ortodoxní Symbol víry ve výkladu a rozumění Církve a její Tradice není jednotou. Nelze hlásat, že Symbol víry může mít více textových variant nebo že tyto mohou být rozdílně chápány. Symbol víry nelze myslet mimo kontext eucharistie a liturgie. Není to jenom text. Kdokoli říká nebo naznačuje, že na světě není Církev Kristova ve své plnosti, tedy například, že je rozdělená a je třeba ji znovu sjednocovat a léčit, prokazuje nevíru v obsah samotného Symbolu.

Respektuji názor prof. Pospíšila, ale nemohu se s ním jako pravoslavný kněz ztotožnit. Zároveň mi dovoluete vyslovit pochybnost, zdali je vhodné vést na stránkách HP polemiku tohoto druhu. Naprosto nejsem proti polemičnosti a otevřenosti HP. Je ovšem třeba vzít v potaz spektrum jeho čtenářů. Troufám si tvrdit, že podobné polemiky zasejí do většiny našich věřících pouze zmatení. Snad by bylo dobré, aby věci dogmatického rázu usměrňovali na stránkách oficiálních církevních periodik archijerejevě, jejichž povinností je dbát na čistotu víry své pastvy.

JER. ANTONIJ DRDA

Děkuji za zveřejnění příspěvku římskokatolického teologa prof. Pospíšila, který vysvětluje, že společná recitace Kréda ještě neznamená změnu teologického názoru římskokatolické církve, ale je jen projevem úcty k pravoslavným hierarchům! Rádio Vaticana a jiné křesťanské sdělovací prostředky napří-

klad oznámily společnou recitaci Vyznání víry bez dodatku filioque při poslední návštěvě konstantinopolského patriarchy Bartoloměje I. v Římě, díky Hlasu pravoslaví však nyní vše vidím i v jiných souvislostech.

OLGA LESŇÁKOVÁ

Chci Vám velmi poděkovat za téma triadologie a filioque. Uvítal bych ale, kdyby bylo hlouběji vysvětleno učení o sv. Trojici z pohledu pravoslavné dogmatiky. Proč se máme vůbec my pravoslavní zabývat římskokatolickou dogmatikou? Případá mi naprosto pomýlené, když někdo potřebuje vysvětlovat pravoslaví na pozadí učení římskokatolické církve. Odvahu nové šéfredaktorky Hlasu pravoslaví otisknout informaci přímo „z pramene“ vítám jako velmi pozitivní počín. Coby zkušená novinářka chápe, že je nutné cítit základy novinářské etiky. Nemůžeme přece psát o minulosti druhých a nevsimnout si, že jejich přítomnost se již posunula jinam! Raduji se z toho, že jsem pravoslavný a nepotřebuji nikoho přesvědčovat. Když katolíci věří tak, jak věří – je to jejich věc. Mně do toho jako pravoslavnému nic není. Ptal jsem se spřátelené rodiny římských katolíků, co vědí o filioque. Nic. A ani je to nezajímá. Pro ně je důležitá modlitba a práce v charitě. Dogmatikou se vůbec nezabývají. Promiňte, že to píšu tak otevřeně. Před několika lety jsem poznal Krista a zatoužil po křtu. V římskokatolické církvi mě odmítli pokřtít, protože jsem nechtěl navštěvovat roční přípravku, kterou jsem tehdy mylně chápal jako „vymývání mozků“. Nechápal jsem proč. V Řecku mě o dovolené pokřtili bez průtahů. O triadologickém problému jsem nevěděl nic, ale díky Hlasu pravoslaví si nyní lépe uvědomuji nejen to, proč jsem pravoslavným, ale i to, že římskokatolická církev se opravdu mění.

JAN BEZDĚK

Jsem rád, že díky prof. Pospíšilovi chápu, co se dnes v římskokatolické církvi děje. Dřív by bylo pro zarputilé nositele „jediné pravdy“ asi nemožné uznat východní triadologii jako

komplementární! To, že nyní dokonce recitují Vyznání víry občas bez filioque jen ukazuje jejich nejistotu a nejasnost v dost zásadní otázce. Maskují se krásnými slovy, vzletnými frázemi – ale podstatu nemají odvahu říci. Zmýlili se. Přitom kdyby tu odvahu měli a přiznali omyl, co by bránilo znovusjednocení církve? Na závěr bych chtěl napsat několik odvážných slov našim biskupům, kteří jednájí jménem pravoslavných na ekumenických koncilech. Jsem jen laik. Teologicky nevzdělaný. Možná se mýlím, ale musím říci, co cítím: Nedejte se převálcovat množstvím a masou, nedejte se umluvit evangelíky. Nedejte se zmást tím, že bratři katolíci ve vaší přítomnosti recitují Krédo bez filioque! Braňte učení našich svatých otců a nenechte se oklamat krásnými slovy a vzletnou jazykovou ekvilibristikou!

BRATR VÁCLAV

Rád bych také k diskusi týkající se triadologie připojil pár slov. Když se na mě obrátila redakce Hlasu pravoslaví, kvůli posouzení článku s podtitulem „Ortodoxní, čili pravoslavné učení o svaté Boží Trojici“, odpověděl jsem po pravdě, že se nedomnívám, že by bylo vhodné článke publikovat. Čistě formálně totiž obsah neodpovídal názvu. Samotnému pravoslavnému učení o Trojici je tam věnováno minimum místa a většina textu rozebírá Západní učení. Dále hned při prvním pohledu bylo bohužel jasné, že vychází převážně ze zastaralé literatury, i když uvádí i novější, a důkladný a erudovaný text by vyžadoval mnohem většího úsilí i znalostí. Za větší problém jsem ale považoval, že je jakoby pravoslavné učení schováno za kritiku nepravoslavného, že se o pravoslavném učení o Trojici, kromě několika frází, čtenář nedozví téměř nic. Také jakoby z článku plynulo, že se stáváme pravoslavnými, protože ti ostatní nevěří správně. Zamyslíme-li se nad tím, není to nepravda, ale já se domnívám, že jsme pravoslavní kvůli pravoslavné víře, kvůli pravoslavné bohoslužbě a kvůli pravoslavnému životu, nikoliv kvůli tomu, že ti, či oni učí špatně. Pravoslaví dobře ob-

stojí samo, bez srovnání, v tom je jeho síla a hloubka. A z toho by měl vycházet náš postoj. My bychom měli svědčit o pravdě a pravé víře, a to tak, že ji budeme žít a do-svědčovat. A tak by našim hlavním úkolem mělo být ono bohatství, o kterém tak často Západ hovoří, a které nám i snad závidí, prezentovat a přinášet nepravoslavným. Vždyť, kdo to jinak udělá za nás? A o tom právě především ke mně promlouvá vstřícný příspěvek prof. Pospíšila, a o tom podle mě také hovoří Kristus při kázání na hoře: „Vy jste sůl země; jestliže však sůl pozbude chuti, čím bude osolena? K ničemu již není, aby se vyhodila ven a lidé po ní šlapali. Vy jste světlo světa. Nemůže zůstat skryto město ležící na hoře. A když rozsvítí lampu, nestaví ji pod nádobu, ale na svícen; a svítí všem v domě. Tak ať svítí světlo vaše před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích.“ (Mt 5,13-16)

PAVEL MILKO

Velmi si vážím snahy naší redaktorky oživit obsah Hlasu pravoslaví diskusí o věroučných otázkách. Vážím si také pana profesora Pospíšila, že vyhověl její prosbě a napsal pro nás svůj článek. Cítím, jako i jiní, že římskokatolická církev prožívá renesanci své věrouky a z celého srdce jí přeji úspěch. Mimo jiné proto, že jsem přesvědčen, že směřuje k úplné věroučné jednotě s pravoslavím. Osobně bych jí ponechal k tomuto procesu potřebný klid a nejtřil bych ho zbytečnou polemikou. Mají dost síly a moudrosti i pomoc Ducha svatého, aby k jednotě došli sami. Provázení jen našimi modlitbami. Samozřejmě se sjednocuji s otcem Drdou v tom, co píše o vyznání víry. Čtou-li katolíci vyznání víry bez filioque, také bych uvítal, aby to nebylo jen z lásky k nám, ale aby předcházela zákaz vložky filioque všude, kde se vyznává katolická víra.

ARCIBISKUP SIMEON

PROSÍM, PRACUJME SVORNĚ

Prosím, prosím a znovu prosím, protože víc nemohu. Pracujme svorně. Hlas pravoslaví bude takový, jakým si ho uděláme my sami...

Prosím znovu a opět: Pomozte nám s distribucí Hlasu pravoslaví, pomozte nám tvořit jeho obsah, pomozte nám svými dary, abychom měli z čeho zaplatit tiskárnu. Často se mě ptáte, proč příloha Hlasu v ruštině vychází na křídě a v barvě a proč také netiskneme v barvě, nebo proč nemáme lakovanou obálku. Vysvětlení je prosté: Lakovaná obálka prodraží číslo o 1500 Kč. Barvený tisk o další tisíce. A ty prostě nemáme. Rádi bychom také tiskli v barvě, ale realita je taková, že tiskneme v nejlevnější tiskárně v ČR v pankrácké věznici. Za grafickou úpravu platíme symbolickou cenu a veškeré činnosti spojené s redakční prací včetně jazykové korektury jsou dobrovolnou činností skupinky nadšenců, z nichž nikdo (ani šéfredaktor) nedostává žádný honorář, ale kteří pochopili, že potřebujeme důstojný církevní časopis – a nikdo ho neudělá za nás. Nemáme žádnou redakční místnost, ani redakční počítač, ani telefon. Veškeré provozní náklady redakce zatím kryjeme ze svých vlastních úspor.

Příloha Hlasu pravoslaví v ruštině je samostatnou hospodářskou jednotkou: má svůj účet, své vlastní sponzory a reklamu. Zodpovídá za ni i po stránce obsahové o. Oleg Machněv. Donátorů podporujících ruskou přílohu je tolik, že ruská redakce může fungovat alespoň zčásti profesionálně: tj. dle standardních cen platí za grafický zlom i honorář redaktora, může si dovolit i kvalitní barevný tisk. Sláva Bohu!

Ptáte se, proč se s námi nerozdělí a nepodpoří de facto vlastní jádro časopisu v češtině?

Na tuto otázku vám nemohu odpovědět, protože ji sama neznám. Statistiky sice uvádějí, že nás pravoslavných v Česku žijících občanů je 25 000, ale kde jsou? Což opravdu nepotřebují vědět nic o tom, co se u nás v církvi i ve světě pravoslavných děje? Což opravdu nepotřebu-

jeme komunikovat navzájem, navzájem se inspirovat i podporovat? A tak mohu jen prosit, prosit a znovu prosit: Důstojní otcové, pomozte nám. Někteří z vás třeba i tím, že zaplatíte za Hlasy pravoslaví, které dostáváte. Pomozte tím, že poprosíte věřící o sbírku na podporu našeho časopisu a portálu a vysvětlíte svým věřícím, proč potřebujeme kvalitní český časopis a tiskovou agenturu. Bez finančního zázemí a vaší podpory však nic takového nemůže vzniknout.

Před rokem jsem ve svém prvním úvodníku napsala: Co mohu vlastně nabídnout? Já režisér bez teologického vzdělání? Vroucí modlitbu: aby Hlas pravoslaví začal stavět láskyplným slovem „mosty lásky“ k našim kamenným srdcím. A to je mé vroucí přání i nyní. Znovu a znovu vyzývám: pracujme svorně!

Naplňuje mě smutkem, když někteří nehledají prospěch obecenství, svornost církve, dialog a porozumění, týmovou spolupráci, ale mají „své vlastní plány“, v nichž svornost a společné dílo jsou až na druhém či třetím místě. Denně prosím Pána, aby obměkčil srdce těch, kteří si sami mezi sebou stavějí přehradu neporozumění. Někteří urputně hájí „svůj jedině možný názor“ a považují všechny, kdo s nimi nesouhlasí za méně pravoslavné, místo aby naplnili srdce láskou a řekli: Kristus mezi námi.

Před rokem jsem napsala: Naše láska je hlas pravdy, který volá, že je krásné žít, milovat, kráčet životem – a to i v rozbouraném toku událostí. Když má člověk lásku, nemůže nic ztratit. Když nemá lásku, ztratil vše dvojnásobně, ať má cokoliv. Láska nemá co, nemá jak, nemá proč, nezná musí, láska se neuzavírá do prostoru ani do času. Opravdová láska nikdy nic nezahaluje. Láska odhaluje, ale to odhalení, které láska činí, je také její pravou formou, pravou láskou.

Ano, i nastavování zrcadla, které je někdy nepřijemné, je projevem lásky, protože je to podaná ruka k záchraně tonoucího. Jen ve vzájemném společenství, jen ve vzájemném dialogu nalézáme sami sebe, objevujeme své silné stránky, ale i nedostatky a vášně a učíme se je přemáhat. Jen ve společenství můžeme naplno rozvinout dary, které nám dal Bůh. Jen ve společenství máme sílu navzájem se podepírat a jeden druhému poponašet jeho kříž. A za každým naším láskyplným úsměvem, za každým upřímným teplým pohledem, za každým čistým slovem lásky – naší lásky, tuší ten, kdo mu naslouchá, obrys skutečného obrazu a podoby Boží, protože Bůh je Lásky.

Mám-li bilancovat rok „obnověného“ Hlasu pravoslavi, pak musím především poděkovat všem, kteří mě právě tím láskyplným slovem podporovali ve chvílích, kdy už jsem si říkala, že dál nemůžu. Občas se i mne někdo zeptá, proč vlastně věnuji tolik času Hlasu pravoslavi, když bych za tu dobu mohla natočit řadu filmů nebo napsat další knihu. Učinila jsem to hlavně proto, že jsem se sama sebe vážně zeptala: když ti Pán Bůh dal dar psát, manažerské schopnosti, možnost pochopit principy mediální práce – co mu řekneš, až bude jednou žádat účet z těch hřiven, které ti dal?

Mé velké a upřímné DĚKUJI patří všem, co si položili stejnou otázku: celé redakci Hlasu pravoslavi, která se za ten rok začala utvářet a skutečně pracovat. Redakce pracuje na FTP rozhraní, a tak připojit se k redakčnímu týmu může opravdu každý, kdo má internet. Každý je vítán! Vytvářet měsíčně časopis se standardním obsahem je tvrdá práce – a někteří to vzdali, hlavně když zjistili, že práce nebude honorovaná, nebo že tento časopis nebude sloužit k podpoře „jediného možného názoru“, nebo jejich sebeprezentaci. Ale mnohem víc vydrželo a „nové posily“ přicházejí... Sláva Bohu za ně!

SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ

SETKÁNÍ DUCHOVNÍCH A ZAMĚSTNANCŮ PRAŽSKÉ EPARCHIE

Důstojný otče, milá sestro, milý bratře, dovoluji si Vás pozvat do Prahy na pátek dne 12. září 2008 na setkání duchovních a dalších zaměstnanců pražské eparchie při příležitosti svátku sv. Kryštofa.

Program:

I. 9.00 hod. Sv. liturgie v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech (spojení metro A – stanice Želivského; tramvaj 10; 16; 26; 19 – stanice Mezi Hřbitovy).

II. 12.00 hod. Prezence účastníků v hotelu ICON Praha 1, V Jámě 6 (spojení metro A – stanice Můstek; tramvaj 3; 9; 14; 24; – stanice Vodičkova); Občerstvení

III. 12.30 hod. Konference na téma Misijní úloha jazyka (dle usnesení osvětového odboru):

IV. 14.00 hod. Oběd (postní)

Vaše účast v oděvu příslušném Vaší církevní hodnosti je nutná. Duchovní přivezou informační letáky nebo brožury o své církevní obci. Případnou neúčast oznamte úřadu eparchiální rady.

S arcipastýřským požehnáním

+ Kryštof

arcibiskup pražský

metropolita českých zemí a Slovenska

Vyřizuje: Mgr. Eva Šuvarská, tajemnice OSO

Vážení a milí čtenáři,
rádi bychom, aby se Hlas pravoslavi stal opravdu takovým, jakým ho především vy sami chcete mít. Proto nás velmi zajímá váš názor. Z pošty, kterou jsme dosud dostali, z námětů jednotlivců i na základě rozhovorů s vámi, jsme vytvořili následující otázky a návrhy.

Uvítáme, když nám na ně odpovíte. (Dotazník můžete namnožit a poprosit o jeho vyplnění i potenciální další čtenáře.) Napište nám, prosím, která témata vám chybí, kterou rubriku si přejete rozšířit, nebo naopak zrušit. Vaše připomínky, postřehy a náměty pro nás budou důležitým vodítkem v další redakční práci.

OTÁZKY, NA KTERÉ BYCHOM RÁDI ZNALI ODPOVĚĎ

S rozsahem i obsahem časopisu jsem spokojen	velmi	částečně	nevím	nespokojen
Uvítal/a bych zejména tyto rubriky				
Slovo metropolitů / Dogmatika / Liturgika / Patristika				
Překlady z děl sv. otců / Překlady děl současných teologů				
Příběhy Starého zákona, Kázání z Nového zákona, Duchovní čtení				
Životy svatých / O duchovním zpěvu / Ikonografie / Historie / Recenze				
Zápisník z cest / Zprávy ze světa/ Pravoslavi ve světě				
Zprávy ze Slovenska / Zamyšlení na aktuální témata				
Pravoslavná mládež / Zprávy z eparchií / Reportáže ze života PCO				
Společenská kronika / Diskuse na aktuální témata				
Rozhovory / Média / Ekologie / Z redakční pošty				
Příběhy pravoslavných křesťanů/ Seznámení a osobní inzerce				
Připomínky ke struktuře a skladbě časopisu				
Doporučuji doplnit tato témata				
Za nezajímavou považuji rubriku/y				
Navrhuji rozšířit rubriku/y				
Grafická podoba HP	uspokojující	velmi dobrá	nevhodná	
navrhuji tyto změny				
mám tyto připomínky				
Vzkaz redakci:				

Pokud nechcete zveřejnit své jméno, uvítámwe, když označíte následující

Jsem			z města	obce
Věk	7 – 18	18 – 30	30 – 60	60 a více
Pohlaví			žena	muž
Pravoslavný			ano	ne

Pokud se vám náš časopis líbí a chcete ho dostávat pravidelně, můžete připojit svou objednávku.

OBJEDNÁVKA ČASOPISU

Jméno a příjmení	
Adresa	
Časopis mi zasílejte poštou domů	
Společnou zásilkou do chrámu	

Roční příspěvek na předplatné činí 288.- Kč, poštovné s doručením na adresu 154.- Kč

Zaplatit lze poštovní složenkou nebo převodem z účtu, případně přímo vkladem v kterékoliv pobočce Raiffeisebank a.s. Číslo účtu českého Hlasu pravoslavi: 5011103614/5500

ZA VŠECHNY VAŠE PŘÍSPĚVKY, DARY A POMOC ZE SRDCE DĚKUJEME

Z DIÁŘE ARCIPASTÝŘE

OLOMOUC. Na Svatodušní neděli 15. června sloužil olomoucko-brněnský arcibiskup Simeon s duchovenstvem svatou liturgií v katedrálním chrámu sv. Gorazda v Olomouci, kde se na tento významný svátek církve shromáždilo k modlitbě mnoho věřících. Vladyka Simeon ve svém kázání k tématu svátku vyšel z výkladu o podstatě svaté Trojice od sv. Basila Velikého (4. stol.) a připomněl trojjednost Boží jako společenství lásky, ke které je každý pravoslavný křesťan povolán.

BRNO. 12. června 2008 se na pozvání generálního konzula Viktora Ivanoviče Sibileva arcibiskup olomoucko-brněnský Simeon v doprovodu představeného katedrálního chrámu sv. Václava v Brně o. Jozefa Fejsaka a bratra Alexandra Belyi zúčastnil slavnostní recepce pořádané u příležitosti státního svátku – Dne Ruska na Ruském konzulátu v Brně.

OLOMOUC, VILÉMOV. 10. výročí biskupského svěcení si 21. června si připomínal spolu s věřícími arcibiskup olomoucko-brněnský Simeon. I redakce Hlasu pravoslaví se připojuje k upřímnému blahopřání: Na mnohá a blahá léta!

VLADYKA SIMEON S POMOCÍ BOŽÍ HODLÁ

MARIÁNSKÉ LÁZNĚ. Arcibiskup olomoucko-brněnský Simeon 20. července bude sloužit svatou liturgií při příležitosti chrámového svátku sv. Vladimíra v místě svého bývalého působiště a farnosti v Mariánských

Lázních v západních Čechách. Věřící z Čech a Moravy jsou na modlitební shromáždění srdečně zváni.

POZVÁNKA NA POUŤ DO HRUBÉ VRBKY

Na pouť a modlitební shromáždění do monastýru v Hrubé Vrbce u Velké nad Veličkou zve na sobotu 6. září všechny pravoslavné věřící a jejich přátele a známé bratrstvo monastýru Sv. novomučedníka Gorazda.

Tak, jako v minulých letech bude součástí celocírkevní oslavy chrámového a monastýrského svátku bohatý program bohoslužeb, archijerejská svatá liturgie, kterou hodlá sloužit biskup Simeon olomoucko-brněnský, připomenutí si života a odkazu sv. biskupa Gorazda a v neposlední řadě příležitost pro všechny věřící přistoupit ke sv. tajně zpovědi a přijmout svaté tajny. Pro poutníky zblízka i zdaleka monastýr zajišťuje občerstvení.

Z PROGRAMU METROPOLITY KRYŠTOFA VLADYKA S POMOCÍ BOŽÍ HODLÁ:

PONDĚLÍ 28. ČERVENCE

▶ v 10⁰⁰ hod. ve výroční den 1020 let pokřtění Rusi sloužit s dalšími hierarchy na náměstí před katedrálou sv. Sofie v Kyjevě slavnostní Božskou liturgií

SOBOTA 2. SRPNA

▶ v 9⁰⁰ hod. sloužit Božskou liturgií v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

NEDĚLE 3. SRPNA

▶ v 10⁰⁰ hod. v den svátku sv. Pantělejmona sloužit za přítomnosti delegace Polské pravoslavné církve Božskou liturgií v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

SOBOTA 9. SRPNA

v 10⁰⁰ hod. sloužit Božskou liturgií v chrámu sv. Pantělejmona ve Stráži pod Ralskem

NEDĚLE 10. SRPNA

v 10⁰⁰ hod. sloužit Božskou liturgií v chrámu Povýšení svatého Kříže v Příbrami a seznámit se s životem nedávno založené církevní obce

10. AŽ 16. SRPNA

na pozvání Ruské pravoslavné církve navštívit Kyjev a Moskvu v doprovodu duchovních naší církve
úterý 12. srpna sloužit Božskou liturgií v chrámu sv. Serafima Sárovského v monastýru Divjejevo a poklonit se ostatkům světce
čtvrtek 14. srpna sloužit Božskou liturgií v Trojicko-Sergejevské lávře u Moskvu

SOBOTA 16. SRPNA

▶ v 10⁰⁰ hod. sloužit Božskou liturgií v chrámu sv. Nikolaje na zastupitelství Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku v Moskvě

NEDĚLE 17. SRPNA

▶ v 10⁰⁰ hod. sloužit Božskou liturgií v chrámu Proměnění Páně v Liberci

ÚTERÝ 19. SRPNA

v 9⁰⁰ hod. v den svátku Proměnění Páně sloužit Božskou liturgií v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

NEDĚLE 24. SRPNA

v 10⁰⁰ hod. sloužit Božskou liturgií v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

ÚTERÝ 26. SRPNA

v 9⁰⁰ hod. sloužit bohoslužby v chrámu sv. Petra a Pavla v Karlových Varech před zahájením zasedání duchovních místního protopresbyteriatu

ČTVRTEK 28. SRPNA

v 9⁰⁰ hod. v den chrámového svátku sloužit Božskou liturgií v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

PÁTEK 29. SRPNA

v 9⁰⁰ hod. sloužit Božskou liturgií v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

30. SRPNA AŽ 11. ZÁŘÍ

na pozvání představitelů Řecké pravoslavné církve sloužit bohoslužby v Daskaliu, Lavriotikiu, Korintu a dalších místech

PÁTEK 12. ZÁŘÍ

▶ v 9⁰⁰ hod. sloužit Božskou liturgií v den svátku ct. Kryštofa Římana jehož jméno nosí v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

▶ v 12⁰⁰ hod. sloužit modlitbu ke všem svatým země české v domovní kapli v Jámě 6, Praha 1 a předsadat setkání duchovních a zaměstnanců pražské eparchie, jehož tématem je i konference na téma: „Misijní úloha jazyka“

Vladyka Kryštof oslavil své 55. narozeniny a k upřímnému blahopřání se připojuje i redakce Hlasu pravoslavní. Na mnohá a blahá léta!

NEDĚLE 14. ZÁŘÍ

▶ v 10⁰⁰ hod. sloužit Božskou liturgií v chrámu sv. Petra a Pavla v Karlových Varech

NEDĚLE 21. ZÁŘÍ

▶ v 10⁰⁰ hod. sloužit Božskou liturgií v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

▶ v 15⁰⁰ hod. tamtéž v modlitebně zahájit koncert pořádaný zastupitelstvem Prahy 3

SOBOTA 27. ZÁŘÍ

▶ v 10.30 hod. sloužit Božskou liturgií v chrámu Svaté Trojice v Rokycanech a posvětit chrám po generální opravě a nový ikonostas

NEDĚLE 28. ZÁŘÍ

▶ v 9.30 hod. sloužit Božskou liturgií v chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. 9a v Praze 2

▶ v 16⁰⁰ hod. číst akathist ke sv. mučednici kněžně Ludmile v basilice sv. Jiří na Pražském hradě a poklonit se u jejích ostatků

PONDĚLÍ 29. ZÁŘÍ

▶ v 11⁰⁰ hod. sloužit Božskou liturgií na Tetíně, v místě, kde byla sv. Ludmila umučena

**PROSÍME LASKAVÉ ČTENÁŘE
O FINANČNÍ PODPORU NAŠEHO ČASOPISU**

SVÉ DARY ZASÍLEJTE NA VLASTNÍ ÚČET

HLASU PRAVOSLAVÍ v češtině

(ruská příloha má vlastní, jiný účet),

a to složenskou nebo přímo převodem

**Raiffeisenbank, a.s.
č.ú. 5011103614/ 5500**

**pro převod ze zahraničí
IBAN CZ285500000005011103614**

POKUD CHCETE ZASÍLAT ČASOPIS,

OBJEDNEJTE HO NA ADRESE

Pravoslavná církev v českých zemích

Dělostřelecká 1

160 00 Praha 6

k rukám m. Heleny Novákové

tel. 224 315 015

nebo e-mailem:

redakce.hp@ gmail.com

prostřednictvím sms

na čísle 775 378 231

**Příspěvek na tisk jednoho čísla činí
v roce 2008 podle současné ceny za tisk
24 Kč + poštovné**

Celoroční předplatné za 1 číslo
činí **288,- Kč + 154,- Kč** poštovné
celkem **442,- Kč**

**Za všechny vaše
příspěvky i dary vám
ze srdce děkujeme!**

VYDÁVÁ PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV V ČESKÝCH ZEMÍCH
S POŽEHNÁNÍM +KRYŠTOFA,
ARCIBISKUPA PRAŽSKÉHO A METROPOLITY
ČESKÝCH ZEMÍ A SLOVENSKA

Číslo 7–8/2008 ročník LXIII

DĚLOSTŘELECKÁ 7

160 00 PRAHA 6

P.O. BOX 655, CZ-111 21 PRAHA 1

E-MAIL: REDAKCE.HP@GMAIL.COM

WWW.HLASPRAVOSLAVI.CZ

REGISTRACE

MK ČR E 248

ŠÉFREDAKTOR

PHDR. SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ

KABOSOVA@SEZNAM.CZ

TEL. 775 378 231

ODPOVĚDNÝ REDAKTOR RUSKÉ PŘÍLOHY

JEREJ MGR. OLEG MACHNĚV

OLEGM@POST.CZ

TEL. 737 755 651

EDITORI

ARCHIMANDRITA THDR. MAREK KRUPICA, TH.D.

DIÁKON MGR. HANUŠ NYKL

MGR. ROMAN JURIGA

JEREJ DAVID DUDÁŠ

REDAKCE

OSVĚTA A PRAVOSLAVNÁ DUCHOVNOST:

PHDR. JAKUB JÍŘÍ JUKL,

MGR. EVA ŠUVARSKÁ, JEREJ MGR. JAN TÝMAL

PRAVOSLAVNÁ MLÁDEŽ: LIBUŠE PÍPKOVÁ, DIS.
OLOMOUCKO-BRNĚNSKÁ EPARCHIE: EVA JURIGOVÁ

SPRÁVCE PORTÁLU HLASPRAVOSLAVI.CZ

DALIBOR JAN KOČÍ

JAZYKOVÁ ÚPRAVA

PHDR. MARTA HOLMANOVÁ

GRAFIKA

TOMÁŠ LANGER

ADRESA PRO ZASÍLÁNÍ PŘÍSPĚVKŮ:

SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ,

U ZELENEHO PTÁKA 12, 148 00 PRAHA 4

REDAKCE SI VYHAZUJE PRÁVO NA PŘÍPADNÉ ÚPRAVY ČI KRÁCENÍ
ZASLANÝCH PŘÍSPĚVKŮ. REDAKCI NEVYŽÁDANÉ RUKOPISY, FOTO
GRAFIE A KRESBY SE NEVRACÍ. AUTORSKÉ ČLÁNKY, PŘEKLADY
A FOTOGRAFIE JSOU DAREM CÍRKVI A AUTŘI SI NENÁROKUJÍ AUTOR
SKÝ HONORÁR VE SMYSLU AUTORSKÉHO ZÁKONA. OTIŠTĚNÉ MATE
RIÁLY NELZE ROZŠÍROVAT BEZ SOUHLASU REDAKCE NEBO AUTORA.

JAK SE RODÍ IKONA

Ikonu Boží Matky píše pro ikonostas chrámu sv. Václava v Litoměřicích Ikonograf Michail Adler Procenko, kontakt: mihail-ikona@ambler.ru. Rádi bychom poděkovali pravoslavné církevní obci ve Františkových Lázních, která po výzvě v Hlasu pravoslaví věnovala 2000.- Kč, též Bohuznámému dárci – římskokatolickému věřícímu, který obětoval 25 000.- Kč a další Bohu známé sestře za dar 2000.- Kč. Děkuje všem laskavým a ochotným dárcům, kteří nám pomáhají v naději, že s pomocí Boží se podaří, aby chrám sv. Václava měl důstojný ikonostas.

Číslo účtu pravoslavné církevní obce v Litoměřicích: 196149746/0300.

POZVÁNÍ NA POUŤ DO ALEXANDRIE, NA SVATOU HORU SINAJ A DO SVATÉ ZEMĚ

1. – 14. LISTOPADU

Cena letenky se upřesňuje (10 – 12 000 Kč v závislosti na příplatcích za pohonné hmoty). Ubytování a doprava v místě 430 USD, doporučujeme mít kapesné ve výši 80-100 USD. Kontakt a informace: O. Jan Polanský tel. 777 839 776, e-mail: prot.jan volny.cz

POZVÁNÍ NA POUŤ DO ŘÍMA

1040. výročí zesnutí sv. Cyrila, apoštola Slovanů

Jeho Blaženost Kryštof, arcibiskup pražský, metropolita českých zemí a Slovensko povede poutníky do Říma u příležitosti oslavy 1040.výročí zesnutí slovanského věrozvěsta sv. Cyrila ve dnech 24. – 27. února 2009, kde mají jedinečnou příležitost pomodlit se u apoštolových svatých ostatků.

Program pouti:

24.2.2009	úterý	v odpoledních hodinách odlet z Prahy
25.2.2009	středa	Vatikán. Přijetí u papeže Benedikta XVI.
26.2.2009	čtvrtek	návštěva pamětihodností Říma
27.2.2009	pátek	dopoledne – sv. liturgie v bazilice sv. Klimenta u ostatků sv. Cyrila